

ଠିକ୍‌ଲେ:

Read on the move

ଲୁହାଁ
ଲେଟା: ଶୁଭିତରାମାୟା

ଘରଫୁଲ

စာရေးသူ၏ အမှာ

ယခုစာအုပ်ပါသူများ မှာ ကျွန်တော် အမှန်တကယ် ချစ်ခင်သူ၊ လေးစားသူချည်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အားလုံးကို သူတို့အကြောင်းသိရုံ၊ သူတို့စာဖတ်ရုံနှင့် ရေးသားခြင်းမဟုတ်ဘဲ သူတို့နှင့် ထိတွေ့ကျွမ်းဝင်ရင်းနှီးမှု များ ဖြင့် ရေးသားခြင်းဖြစ်၏ ။ သူတို့၏ မွေးရာဇာတိ၊ မိဘ၊ မွေးဖွားသည့်နေ့၊ လ၊ ရက်များ ကို သိချင်မှ သိမည်ဖြစ်သော်လည်း သူတို့ကို ဘာကြောင့်လေးစားချစ်ခင်ရသလဲ ဆိုသည်ကို ကျွန်တော် မှတ်မိသိမှီသလောက် ရေးလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဆရာဒဂုန်တာရာ၏ 'ရုပ်ပုံလွှာ' အဖွဲ့အစွဲမှာ ကျွန်တော်အတွက် ပုံသဏ္ဌာန်အရ စံထားသည့် အရေးအသား ဖြစ်သည်။ ထိုအရေးအသားအတိုင်း ရေးသည်ဆိုသော်လည်း ဆရာဒဂုန်တာရာလောက် မပီပြင်ပါ။ အရေး အသားလည်း မဖွဲ့နွဲ့ပါ။ ရေးရင်း လူလောကတွင် မရှိတော့သော ထိုပုဂ္ဂိုလ်များ အကြောင်းကို အမှတ်ရ၍ ရေးလိုက်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

သခင်သန်းထွန်းဆိုလျှင် ကျွန်တော် မမြင်ဘူးပေ။ သူ့အသံကိုလည်း မကြားဘူးပေ။ သူ့ ဓာတ်ပုံ၊ ပန်းချီများ ကိုသာ မြင်ဖူး၏ ။ သို့ သော် သူ့မိန့်ခွန်းများ ကိုမူ မြတ်မြတ်နိုးနိုး ဖတ်ဖူးလေသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ စွန့်လွှတ်အနစ်နာခံမှု ၊ ခေါင်းဆောင်ကောင်းပီသမှု များ ကြောင့် ထိုခေါင်းဆောင်မျိုးမှာ ရှားပါးလေသည်။ တချို့ ခေါင်းဆောင်များ မှာ သူ့ထက် ဉာဏ်ထက်ချင် ထက်လိမ့်မည်။ တော်ချင် တော်လိမ့်မည်။ သို့ သော် သူ့လောက်မစွန့်လွှတ်နိုင်ပေ။ သူ့လောက် ခေါင်းဆောင်နိုင်စွမ်းမရှိပေ။ တွေ့သိဆက်ဆံခဲ့သူများ ၏ စာများ ကိုဖတ်ပြီး၊ သူ့မိန့်ခွန်းများ ကို ဖတ်ပြီး သူ့အကြောင်း အလွန်ပါးလှစွာ ရေးရသည့်အတွက် ကျွန်တော့်ကိုယ်ကျွန်တော် သိမ်ငယ်သလို အားရကျေနပ်ခြင်းလည်း မရှိခဲ့ပေ။

သို့ သော် ဆရာတိုက်စိုးလိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးအကြောင်း ရေးရသည့်အတွက် ကျွန်တော် ကျေနပ်သည်။ လူထုစိန်ဝင်းနှင့် ရဲဘော်မောင်မောင်စိုးလို လူမျိုးအတွက် ရေးရသည်မှာ အားရကျေနပ်သလို လေထီးဗိုလ်အုန်းမောင်၊ ဆရာ-ရာဂျန်၊ ဆရာမြသန်းတင့်တို့အကြောင်း

ရေးရသည့်အတွက်လည်း ဝမ်းသာကျေနပ်သလို သတိရလွမ်းဆွတ်မှု လည်း ရှိနေပါသည်။

ထို့ကြောင့် ယခု ကျွန်တော် ရေးသားခဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်အားလုံးမှာ ကျွန်တော်နိုင်ငံရေးဖြတ်သန်းမှု ဘဝတွင် ကြုံတွေ့ရင်းနှီးခဲ့သူများ ဖြစ်သလို ကျွန်တော်၏ စာပေဘဝဖြတ်သန်းမှု တွင်လည်း သိရှိခဲ့သူ များ ဖြစ်ပါသည်။ သူတို့အားလုံးမှာ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး အမြင်တူသူ၊ နိုင်ငံရေးအယူအဆတူသူ၊ စာပေ အရ ဖြတ်သန်းမှု တူညီသူများ ဖြစ်ချင်မှ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ ကျွန်တော်နှင့်လည်း အားလုံး အယူအဆ တူသူများ ဖြစ်ချင်မှ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ သို့သော် သူတို့အားလုံးသည် ကျွန်တော် ချစ်ခင်လောက်အောင်၊ လေးစားလောက်အောင် ကျွန်တော်နှင့် ရင်းနှီးသူများ ဖြစ်၍ သူတို့အကြောင်းရေးသားလိုသော အာသီသရှိ၍ ယခုလို ရေးလိုက်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ယခု ထိုပုဂ္ဂိုလ်များ အားလုံးမှာ လူ့လောကတွင် မရှိကြတော့ပြီ။ ကျွန်တော် သူတို့အကြောင်း သိရှိသမျှ တစ်ထွာတစ်မိုက်မှုလောက်တွင် လိုအပ်ချက်များ၊ မပြည့်စုံမှု များ ရှိချင်ရှိနေပါလိမ့်မည်။ ကျွန်တော်၏ လိုအပ်ချက်များ၊ ရေးသားဖော်ပြချက်များ မှာ သူတို့အား နှိမ်ချစော်ကားလိုသော စိတ်ဆန္ဒ လုံးဝမရှိကြောင်း၊ သူတို့ကို အမှန်တကယ် ချစ်ခင်လေးစားကြောင်း အလေးအနက် ဖော်ပြ လိုသည်။ ထိုကဲ့သို့ ချို့ယွင်းအားနည်းချက်များ ရှိလျှင် ကျွန်တော်၏ မပြည့်စုံမှု သာ ဖြစ်ကြောင်း ဝန်ခံ လိုသလို ထိုစာအုပ်ကို ထုတ်ဝေပေးသော ဂန္ထဝင်သစ်စာပေအားလည်း ကျေးဇူးတင်ရှိကြောင်း ဖော်ပြ လိုပေသည်။

ထက်မြက်

အချစ်ချင်းတူသူတစ်ယောက်ရဲ့ အမှာ

ဆရာထက်မြက်က သူထုတ်မယ့်စာအုပ်မှာ ကျွန်တော့်ကို အမှာ

ရေးပေးဖို့ပြောတော့ အံ့သြ သွားပါတယ်။ ကျွန်တော့်ဆောင်းပါးပေါင်းချုပ်အတွက် သူအမှာ စာရေးပေးတုန်းက "ယခုသူစာအုပ် အတွက် အမှာ လာတောင်းသဖြင့် အံ့သြသွားသည်။ ကျွန်တော့်အမြင် ကျွန်တော့်အဘော်ထက် စာအုပ်ထူသွားအောင်များ အမှာ စာရေးခိုင်းသလားဟူ၍ ပင် အပျော်အတွေးဝင်မိပါသည်။" လို့ ရေးခဲ့ သလို တစ်ထပ်ထဲပြန်ရေးရမလားတောင် တွေးမိပါသေးရဲ့ ။

ဒါပေမဲ့ သူစာအုပ်အကြောင်းနဲ့ စာအုပ်မှာ ပါဝင်တဲ့၊ သူ ရုပ်ပုံလွှာ သဘောမျိုးရေးထားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့ စာရင်းကို တွေ့လိုက်ရတဲ့အခါမှာ တော့ ကျွန်တော် မအံ့သြတော့ပါဘူး။ စာရင်းပါသူ တွေက ၂၈-ယောက်၊ ဆရာထက်မြက်က သူကြိုဘူးတဲ့ လူ ၂၈-ယောက်အကြောင်း ရေးထားတာ။ ဒီစာရင်းကို တွေ့လိုက်တာနဲ့ ကျွန်တော်လည်း "ကဲရေးပြီဗျို့" လို့ သူ့ဆီကို စကားပြန်လိုက်တယ်။ အမှာ အတွက် ခေါင်းစဉ်ကိုတောင် ကြို ပေးထားလိုက်ပါတယ်။ "အချစ်ချင်းတူသူတစ်ယောက်ရဲ့ အမှာ " လို့။

ဟုတ်ကဲ့။ သူနဲ့ ကျွန်တော်ဟာ ဖြတ်သန်းမှု ချင်း အတော်တူကြတာမို့ အသိအကျွမ်းတွေက လည်း တူတာတွေရှိပါတယ်။ အခုစာရင်းမှာ ပဲကြည့်။ ဆရာဂျန်နဲ့ လေထီးဗိုလ်အုန်းမောင်တို့က ကိုကိုးကျွန်းစခန်းကော်မတီရဲ့ ခေါင်းဆောင်တွေ၊ ဗန်းမော်တင်အောင်နဲ့ မြသန်းတင့်တို့က ကျွန်းပေါ်မှာ ကျွန်တော်တို့ လေးစားအားကျရတဲ့ စာရေးဆရာကြီးတွေ၊ ဦးခင်မောင်မြင့်တို့၊ ရန်ကြီးအောင်စိန်ဝင်းတို့၊ လူထုစိန်ဝင်းတို့က ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အစ်ကိုကြီးတွေလို အတုယူရသူတွေ၊ အောင်မေသုနဲ့ ရဲဘော်မောင်မောင်စိုးကတော့ ကျွန်းပေါ်မှာ အတူလှိုင်းလေကို ရင်ဆိုင်ရင်း ကျွန်တော်တို့ ဆုံခဲ့ရသူတွေ။ ကေတီဦးကျော်တင့်နဲ့ ရဲနီတင်ငြိမ်းတို့က ကိုထက်မြက်နဲ့ အင်းစိန်ထောင် မှာ ရင်းနှီးခဲ့ပေမယ့် ကျွန်တော်နဲ့ပကတော့ အင်အားစု တစ်စုစီမို့ သိကျွမ်းရုံသာ။ သခင်သန်းထွန်းကတော့ သူရော ကျွန်တော်ပါ လူချင်းမဆုံဘူးပေမယ့် ကျွန်တော်တို့ရင်ထဲက ထာဝရ

'ဥက္ကဋ္ဌကြီး'။

ကျွန်းကပြန်လာပြီး အပြင်လောကကို ပြန်ရောက်ပြီးနောက်မှာ လည်း သူနဲ့ ကျွန်တော်က စာပေနယ်ကို အတူရောက်လာကြပြန်ရော။ အပြင်လောကရောက်ရောက်ချင်းပဲ သူက သူ့ရဲဘော်တွေ နဲ့တွဲ လို့ 'ပြည်သူ့ကြယ်ဂျာနယ်' ကို ကိုင်တယ်။ ဘာသာပြန်သမား၊ ဆောင်းပါးဆရာ 'ထက်မြက်' ဖြစ်လာတယ်။ ကျွန်တော်ကတော့ ကိုသင်းခိုင်တို့နဲ့တွေ့၊ ပျဉ်းမနားအစဉ်အလာကို ထိန်းသိမ်းရင်း ကဗျာတွေရေးခဲ့။ ဒီလိုဖြတ်သန်းမှု ထဲမှာ သူက မောင်ထင်၊ မင်းသုဝဏ်၊ ပါရဂူ၊ တိုက်စိုး၊ တင်မိုး၊ လင်းယုန်မောင်မောင်၊ မောင်မြတ်မိုင်း၊ ဒဂုန်တာရာ၊ သခင်မြသန်း၊ နတ်နွယ်၊ နိုင်ဝင်းဆွေ၊ လူထု ဒေါ်အမာနဲ့ ဒေါ်ကြည်ကြည်၊ နှုတ်ခမ်းမွှေးဦးမင်းသူတို့ကို တွေ့ခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်ကလည်း မောင်ထင်၊ တိုက်စိုးနဲ့ နှုတ်ခမ်းမွှေးဦးမင်းသူကလွဲလို့ ကျန်ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို ကိုယ့်နည်းကိုယ့်ဟန်နဲ့ ဆက်စပ်မိပြန် တယ်။

ဆရာမ မင်းသုဝဏ်က ကျွန်တော့်ဦးလေးရဲ့ ဆရာအရင်းအဖြစ် . . . ၊ ဆရာတင်မိုးကိုတော့ (ကျွန်တော် မန္တလေးနန်းတွင်းထောင်မှာ ဆုံခဲ့ရတဲ့ မောင်သာနီးနဲ့နွယ်လို့ ကျန်မန္တလေးသားကဗျာ ဆရာမများ နဲ့အတူ) တောင်ငူဆောင်ကင်တင်းမှာ . . . ၊ လင်းယုန်မောင်မောင်က ဦးလေးမြသန်းတင်နဲ့ ဆက်စပ်လို့ . . . ၊ မောင်မြတ်မိုင်းကိုတော့ ကျွန်တော့်မိတ်ဆွေရဲဘော်ကြီး ရှေ့နေကြီးဦးထွန်းအောင် ကျော် (မန္တလေး) ရဲ့ ငယ်သူငယ်ချင်းကိုဆန်းတင်အဖြစ် . . . ၊ ဆရာဒဂုန်တာရာက ကိုသင်းခိုင် အပါ အဝင် ကျွန်တော်တို့ကဗျာဆရာမများ ရဲ့ လမ်းညွှန်ကြယ်ကြီးအဖြစ် . . . ၊ နတ်နွယ်ကတော့ 'မီးပုံကြီး အနီးအဝေး' ဆောင်းပါးကိစ္စကြောင့် လူငယ်ဆရာတွေ မိုးဝေက တပ်မဆုတ်ကြခင် မိုးဝေအယ်ဒီတာ အဖြစ်နဲ့ . . . ။

နိုင်ဝင်းဆွေကျတော့ ကိုထက်မြက်တို့နဲ့အတူ 'စက်တင်ဘာမီးတောက်' လို့ ကျောက်ပုံနှိပ် ကဗျာတွေ ဖန်တီးကြရင်း ကိုတင်မောင်ဝင်းတို့ လင်မယားရဲ့ လမ်း-ငှက် တိုက်ခန်းမှာ . . . ၊ လူထု ဒေါ်အမာကိုတော့ ကျွန်တော့်ရဲဘော်နောင်တော် ဖိုးသံချောင်းရဲ့ အမေအဖြစ် . . . ၊ ကျွန်တော် မန္တလေးတက္ကသိုလ်အတက် ဒေါ်ကြည်ကြည်က သခင်ဇင်ရဲ့

ဇနီးအဖြစ်အပြင် ကျွန်တော့် ငယ်သူငယ် ချင်းရဲ့ ဇနီးဘက်ကတော်စပ်တဲ့အမျိုးအဖြစ် . . .
သခင်မြသန်းကိုလည်း စာပေနယ်မှာ ဖြတ်သန်းရင်း . . .။

ဒီလိုဆုံတွေ့ခဲ့တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေအားလုံးနီးပါးလောက်က ကျွန်တော်
ချစ်ခင်လေးစားရသူတွေ ဖြစ်လာခဲ့ပါတယ်။ တချို့က လေးစားချစ်ခင်ရသူတွေ၊ တချို့ကတော့
ချစ်ခင်လေးစားရသူတွေ။ ချစ်ခင်တာက အရင်စ၊ လေးစားသမှု ကပ်ပါလာတာနဲ့
လေးစားတာက အရင်စ၊ ချစ်ခင်စရာမို့ ချစ်ခင် လာ . . . ရှေ့နောက်သာကွာ အတူတူပါပဲ။
ကျွန်တော် အဓိကရေးပြချင်တာက ဒီစာရင်းမှာ ပါသူ အများ စုဟာ 'လက်ဝဲသမား' လို့
သတ်မှတ်ခံရတဲ့သူတွေပါ။ လူထုဒေါ်အမာလို၊ ဒေါ်ကြည်ကြည်လို အမျိုးသမီးကြီးတွေ
အပါအဝင်ပါပဲ။ တစ်လောက စိတ်မကောင်းစရာ စကားတစ်ခွန်း ကြားလိုက်ရ တယ်လေ။
လက်ရှိကျောင်းသားခေါင်းဆောင်း လူငယ်လေးတစ်ယောက်ရဲ့ စကားပါ။ ကျောင်းသား တွေ
အဖွဲ့အစည်းပြန်ထူထောင်ကြတော့ သမဂ္ဂတွေ ပြန်ဖွဲ့ကြတယ်။ ဒီမှာ တင် အဲဒီ သမဂ္ဂကို
(ဗကသ) လို့ ခေါ်သင့် မခေါ်သင့် အငြင်းပွားမှု ထပ်ပေါ်လာပြန်ပါတယ်။ ကန့်ကွက်သူတွေက
ဗမာဆိုတာ လက်ဝဲသမားတွေ သုံးခဲ့တာတဲ့။ ဒီလိုငြင်းကြရင်းနဲ့ ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်
လူငယ်တစ်ယောက် က -

 'ဗကသဆိုတာ ကျောင်းသားတွေကို လက်ဝဲကွန်မြူနစ်တွေ
ဦးဆောင်တုန်းက ခေါ်ခဲ့တဲ့နာမည်ပဲ။ လက်ဝဲသမားတွေက
တိုင်းပြည်ကို ဖျက်သွားခဲ့တာပဲ။ ဆိုရှယ်လစ်၊ ကွန်မြူနစ်ဆိုတဲ့
လက်ဝဲသမားတွေကြောင့် တိုင်းပြည်ဖျက်ခဲ့တာ' လို့ ဆိုသတဲ့။

 'လက်ဝဲသမား' လို့ ပြောလိုက်ရင် မာ့ကွတို့၊ ကွန်မြူနစ်ဝါဒတို့နဲ့ တစ်ဆက်တည်း
စဉ်းစားလိုက် ကြတာများ တယ်။ တကယ်တော့ လက်ဝဲသမားဆိုတဲ့ အသုံးအနှုန်းဟာ
မာ့ကွဝါဒတို့ ကွန်မြူနစ်ဝါဒ တို့ မပေါ်ခင်ထဲက ပေါ်လာတဲ့အသုံးအနှုန်းပါ။ 'လက်ဝဲ' ဆိုတဲ့
အသုံးအနှုန်းက ပြင်သစ်ပြည်က စခဲ့ တာပါ။ ပြင်သစ်နိုင်ငံမှာ
ပြင်သစ်တော်လှန်ရေးကြီးမဖြစ်ခင်က Estates-General ဆိုတာ ရှိတယ်။ အလွှာပေါင်းစုံ
လွှတ်တော်ကြီးပေါ့။ အဲဒီ လွှတ်တော်မှာ အလွှာ (Estate) သုံးခုပါသတဲ့။ ပထမအလွှာ (First

Estate) က ခရစ်ယာန်ဘုန်းတော်ကြီး (Clergy) တွေ၊ ဒုတိယအလွှာ (Second Estate) က များ မတ် (Nobility) တွေ၊ တတိယအလွှာ (Third Estate) ကတော့ သာမန်လူဆင်းရဲတွေ (Commoners) တွေတဲ့။ အဲဒီ အလွှာတွေဟာ Estates-General မှာ ထိုင်ကြတဲ့အခါ Second Estate က အဖွဲ့ဝင်များ မတ်တွေက သဘာပတိရဲ့ လက်ျာဘက်မှာ နေရာယူပြီး Third Estate အဖွဲ့ဝင် လူဆင်းရဲတွေကတော့ သဘာပတိရဲ့ လက်ဝဲဘက်မှာ နေရာယူကြရသတဲ့။

နောက်တော့ ၁၇၈၉-ခုနှစ်မှာ Third Estate က အဖွဲ့ဝင်တွေဟာ တစ်ခြားအင်အားစုတွေနဲ့ပေါင်းပြီး အမျိုးသားလွှတ်တော် (Assemblée Nationale) ကို ထောင်လိုက် ကြတယ်။ အဲဒီ လွှတ်တော်ထဲမှာ လည်း ဘုရင်စနစ်ကို သံယောဇဉ်မပြတ်သူတွေ (Feuillants) က လက်ျာဘက်မှာ နေရာယူပြီး ဘုရင်စနစ်ကို အပြတ်တိုက်ချင်တဲ့ မွန်တာညာဒ် (Montagnards) တွေက လက်ဝဲဘက်မှာ နေရာယူကြသတဲ့။ ဒီနောက်မှာ တော့ လက်ဝဲဘက်နဲ့ လက်ျာဘက်ဆိုတာ သတ်မှတ်ချက်တစ်ခုလို ဖြစ်သွားတော့တာပဲ။ တည်ဆဲအခြေအနေတွေကို လက်ခံတဲ့ထောက်ခံတဲ့ သူတွေက လက်ျာဘက်မှာ နေပြီး တည်ဆဲအခြေအနေတွေကို မကျေနပ်တဲ့ ဆန့်ကျင်တဲ့သူတွေက လက်ဝဲဘက်မှာ နေကြတာ အစဉ်အလာဖြစ်လာတယ်။ ပါလီမန်တွေမှာ အစိုးရဘက်က သဘာပတိရဲ့ လက်ျာဘက်မှာ ထိုင်၊ အတိုက်အခံတွေက သဘာပတိရဲ့ လက်ဝဲဘက်မှာ ထိုင်ကြတာ ထုံးစံပဲပေါ့။

'လက်ဝဲသမား' ဆိုတဲ့ စကားလုံးကိုတော့ အင်္ဂလန်က စလိုက်တာလို့ သိထားတယ်။ အင်္ဂလိပ် ရေဒီကယ်တစ်ယောက်က စသုံးခဲ့တာတဲ့။ ပါလီမန်မှာ မိန့်ခွန်းပြောတော့ သူက 'တရားမျှတမှု မရှိဘဲ မတရားမှု က ရာဇပလ္လင်ပေါ် တက်နေသရွေ့ ကျုပ်တို့ရေဒီကယ်တွေက လက်ဝဲဘက်မှာ နေကြလိမ့် မယ်။ ကျုပ်တို့ဟာ လက်ဝဲသမားတွေပဲ' (So long as there is no justice and injustice is on the throne, we Radicals will be in the Left. We are Leftists!) လို့ ကြွေးကြော်ခဲ့တယ်။

အဲဒီ မိန့်ခွန်းကစလို့ ရေဒီကယ်တွေကို လက်ဝဲသမားလို့ ခေါ်ကြတော့တာပဲ။

နောက်ပိုင်းကျတော့ လက်ျာသမားဆိုတာ အဟောင်းကို ထိန်းသိမ်းချင်သူ၊ လက်ဝဲသမားဆိုတာ အသစ်ကို ပြတ်ပြတ်သားသား ပြောင်းချင်သူလို့ သတ်မှတ်မှု ဖြစ်လာတယ်။ လက်ဝဲသမားဆိုတဲ့ သတ်မှတ်ချက် ကို ယူတိုပီယန်ဆိုရှယ်လစ်တွေ၊ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တွေ၊ မာ့ကွဝါဒီတွေက အဆင့်ဆင့် ဆက်ခံခဲ့ ကြတယ်။ လက်ဝဲမှာ လည်း လက်ဝဲစွန်း၊ ဗဟိုလက်ဝဲဆိုပြီး သတ်မှတ်ချက်တွေ ထပ်တိုးလာလိုက်တာ နောက်ပိုင်းမှာ တော့ 'လက်ဝဲသစ်' (New Left) ဆိုတဲ့ အသုံးအနှုန်းတောင် ပေါ်လာလေရဲ့ ။ ၁၉၆၀-ခုနှစ်ပိုင်းတွေက ပြင်သစ်နဲ့ ဥရောပမှာ ဖြစ်ခဲ့တဲ့ အုံကြွမှု တွေမှာ ဒီအသုံးအနှုန်းဟာ ခေတ်စားလာခဲ့တာပေါ့။ တည်ဆဲလက်ဝဲဆိုတဲ့ အင်အားစုတွေကိုလည်း အားမရ သဘောမကျ လက်ျာသမားတွေကိုလည်း မုန်း ဆိုတဲ့ လူငယ်တွေက သုံးခဲ့ကြတာပါ။

ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ် 'လက်ဝဲ' ဆိုတဲ့ စကားလုံးရဲ့ ပင်ရင်းအဓိပ္ပာယ်က ရေဒီကယ် (Radical) ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်ပါပဲ။ 'အသစ်ကို ပြတ်ပြတ်သားသား ပြောင်းလဲချင်သူ' ပေါ့။ နောက်ပိုင်းမှာ တော့ လူ့အဖွဲ့အစည်းထဲက မှောင့်မဲခြင်း၊ ကန့်အခြင်း၊ မတရားခြင်း၊ မမျှတခြင်း စတာတွေကို ပြောင်းလဲဖို့ ကြိုး စားရာမှာ လစ်ဘရယ်လမ်းကြောင်းနဲ့ ရေဒီကယ်တွေဟာ တူရင်လည်း တွဲ လိုက်ကြ၊ မတူ ရင်လည်း ခွဲလိုက်ကြ၊ တစ်ခါတစ်ခါ ဟိုဘက်ဒီဘက်။

လစ်ဘရယ်တွေနဲ့ ရေဒီကယ်တွေ (ရေဒီကယ်တွေရဲ့ ရှေ့ဆောင်မှု နဲ့လို့ ပြောရမှာ ပါ) လက်တွဲ ရင်းနဲ့ အပြောင်းအလဲကြီးတွေကို လမ်းဖွင့်ခဲ့တာက ၂၀-ရာစုနှောင်းပိုင်း၊ ပြောရရင် နှစ်-၆၀ ပိုင်းနဲ့ နှစ် ၇၀-ပိုင်းကာလတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ အဓိကလွှမ်းမိုးခဲ့တာတော့ လက်ဝဲရေဒီကယ်တွေပါပဲ။ လက်တင်အမေရိကမှာ ချေငြဗားရား၊ အာရှမှာ ငှက်ငါးဗန်ထရွှိုင်းတို့လို တော်လှန်ရေးသမားတွေက စတင်ပြီး ထိုးထွက်ပြီး ဥရောပမှာ တော့ နှစ်-၆၀ ပိုင်းတွေက ပြင်သစ်လူထုအုံကြွမှု ကြီးတွေထဲက ဒင်နီ (Dannu Rouge လို့လည်း ခေါ်ရဲ့) နဲ့ အမေရိကန် ဘာကလေတက္ကသိုလ်နဲ့ လူမဲအာဏာလှုပ်ရှားမှု တွေထဲမှာ နာမည်ကြီးခဲ့တဲ့ ကာမိုက်ကယ် (stokely Carmichael) တို့တွေက လှမ်းလှမ်းတောက်။ ဒီလှုပ်ရှားမှု တွေနဲ့ တစ်ဆက်တည်း အမေရိကန်ရဲ့ ဗီယက်နမ်ကျူး

ကျော်စစ်ကို ဆန့်ကျင်တဲ့ လှုပ်ရှားမှု တွေမှာ လည်း ကမ္ဘာတစ်ဝန်းက ရေဒီကယ်နဲ့ လစ်ဘရယ်လူငယ်တွေ မဟာမိတ်ဖွဲ့ခဲ့ကြသပေါ့။ ၁၉၆၉-ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာ မီယက်နမ်စစ်ဆန့်ကျင်ရေးဆန္ဒပြပွဲကြီး (October 1969 Vietnam Moratorium) မှာ အောက်စဖို့တက္ကသိုလ်ရောက် အမေရိကန်ပညာတော်သင်ကျောင်းသားလေး ဘီလ်ကလင်တောင် ပါသေးရဲ့ ။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု ဒီနေ့ ဒီမိုကရေစီတက်မကိုင်ကြီးလို့ မော်ကြားနေနိုင်တာဟာ ၁၉၆၉-ခုနှစ်တုန်းက အင်္ဂလန်နိုင်ငံဆိုင်ရာ အမေရိကန်သံရုံးရှေ့မှာ အော်ဟစ်ဆန္ဒပြခဲ့တဲ့ ကလင်တန်ရဲ့ စကားကို နားဝင်လိုလည်းတစ်ကြောင်း ဖြစ်မလားမသိ။ ဘယ်လိုပဲ ဖြစ်ဖြစ် အဲဒီ တုန်းက လစ်ဘရယ်ကျောင်းသားလေးကလင်တန်ကတော့ နောက် ၂၄-နှစ်အကြာမှာ အိမ်ဖြူ တော်ပေါ် တက်သွားခဲ့ပါတယ်။ တကယ်တော့ ၂၀ ရာစု နှစ်-၆၀ ပိုင်းနဲ့ ကြီးမြတ်တဲ့ နှစ်-၇၀ ပိုင်းက လှိုင်းလုံးတွေသာမရှိခဲ့ရင် ယန်းကီးဗိုလ်ကျရမ်းကားမှု ကျောက်ဆောင်ကြီးဟာ ဒုတိယမားမား မတ်မတ် ရှိနေဦးမှာ ပါ။

သူ့ခေတ်နဲ့သူ (ဆရာဗန်းမော်တင်အောင် စကားနဲ့ပြောရရင်) လူ့သမိုင်းက သူ့ပုခုံးပေါ် တင်ပေးလိုက်တဲ့ဝန်ထုတ်ကို ဝီဝီပြင်ပြင် ထမ်းခဲ့ကြသူတွေအပေါ် ဒီနေ့ကာလ သမိုင်းရေးမျက်ခြေပြတ် နေသူတွေရဲ့ ပြောရဆိုရ ပြောရက်ဆိုရက်တဲ့ စကားတွေကို ကြားရတဲ့အခါ ဆရာမြသန်းတင့် ဘာသာ ပြန်ခဲ့တဲ့ အီလျာအာရင်ဘတ်ရဲ့ 'လူများ - သက္ကရာဇ်များ -ဘဝ' ဆိုတဲ့ စာအုပ် (Jlya Ehrenberg-MEMOIRS) ထဲက စကားကို သတိရမိရဲ့ ။

'သို့ ဖြစ်လျှင် ထိုနှစ်တွေကို နှမေ့လှချည့်ဟု ပြောနေ၍ မဖြစ်ပါ။ ကျွန်တော်တို့ ကိုယ်တိုင် သည်မီးတောက်ကို တောက်အောင်လုပ်ပေးခဲ့သည်။ ထင်းဖြစ်ခဲ့သည် ဆိုလျှင်လည်း စိတ်ပျက်၍ မဖြစ်ပါ။ မီးတောက်မီးလျှံသည် တောက်ခဲ့ပြီ။ ထိုမီးလျှံသည် လူတစ်ယောက်၏ ဘဝထက် ကြာရှည်ခံသည့် မီးတောက်ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ခဲ့ရပြီ' တဲ့။

ဆရာထက်မြက်က ဒီလိုသမိုင်းမီးတောက်ရဲ့ ထင်းအဖြစ် ကြွေလွင့်သွားသူတွေကို ကမ္မည်း တင်ထားတယ်လို့ ကျွန်တော် ကျေးဇူးတင်စွာ

ကောက်ချက်ဆွဲမိပါတယ်။

ဇော်ဝင်းကို

ကဗျာဆရာကြီးမင်းသုဝဏ်
ကာရန်ဆရာကြီးမင်းသုဝဏ်

ကဗျာဆရာကြီးမင်းသုဝဏ်
ကာရန်ဆရာကြီးမင်းသုဝဏ်

'ဆရာ ရေးခဲ့တဲ့အထဲမှာ ဘယ်စာကို အကြိုက်ဆုံးလဲ ဆရာ'

...ဟု ကျွန်တော်တို့က မေးလိုက်ရာတွင် ဆရာက မဆိုင်းမတွပင် -

'ဘကြီးအောင် ညာတယ်ပေါ့ဗျာ' ဟု ဖြေလိုက်လေသည်။

၁၉၉၉-ခုနှစ်က နေ့လယ်ဘက် ဆရာအိမ် ကျွန်တော်တို့

ရောက်သွားခြင်းဖြစ်သည်။ နေ့ခင်း တစ်မှေးအိပ်ပြီးချိန်တွင် ရောက်သွား၍ ကျွန်တော်တို့ စောင့်နေစရာမလိုဘဲ ဆရာနှင့် ချက်ချင်း တွေ့ကြရသည်။ ဆရာအိမ်တွင် မွေးထားသော တယ်ရီယာခွေးလေးနှစ်ကောင်သာ ကျွန်တော်တို့ကို ဆီးဟောင်ကြသည်။ ဆရာမြေးမလေးက ခွေးများ ကို မောင်းလိုက်ပြီး ကျွန်တော်တို့ကို အိမ်ထဲ ခေါ်သွားသည်။ ဆရာအီလာနေကျ ကျော်စောနိုင်က ဦးဆောင်ဝင်ခဲ့လေသည်။

ထိုအချိန်တုန်းက ဆရာမ င်းသုဝဏ်မှာ အသက်-၉၀ ရှိပေပြီ။ သို့သော် ဆရာက အထိုက် အလျောက် သတိကောင်းနေသေး၏ ။ အဖြစ်အပျက်တစ်ခုကို မေးလျှင် ဆရာဖြေနိုင်သည်။ ခဏပဲ စဉ်းစားရ၏ ။ သို့သော် စကားစပြတ်သွားလျှင် မေ့သွားပြီး ပြန်မဆက်နိုင်။ ပြတ်သွားသည့်အကြောင်း အရာကို အစဖော်ပေးလျှင် ဆက်ပြောနိုင်လေသည်။ ဘန်ကောက်သို့ ဆေးသွားကုသည့် အကြောင်း၊ စင်္ကာပူရောက်ခဲ့သည့်အကြောင်း၊ ခေတ်မီတိုးတက်နေသည့် စင်္ကာပူနှင့် ဘန်ကောက်တို့ကို တွေ့ရ သည့်အခါ အားကျစိတ်များ ဝင်လာကြောင်း... စသည်များ ကို ပြောပြသည်။ ထို့နောက် ဆရာရေး ခဲ့သည့် သူငယ်တန်းများ အတွက် သင်ပုန်းကြီးစာအုပ်အကြောင်း၊ ဓနိငုတ်မသိကြသောဆရာများ ကို သူ့အိမ်နောက် ကမာရွတ်ချောင်းထဲမှ ဓနိပင်များ နှင့် ဓနိငုတ်များ ကို ပြသခဲ့သည့်အကြောင်း၊ ပေနှင့် ကညစ်ကို မသိသူများ ၊ ပေထက်တွင် ကညစ်နှင့်ခြစ်သည်ကို မမြင်ဘူးသော ဆရာ၊ ဆရာမ များ အား ရွှေတိဂုံဘုရား အလယ်ပစ္စယံသို့ ခေါ်သွားကာ ပြသခဲ့သည့်အကြောင်းများ ကို ဆရာက တစ်နေကုန် ပြောပြလေသည်။

ဆရာမ င်းသုဝဏ်သည် ကွမ်းခြံကုန်းဇာတိ ဖြစ်သည်။ ဆရာဇော်ဂျီက ဖျာပုံသား၊

ဆရာ ဒဂုန် တာရာက ကျိုက်လတ်သားများ ဖြစ်သဖြင့် မြစ်ကျွန်းပေါ်သားများ မှာ စာပေပညာရှင်များ ဟု ကျွန်တော်တို့က နောက်ပြောင်ခဲ့သည်။ ငယ်နာမည် မောင်ဝန်၊ ကြီးနာမည် ဦးဝန်၊ ကလောင်နာမည် မင်းသုဝဏ် ဖြစ်လေသည်။ မောင်ဝန်ကို အဖဦးလွမ်းပင်၊ အမိဒေါ်မိတို့မှ ၁၉၀၉-ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီ၊ ၁၀-ရက်နေ့တွင် ကွမ်းခြံကုန်းမြို့၊ တောင်ဘက်ကမ်း၊ အရှေ့ပိုင်း၌ မွေးဖွားခဲ့သည်။ မွေးချင်း-၇ယောက် ရှိပြီး ဆရာမ ဒေါ်နုယဉ်မှာ ဆရာညီမ ဖြစ်သည်။ ကွမ်းခြံကုန်း၊ ရွှေကျင်ဘုန်းကြီးကျောင်း၌ ပညာစတင် သင်ကြားပြီးနောက် အမျိုးသားကျောင်းများ တွင် ဆက်လက်သင်ကြားကာ၊ ရန်ကုန်တက်ပြီး စိန်ဂျွန်း ကျောင်းတွင် ဆက်လက်ပညာသင်ကြားခဲ့ရာမှ ဆယ်တန်းစာမေးပွဲကို ပထဝီဘာသာဂုဏ်ထူးဖြင့် ၁၉၂၉-ခုနှစ်တွင် အောင်မြင်ခဲ့သည်။ ထိုနှစ်မှာပင် ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်း၌ ကဗျာစရေးခဲ့သည်။ မောင်ဝန်သည် ကျောင်းမှာ ပညာထူးချွန်သည်။ သတ္တမတန်း၌ စကောလားရှစ်ရခဲ့သည်။ ၁၉၃၃-ခုနှစ်၌ မြန်မာစာ ဂုဏ်ထူးဖြင့် ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ရရှိခဲ့ပြီး မြန်မာစာဌာန၌ အချိန်ပိုင်းနည်းပြ ဝင်လုပ်သည်။ နောက် ၁၉၃၅-ခုနှစ် တွင် မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ကို ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှပင် ရရှိခဲ့သည်။ ၁၉၃၈-ခုနှစ်တွင် အင်္ဂလန်နိုင်ငံ၊ အောက် စဖို့ဒ်တက္ကသိုလ်မှ ဘီလစ် ဗီ. Litt ဘွဲ့ကို ပါဠိ၊ သက္ကတ၊ တိဗက်၊ အထွေထွေဘာသာဗေဒများ ဖြင့် ရရှိခဲ့သည်။ နောက် မြန်မာနိုင်ငံပြန်လာပြီး ၁၉၃၉-ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်၊ မြန်မာစာဌာနတွင် လက်ထောက်ကထိကတာဝန် ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၂-ခုနှစ်တွင် ဒေါ်ကြည်ကြည်နှင့် လက်ထပ်ခဲ့ သည်။ သားသမီး သုံးယောက် ရှိသည်။ သား နှစ်ယောက်၊ သမီး တစ်ယောက် ဖြစ်ပြီး သားအကြီးဆုံး မှာ ဦးဉာဏ်စိုး၊ သားလတ်မှာ ဦးထင်ကျော်နှင့် သမီးအထွေးမှာ ဒေါ်ထားချိုတို့ ဖြစ်လေသည်။

ဆရာမ င်းသုဝဏ်သည် ၁၃-နှစ်သားကစပြီး ကဗျာများ ရေးခဲ့သည်။ သပြေညို၊ ပျိုမှာ တမ်း၊ ဖိုးမောင်လာပြီ၊ ပျဉ်းမငုတ်တို အပါအဝင် ကဗျာစာအုပ်များ ၊ စကားပြေစာအုပ်များ ၊ လုံးချင်းစာအုပ်များ ကို ရေးသားခဲ့လေသည်။ ဆရာမ င်းသုဝဏ်နှင့်ပတ်သက်ပြီး ၁၉၃၆-ခုနှစ်၌ ဆရာကြီးဦးညိုမြတို့က အောက်စဖို့ဒ်သို့ ပညာတော်သင်သွားမည့် ဆရာမ င်းသုဝဏ်ကို ဂုဏ်ပြုပြီး 'မင်းသုဝဏ်' ဆိုသော စာအုပ်လေးတစ်အုပ် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

ထိုစာအုပ်တွင် ၁၉၃၆-ခုနှစ်၊ သြဂုတ်လ၊ ၅-ရက်နေ့ထုတ် သူရိယသတင်းစာပါ ဆရာမ
င်းသုဝဏ်အကြောင်း သတင်းဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်လည်း ပါသည်။ ထို့ပြင် ဆရာလုစ် (G.H
Luce) ၏ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေးသော မင်းသုဝဏ်အကြောင်း ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ် လည်း
ပါဝင်ပါသည်။ ထိုနှစ်ပုဒ်ကို ယခု ပြန်လည် ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။

ပညာတော်သင်အဖြစ် သွားရမည်ဖြစ်သော ဆရာဦးဝန်၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိအကျဉ်း

ဆရာဦးဝန်သည် ဟံသာဝတီစီရင်စု၊ ကွမ်းခြံကုန်းမြို့၊ နေ ဘုရားဒါယကာ
ဦးလွမ်းပင်၊ ဘုရား ဒါယိကာမ ဒေါ်မိတို့၏ သားတစ်ဦး ဖြစ်သည်။ ကွမ်းခြံကုန်းမြို့ ၊
ရွှေကျင်ကျောင်းတိုက်တွင် မြန်မာတို့ ရိုးရာစာပေများ ကို စ၍ သင်ယူခဲ့သည်။ ၎င်းနောက်
မြန်မာပြည်တွင် တစ်ပြိုင်နက်ပေါ်လာသော အမျိုးသားကျောင်းများ အနက်
တစ်ကျောင်းအပါအဝင်ဖြစ်သော ကွမ်းခြံကုန်းမြို့ ၊ အမျိုးသားကျောင်း၌ အင်္ဂလိပ်စာကို
ပထမဦးစွာ စ၍ ဆည်းပူးလေသည်။ ၎င်းနောက် ရန်ကုန်မြို့ ၊ စိန်ချွန်းကောလိပ်ဒေါ် ဆရာမ
တ်ကျောင်းသို့ ပြောင်းရွှေ့လာခဲ့၍ ပညာများ ကို ဆက်လက်သင်ယူရာ၊ မဆုတ်မနစ်သော
လုံ့လ၊ ထက်မြက်လျင်မြန်သောဉာဏ်တို့ကြောင့် ၁၉၂၆-ခုနှစ်တွင် အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ ၇-
တန်းစာမေးပွဲ ကို စကောလားရှစ်ဆုနှင့် အောင်မြင်ခဲ့လေသည်။ ထို့နောက် ၎င်းကျောင်းမှာ
ပင် ဆယ်တန်းစာမေးပွဲ ကို ၁၉၂၉-ခုနှစ်တွင် အောင်မြင်ပြန်ရာ တက္ကသိုလ်ကျောင်းတိုက်သို့
ဝင်ရောက်၍ အထက်တန်းပညာ ကို ဆည်းပူးပြန်လေသည်။ ထူးမြတ်သောပါရမီအကျ
းကြောင့် နှစ်ချင်းပင် ဥပစာအထက်တန်းသို့ ဝင်ခွင့်ရ၍ ကြိုး စားကာ ဖြေဆိုပြန်ရာ ၁၉၃၀-
ပြည့်နှစ်တွင် ကောင်းမွန်စွာ အောင်မြင်ခဲ့ပြန်လေသည်။ တက္ကသိုလ်ကျောင်းမှ (Exhibition
Scholarship) ဆုနှင့် ဆရာမုတ်ကျောင်းမှ (Mark's Scholarship) ဆုနှစ်ခုစလုံးကို
ခွဲဖြင့်ခြင်းခံရပြီးနောက် ၁၉၃၃-ခုနှစ်တွင် ဝိဇ္ဇာမြန်မာစာဂုဏ်ထူးတန်းတွင် ပထမ တန်းမှ
အောင်မြင်သောကြောင့် (Jamshaji Medal) ဆုတံဆိပ်ကို ရပြန်လေသည်။ ဝါသနာ
အလျောက် ဆရာအလုပ်နှင့်ပင် တက္ကသိုလ်ကျောင်းတိုက်တွင် နေခဲ့ရာမှ မဟာဝိဇ္ဇာတန်းကို
ဖြေဆို ပြန်ရာ၊ ၁၉၃၅-ခုနှစ်တွင် အောင်မြင်ပြန်လေသည်။ ငယ်စဉ်အခါကစ၍
ကဗျာအလင်္ကာအရေးအသား တွင် ဝါသနာထုံသည့်အလျောက် ရေးသားခဲ့ရာ ယခုအခါတွင်

'မင်းသုဝဏ်' ဟူသောအမည်နှင့် စာဆို ကျော် ဖြစ်လာခဲ့လေသည်။ ၁၉၃၆-ခုနှစ်အတွက် အစိုးရပညာတော်သင်အဖြစ်ဖြင့် အနောက်နိုင်ငံသို့ သွားရောက်ရန် ရွေးချယ်ရာတွင် တစ်ယောက်အပါအဝင်ဖြစ်၍ မြန်မာဘာသာစကားနှင့် ဆက်သွယ် နေသော တိဗက်ဗုဒ္ဓဘာသာပညာရပ်များ ကို သင်ယူရန်သွားမည်ဖြစ်လေသည်။

သူရိယသတင်းစာ
၅၊ သြဂုတ်လ၊ ၁၉၃၆။

...ဟု ပါရှိလေသည်။ ဆရာမ မင်းသုဝဏ် ပညာတော်သင်သွားမည့် သတင်းသည် တက္ကသိုလ်ပရိဝုဏ် တွင်သာမက သတင်းစာတွင် သတင်းဆောင်းပါးအဖြစ်ရေးကာ တိုင်းသိပြည်သိ ဖြစ်သွားခဲ့သည်။ ဂုဏ်ပြု စာအုပ်ကလေးတွင် ဆရာလုစ်ကလည်း ရေးထားခဲ့သည်။

Forward

G.H Luce

This booklet will, we hope, herald a new age of Myanmar poetry. Exposed for half a century to the impact of western culture, Myanmar Literature has only just survived. Its only chance was to absorb that culture, out triumph over it. Yangon University and the "World of Books" have helped. If anyone still doubts whether the tide has turned, let him reads these poems.

Minthuwun is a true Myanmar, but not an upper Myanmar. This poet of young Myanmar is a son of the Delta, born almost within the sound of the sea. For all the alien influence around him, his language is Myanmar pure and undefiled. His themes, too, are Myanmar, Buddhist, even traditional. He is a Scholar who has drunk deep of ancient Myanmar,

of Pali, Puyu, old Man and old Myanmar. Yet few of these poems are burdened with scholarship. Long-winded rigmarole is utterly eschewed with a few simple-artful touches (See "Wingaba") the poet stamps his image on the mind. He delights in homeliness, colloquialism, in village life and nursery ditties. Even a foreigner feel the neatness of his lyric mote. Yet out of the Sweetness comes forth strength (See "The Paeon of Freedom") the strength of delicacy, of one who knows and trusts his feelings and dare show them, of one who looks into his heart and writes.

It was a happy notion to print his friends' English translation with these poems. They are very free, often read rather like variations on his theme. They are themselves the work of poets, independent, sensitive, and sometimes strangely felicitous.

G.H. Luce

August, 1936

ဂျီ အိပ်ချ် လုစ်၏ ဆရာမ င်းသုဝဏ်အပေါ် အကဲဖြတ်ချက်၊ ဆရာမ င်းသုဝဏ်၏ ကဗျာများ အပေါ် ခံစားမှု တို့ကို ရေးထားသည်။ လှပသောအင်္ဂလိပ်စာ အရေးအသားနှင့် ဆရာမ င်းသုဝဏ်အပေါ် လေးနက်မှု တို့ကြောင့် သူ့အမှာ သည် အလွန် ဖတ်ကောင်းလေသည်။

ဆရာ အသက်-၉၀ တုန်းက ကျွန်တော်တို့ အေးအေးဆေးဆေး တစ်နေ့ခင်းလုံး စကားပြောခဲ့ ကြပြီးနောက် တစ်နှစ်တစ်ခါ ဆရာမွေးနေ့နှင့် ထမနိပွဲသို့ ကား ဖေဖော်ဝါရီလ၊ ၁၂-ရက်၊ ပြည်ထောင်စု နေ့တွင် ရောက်လေ့ရှိကြသည်။ ဆရာကိုကန်တော့၊ ဆရာကျေးသော ထမနိကိုစား၊ ဆရာတိုက်သော ကော်ဖီကို သောက်ပြီးနောက် စာပေမိတ်ဆွဲများ ၊ စာပေညီအစ်ကိုမောင်နှမများ . . . နှစ်စဉ် ဆရာ အိမ်တွင် ဆုံတွေ့လေ့ရှိကြသည်။ ဆရာကလည်း မိတ်ဆွဲများ ၊ တပည့်များ ကို ကြည့်ပြီး ကြည့်နူး

ဝမ်းမြောက်နေသည်။

ဤသို့ဖြင့် ဆရာ ၉၄-နှစ်မွေးနေ့ပြီး နောက်တစ်နေ့ နေ့လယ်ခင်း၌ ဆရာထံ ကျွန်တော်တို့ ရောက်သွားပြန်သည်။ ၉၀-ပြည့်နှစ်တုန်းကထက် မှတ်ဉာဏ်အား ကျဆင်းသွားခဲ့ပြီ။ အရင် ၄-နှစ်က ဆရာ လမ်းကောင်းကောင်း လျှောက်နိုင်သော်လည်း ယခုအခါ ဆရာ လမ်းကောင်းကောင်း မလျှောက်နိုင်တော့ပေ။ သို့သော် ဆရာကို သိချင်သမျှမေးသည့်အခါ စဉ်းစားပြီး ဆရာက ဖြေသည်။ ကျွန်တော်တို့ကလည်း ဆရာကဗျာများ အကြောင်းကို မေးကြ၏ ။ ဆရာကလည်း မေးသမျှကို အတတ်နိုင်ဆုံး ဖြေသည်။ မေ့နေသည်များ ကို ဆရာကတော်အား မေးသည်။ ဆရာက စကားကို အားစိုက်ပြော၏ ။ ဥပမာ - သပြေညိုကဗျာအကြောင်း ကျွန်တော်တို့မေးသည့်အခါ ဆရာက လွန်ခဲ့သော ၆၆-နှစ်၊ သပြေညိုရေးခဲ့သည့်နေရာ၊ နေ့နှင့် အချိန်ကိုပါ မှတ်မိနေပေသည်။ ထိုနေ့က ကျွန်တော်တို့တစ်တွေ မှတ်မှတ်ရရ ဆရာကို သွားကန်တော့ခြင်း ဖြစ်သည်။

'ဆရာ . . . သပြေညိုကဗျာကို ဘယ်တုန်းက ရေးခဲ့တာလဲ ဆရာ'

'၁၉၃၈-ခုနှစ်က ရေးခဲ့တာပါ။ ဂျီနီဗာကန်ပေါင်ပေါ်မှာ . . . ၊ မနက်အစောကြီးမှာ ရေးခဲ့တာ။ မှတ်မှတ်ရရပါပဲ၊ ဇန်နဝါရီ ၄-ရက်နေ့လေ။ ဘယ်လောက်တိုက်ဆိုင်လဲဆိုရင် နောက်ဆယ်နှစ်တိတိမှာ လွတ်လပ်ရေးရတော့ ကျွန်တော် ဘယ်မေ့ပါတော့မလဲ'

'ဆရာကဗျာကို မှတ်မိသေးလား'

. . . ဟု တစ်ယောက်က မေးလိုက်ရာတွင် ဆရာက တွေ့ပြီး ခဏစဉ်းစားနေစဉ် ကျွန်တော်တို့က သပြေညိုကဗျာကို ရွတ်ပြသောအခါ ဆရာကလည်း မှတ်မိသွားပြီး ကျွန်တော်တို့နှင့်အတူ လိုက်ရွတ် ပါသည်။ သူ့ကျွန်ဖြစ်နေသည့် မြန်မာနိုင်ငံကို လွတ်လပ်လိုသောဆရာက လွတ်လပ်ရေးအတွက် မှန်းမျှော်ပြီး ကဗျာရေးဖွဲ့ခဲ့ရာ နောက် ၁၀-နှစ်ပြည့်သည့်နေ့၊ ၁၉၄၈-ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီ၊ ၄-ရက်နေ့တွင် အမှန်တကယ် လွတ်လပ်ရေးရခဲ့လေသည်။ ဆရာ၏ မျှော်မှန်းချက်သည် နောင် ၁၀-နှစ်ရောက်မှ ပြည့်ဝခဲ့သည်။

နောက်တစ်ပုဒ်က 'ဖိုးမောင်လာပြီ' . . .။ ထိုကဗျာဖတ်ပြရာတွင် ဆရာက
ကောင်းကောင်း လိုက်ရွတ်နိုင်သည်။ ထို့ပြင် ဖတ်ပြသူက စာအုပ်ထဲပါ ကဗျာကို
စာအတိုင်းဖတ်သည်ကို အသံမှာ နေ သည့်နေရာများ ၌ ဆရာက အသံကို ပြင်ပြီး
ဖတ်ခိုင်းလေသည်။ ဖတ်သူက ညဉ့်ရိပ်ကို ညရိပ်ဟု ဖတ်ရာ ဆရာက 'ညဉ့်ရိပ်' ဟု ဖတ်ရန်
ပြင်ပေးသည်။ သူကဗျာများ ကို နှစ်ပေါင်း ၆၀-၇- ကြာသည့် တိုင် ဆရာမှ တိမိနေသည်။
အလွတ်ရနေသည်။ 'ရေးတော့ အမှန်၊ ဖတ်တော့ အသံ' ဆိုသည့်အတိုင်း အဖတ်တွင် အသံမှာ
နေသည်ကိုပင် ဆရာက ပြင်ပေးနိုင်လေသည်။

မှိုင်းညိုညဉ့်ရိပ်၊ လူခြေတိတ်၍
ရေဆိပ်အနား၊ ရွာတံခါးမှ
ဂုတ်ကြားကျယ်လောင်၊ ဆီးကြိုဟောင်သော်
'ဖိုးမောင်' လာပြီ ဆိုကြသည်။
ဟောင်သံရပ်၍
ထက်ကြပ်ပေါ်လာ၊ အသံမှာ ကား
'ညခါ ငါးထောင်၊ မောင်ဖိုးမောင်သည်
ရွာတောင်ချောင်းက ပြန်ခဲ့ပြီ'
ဖိုးမောင်သံကြား၊ ကင်းသမားက
တံခါးကြီးအောက်၊ မလွယ်ပေါက်ကို
တစ်ယောက်ဝင်သာ၊ ဖွင့်လိုက်ပါသော်
ယာတွင်အုပ်ဆောင်း၊ ဝဲတက်ချောင်းနှင့်
ခါးစောင်းကိုယ်ကိုင်း၊ ဝါးပလိုင်းကို
လွယ်သိုင်းပြီးလျှင်၊ ရွာကို ဝင်သည်
လူပင်လေလား၊ တရွှေလား။

.....
.....။

ကဗျာကို ဆုံးအောင် ဖတ်ပြပါသည်။ ဆရာကလည်း သံဖြိုင်လိုက်၍ ရွတ်ပြပါသည်။ ဆရာ သည် သူ့ကဗျာများ ၏ ကာရန်များ ကို ကောင်းကောင်း မှတ်မိနေပေသည်။ ကာရန်ပါမှ ကဗျာဖြစ်သည် ကို ဆရာမ င်းသုဝဏ်က အခိုင်အမာ ယုံကြည်စွာ ဖြင့် ကဗျာပေါင်းများ စွာ ကို ရေးစပ်ပြခဲ့သည်။ ကလေး ကဗျာ၊ လူကြီးကဗျာ၊ ကဗျာပေါင်းများ စွာ ကို ဆရာ ရေးစပ်ခဲ့သည်။ သိပ္ပံမောင်ဝ၊ ဇော်ဂျီ၊ မင်းသုဝဏ် ဆိုပြီး ခေတ်စမ်းစာပေကို ပျိုးထောင်ခဲ့ကြသည်။ ဆရာမ င်းသုဝဏ် ၉၀-ပြည့်နှစ်က ရနံ့သစ်မဂ္ဂဇင်းတွင် ကျွန်တော်က 'ဆရာ . . . အသက် ၁၂၀ ရှည်ပါစေ' ဟု ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ် ရေးခဲ့ဖူးသည်။ သို့သော် ဆရာ အသက်-၁၂၀ မနေခဲ့ရသော်လည်း အသက် ၉၆-နှစ် အထိ နေရ၏ ။ ၂၀၀၄-ခုနှစ်၊ သြဂုတ်လ၊ ၁၅-ရက်နေ့တွင် ဆရာ ကွယ်လွန်ခဲ့လေသည်။ ဆရာသည် လူ့သက်တမ်းကို အပြည့်နီးပါး နေသွားရ၍ လူ့ဘဝကို နေဖျော်သလို သေဖျော်သည်ဟု ဆိုရလိမ့်မည်။ ဆရာ ကွယ်လွန်ချိန်အထိ ရေးသားပြီး ထုတ်ဝေသော ဆရာ့စာအုပ် ၃၅-အုပ် ရှိ၏ ။ ၁၉၃၆-ခုနှစ်က 'မင်းသုဝဏ်' စာအုပ်မှသည် ၂၀၀၄-ခုနှစ် 'မင်းသုဝဏ်ကလေးပုံပြင်များ' အထိ ဖြစ်သည်။

ဆရာကွယ်လွန်သွားပြီးသည့်နောက် ကျွန်တော်တို့ စာပေသမားများ က ဖေဖော်ဝါရီ၊ ၁၂-ရက် ရောက်တော့မည်ကို ဆရာ့ကို မှန်းပြီး လွမ်းနေသည်။ ထိုနေ့ရောက်တိုင်း ဆရာ့အိမ်သို့ သွားချင်သည်။ ဆရာ့ကို ကန်တော့ချင်သည်။ ဆရာကျေးသည့် ထမနဲကို စားချင်သည်။ ကျွန်တော်တို့တစ်တွေ စာအကြောင်း ကဗျာအကြောင်း ဆရာ့ထမနဲပိုင်းတွင် ပြောကြ၊ ဆွေးနွေးကြမည်။ အားမရသေးလျှင် ကျောင်းထဲဝင် ဦးချစ်ဆိုင်မှာ ထိုင်ပြီး စာအကြောင်း ငြင်းကြမည်။ ကဗျာအကြောင်း ငြင်းကြမည်။

ကဗျာဆရာကြီး မင်းသုဝဏ်အကြောင်း . . .။

ကာရန် ဆရာကြီး မင်းသုဝဏ်အကြောင်း . . .။

ကမ္ဘာသိ 'ငဘ' ဝတ္ထုကြီးကို ဖန်တီးခဲ့သူ ဆရာမောင်ထင်

ကမ္ဘာသိ 'ဘေ'ဝတ္ထုကြီးကို ဖန်တီးခဲ့သူ

ဆရာမောင်ထင်

ယခုနှစ် မတ်လတွင် ဆရာမောင်ထင် အသက် ၉၆-နှစ် ရှိပေပြီ။ ၁၉၀၉-ခုနှစ်၊ မတ်လ၊ ၂၁-ရက်နေ့တွင် ဧရာဝတီတိုင်း၊ လပွတ္တာမြို့ ၌ မွေးဖွားခဲ့သည်။ ဆရာအဖေမှာ ဦးတရောင်၊ အမေမှာ ဒေါ်စိန်ပွင့် ဖြစ်ပြီး ဆရာအမည်ရင်းမှာ မောင်ထင်ဖတ် (ဦးထင်ဖတ်) ဖြစ်သည်။ လပွတ္တာမြို့ မှာ ပင် ၆-နှစ်သားကစပြီး ဆရာဦးခန္တီ၊ ဆရာဦးဘိုထွန်းတို့ထံ၌ စတင်ပညာသင်ကြားခဲ့ပြီးနောက် မြောင်းမြတွင် ဆဋ္ဌမတန်းအထိ ပညာသင်သည်။ ရန်ကုန်မြို့ ၊ ရှိ မြို့ မကျောင်းတွင် ဟိုက်စကူးဖိုင်နယ် အောင်မြင်ခဲ့ သည်။ နောက် ၁၉၂၆-ခုနှစ်၌ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်တွင် ဆက်လက် ပညာသင်ကြားပြီး ၁၉၃၃-ခုနှစ်တွင် ဘီအေ (ဝိဇ္ဇာဘွဲ့) ကို ရရှိခဲ့သည်။ ထိုအချိန်၌ တက္ကသိုလ်မဂ္ဂဇင်း၊ အိုးဝေမဂ္ဂဇင်း၊ ဂန္ထလောကမဂ္ဂဇင်း တို့တွင် ဆောင်းပါးများ ရေးခဲ့သလို ကိုဒေါင်းဝတ္ထုများ ကိုလည်း စတင်ရေးသားခဲ့သည်။ ၁၉၃၅-ခုနှစ် တွင် မြောင်းမြမြို့ ၌ အထက်တန်းပြဆရာ လုပ်နေခဲ့ပြီး ၁၉၃၆-ခုနှစ်၌ မြို့ ပိုင်လုပ်ခဲ့လေသည်။

၁၉၃၇-ခုနှစ်တွင် ဒေါ်သောင်းသောင်းနှင့် အိမ်ထောင်ပြုခဲ့သည်။ ဆရာမောင်ထင်နှင့် ဒေါ်သောင်းသောင်းတို့မှာ သား ခြောက်ယောက်၊ သမီး သုံးယောက် ထွန်းကားခဲ့သည်။ မြို့ အုပ်ဘဝ ဖြင့် အစိုးရအမှု ထမ်းလုပ်ကိုင်နေသလို ဝါသနာပါသော စာပေရေးသားခြင်းကိုလည်း ဆက်လက် ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ၁၉၃၇-ခုနှစ်က သခင်ဘသောင်း၏ 'ပန်းသာ-မစာဥ' ဝတ္ထုတွင် အမှာ ရေးခဲ့သလို ၁၉၃၉-ခုနှစ်တွင် 'ကိုဒေါင်းဝတ္ထုများ' ကို စာအုပ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ၁၉၄၅-ခုနှစ်တွင် မြန်မာစာပေ လောက၌ ထင်ရှားကျော်ကြားခဲ့သော 'ငဘ' ဝတ္ထုကြီးကို ရေးသားခဲ့သည်။ ငဘဝတ္ထုသည် စာပေ လောကတွင် သရော်စာအဖြစ် အပြောင်မြောက်ဆုံးရေးသားနိုင်သော ဝတ္ထုကြီးဖြစ်သည်။ အင်္ဂလိပ် နယ်ချဲ့သမားများ ၏ ကျွန်အဖြစ် ဖိနှိပ်ထားမှု ကြောင့် လယ်သမားများ စာမသင်နိုင်၊ ဗဟုသုတမကြွယ် ဘဲ နှလပိန်းတုံးဖြစ်နေကြပုံ၊ လယ်သမားများ ၏ ရိုးအလွန်းပုံ၊ နယ်ချဲ့နှင့် ဖက်ဆစ်များ လက်အောက် တွင် အသိပညာနည်းလှပုံတို့ကို ရယ်မောစရာ၊ မခံချင်စရာကောင်းလောက်အောင် ရေးသားထား သဖြင့် လယ်သမားဆိုလျှင် 'ငဘ' ဟု ဝိသေသပြုခေါ်ရသည်အထိ ထင်ရှားခဲ့လေသည်။ ၁၉၄၇-ခုနှစ် တွင် ငဘဝတ္ထုကြီးကို

ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

ဆရာမောင်ထင်သည် ပြန်ကြားရေးဌာနတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ရန်ကုန်သတင်းစာ တွင် အုပ်ချုပ်မှု အယ်ဒီတာအဖြစ် တာဝန်ယူခဲ့သည်။ ၁၉၄၅-ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံစာရေးဆရာအသင်း ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်ခဲ့ပြီး ၁၉၅၉-ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံသတင်းစာဆရာများ အသင်း ဥက္ကဋ္ဌလည်း ဖြစ်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၇-ခုနှစ်က ထုတ်ဝေခဲ့သော ငဘဝတ္ထုကို နိုင်ငံတကာမှ ဘာသာပြန်ဆိုခဲ့ရာ တရုတ်ဘာသာ၊ ရုရှားဘာသာ၊ အိန္ဒိယဘာသာ၊ ဂျပန်ဘာသာများဖြင့် ကမ္ဘာတွင် ထုတ်ဝေဖြန့်ချိခဲ့လေသည်။ ၁၉၆၃-ခုနှစ် တွင် မြန်မာစာကော်မရှင်အဖွဲ့ဝင်၊ ဘာသာပြန်ကော်မရှင်အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် တာဝန်ယူခဲ့ပြီး ၁၉၆၅-ခုနှစ် တွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းအကြောင်း ဆောင်းပါးများ စုပေါင်း၍ 'ဗမာ့နိုင်ငံရေးသုခမိန့်' စာအုပ်ကို ထုတ်ဝေခဲ့လေသည်။

ဆရာမောင်ထင်သည် ဆရာမ င်းသုဝဏ်နှင့် တစ်နှစ်တည်းမွေးသူများ ဖြစ်သည်။ ၁၉၀၉-ခုနှစ် ဖွားများ ။ ဆရာမ င်းသုဝဏ်က ဖေဖော်ဝါရီ၊ ၁၀-ရက်နေ့တွင် မွေးပြီး ဆရာမောင်ထင်က မတ်လ၊ ၂၁-ရက်နေ့တွင် မွေးသည်။ ဆရာမ င်းသုဝဏ်ထက် တစ်လနှင့် တစ်ဆယ့်တစ်ရက် ငယ်လေသည်။ ဆရာတို့နှစ်ယောက်စလုံး အသက်ရှည်ကြသော်လည်း ဆရာမောင်ထင်က ပိုပြီးကျန်းမာသည်။ ဆရာတို့ ၉၄-နှစ်စီက ကျွန်တော်တို့ ရောက်သွားခဲ့ရာတွင် ဆရာမ င်းသုဝဏ်က လမ်းသိပ်မလျှောက် နိုင်သော်လည်း ဆရာမောင်ထင်က သွက်သွက်လက်လက် လျှောက်နိုင်သည်။ လှေကားသုံးထစ် လောက်ကို သက်သက်သာသာ ဆင်းတက်နိုင်သည်။ ကျွန်တော်တို့က ဆရာ့ကို ဓာတ်ပုံရိုက်သည်။ ဆရာလှုပ်ရှားမှု အတော်များများ ကို ဓာတ်ပုံရိုက်သဖြင့် 'မင်းတို့က ငါလုပ်သမျှကို လိုက်ပြီး ဓာတ်ပုံရိုက် နေလိုက်ကြတာ၊ အိမ်သာထဲသွားရင်ကော ဓာတ်ပုံရိုက်ဦးမှာ လား' ဟု နောက်ပြောင်ပြောဆိုသည်။ ဆရာ၏ ပြောတတ်ပုံ၊ ဟာသရှိပုံနှင့် သရော်တတ်ပုံတို့ကို သူ၏ ငဘဝတ္ထုတွင်လည်း ဖတ်ခဲ့ရ၏ ။

ဂျပန်စစ်ဗိုလ်သည် သူ့နောက်က ဂျပန်နှင့် အာပေါင်အာရင်းသန်သန် အပြန်အလှန် ပြောသည်။ ပြီးလျှင် ပြုံး တော်မူသည်။ သူပြုံး ပုံမျိုးကို ရှင်ဥတ္တမကျော်က

တောလား တစ်ခုတွင် စပ်ဆိုထားဖူး သည်။ 'ဘီလူးသွားကို လမြဲတည်း'ဟူ၏ ။

ဂျပန်စစ်သားက -

'အား ... အား၊ ကျားကြီး မဟုတ်ဘူး၊ ဂဘ ... ဂဘ ... ခင်ဗျား သွားနိုင်ပြီ။

အများ ကြီးဝမ်းနည်းတယ်။ ဒီမှာ ဘာဖြစ်တဂါး ... အပြင် မှာ မပြောရဘူး'

ထို့ကြောင့် ငဘလည်း လက်ဆစ်ပြုတ်လုနီးပါးဖြင့် ရွာကို ပြန်ခဲ့ရ၏ ။

ရွာရောက်သော် သားသမီး၊ မယားတို့ဖြင့် ဝိုင်းဖွဲ့ကာ ပျော်ပျော်ပါးပါးကြီး အားရပါးရ
ငိုကြွေးလိုက်ရသည်။

*

ရာဇဝင်ကို ချွေးနှင့်ရေးရမည်ဆိုတော့ ငန်ငြိငြိနေတာပေါ့။ ထို့ကြောင့် ဂျပန်တို့
လက်ထက်တွင် ဗမာတစ်တွေ ကမ္ဘာမကျေအောင်ရသော လွတ်လပ်ရေး၏ အရသာမှာ
ငဘအဖို့ ငန်ငြိငြိ ဖြစ်လေသည်။ အကြောင်းကိုဆိုသော် ချွေးတပ်သားများ အတွက်
ဝါးကွပ်ပျစ်တန်းများ ပေါ်တွင် မနပ်ဘဲနှင့် ပြနေသော ထမင်းပုံကြီးဘေး၌ ဖုန်မှု နဲ့ ရောသော
ငါးပိတုံးများ မှာ ဆားများ ပွင့်၍ နေလေရာ ခွေးမျှပင် မစားသော အစာကို မနေသာ၍
ဆာဆာနှင့်စားလိုက်တိုင်း ပါးစပ်ထဲတွင် ဆားခု၍ နေသောကြောင့် ဖြစ်လေသည်။

စင်စစ် ငဘဝတ္ထုသည် အဖိနှိပ်ခံ၊ အညှဉ်းဆခြံ လယ်သမားများ ၏ ပညာမဲ့မှု ၊
ရိုးအမှု ၊ ဆင်းရဲ မွဲတေမှု တို့ကို ပေါ်လွင်အောင် ရေးသားထားသော ဝတ္ထုဖြစ်သည်။
မြန်မာလူမျိုးတို့ကို စော်ကားသော ဝတ္ထုမဟုတ်။ အမျိုးချစ်စိတ်ကင်းမဲ့သော ဝတ္ထုမဟုတ်။
ဓားမနောက်ပိတ်ခွေးများ ၏ နိမ့်ကျလွန်းသော ဘဝကို ကရုဏာဒေါသောဖြင့်
သရော်ပြီးရေးထားသော ဝတ္ထုဖြစ်လေသည်။ ဆရာမောင်ထင်ကား သူ၏ 'ထွဋ်ဖတ်နှင့် အမျိုး
သားအောင်ပွဲနေ' ဝတ္ထုတွင် အမျိုးသားရေးတို့၊ အမျိုးကိုချစ်သူတို့ကို သရော် ထားလေသည်။

'ဟား ... ဟား ... အမျိုးသားတုံး၊ အမျိုးကို ချစ်တယ်တုံး။ ဘာလဲ။

ဒီစကားတွေဟာ 'ဝံသာနုရက္ခိတ' တရား ကင်းမဲ့လာပြီဆိုရင် အမျိုးသား ... အမျိုးသားနဲ့
အားကြီး ပြောကြတာပဲ။ လောကကြီးမှာ တရားဥပဒေတွေ ရှိတာဟာ ဘာကြောင့်လဲသိလား။

တရားမဲ့လိုကွ . . . ။ အဖြူရှိတာဟာ ဘာကြောင့် ရှိရသလဲ။ အမည်းရှိလို့ပေါ့ကွ။ ဟော့ . . .
ခုတင်ကပြောခဲ့တဲ့ တရားဥပဒေရှိရခြင်းဟာ တရား လက်လွှတ်ဖြစ်ကုန်ကြတော့
တရားစိတ်သက်ဝင်အောင် မတရားတာတွေ မလုပ်ဖို့ ဥပဒေတွေ ထုတ်ရတာ မဟုတ် လား။
အဲသလိုပဲ အမျိုးသားချစ်တဲ့စိတ်တွေ လက်လွှတ်ကြတဲ့အခါမှာ အဲဒီ စိတ်ဝင်စား အောင် အမျိုး
သား အမျိုးသားနဲ့ တအားကုန် နားဝမှာ ကပ်ပြီးအော်နေရတယ်။ 'မင်းဟာ ဗမာလူမျိုးပါကွ၊
ကိုယ့်အမျိုးကိုယ် ချစ်ပါကွ' နဲ့ တဖွဖွနဲ့ သတိပေးရတယ်မဟုတ်လား။ ကြည့်စမ်း၊
အလောင်းမင်းတရားကြီးလက်ထက်တုန်းက ဝံသာနုရက္ခိတအသင်းတို့၊ တို့ဗမာ
တို့သခင်ဂိုဏ်းတို့ မပေါ်ဘဲ ကိုယ့်အမျိုးကိုယ် စောင့်ရှောက်ခြင်းရှိပြီး သခင် ချည်း
လုပ်ခဲ့ကြတယ်မဟုတ်လား'

. . . ဟု သရော်ထားလေသည်။

ဆရာထံ ကျွန်တော်တို့ရောက်သွားစဉ်က လေးယောက်ဖြစ်သည်။

မောင်လင်းယုန် (ရှမ်းပြည်)၊ ဒေါက်တာတင်စံဦး၊ မြန်မာ့ဓနမှ သစ်အောင်နှင့် ကျွန်တော်
ဖြစ်ပါသည်။ ဆရာက ပေါ့ပေါ့ပါးပါးပဲ နေသည်။ စွပ်ကျယ်လက်စကနှင့် မေးသမျှ
အကုန်ဖြေသည်။ သို့သော် တစ်ခါတစ်ရံ ပြောလက်စ စကား မေ့သွားတာမျိုး၊
အကြောင်းအရာတစ်ခုကို အပ်ကြောင်းထပ်ပြောတာမျိုး ရှိသည်။ ဆရာတွင် သွေးတိုးမရှိ၊
ဆီးချိုမရှိ၊ နှလုံးရောဂါမရှိ။ စကားပြောလျှင် ပွင့်လင်းသည်။ လွတ်လွတ်လပ်လပ် ပြောသည်။
ပညာတတ်မဆန်၊ ဟန်မဆောင်၊ အပေါ်စီးက မပြော။ တန်းတူရည်တူ ပြောသည်။
လေးလေးစားစား ပြောသည်။ အံ့သြဖို့ကောင်းသည်မှာ ဆရာမောင်ထင်၏ ကျန်းမာရေးမှာ
ဒေါင်ဒေါင် မြည်နေခြင်းဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်တို့ ကားပေါ်တက်သည်အထိ
အိမ်ရှေ့လှေကားကို ဆင်းပြီး လိုက်ပို့ သည်။ ပညာရှင်ဆိုပြီး ဟန်ကြီးပန်ကြီး မလုပ်။
ညွှန်ကြားရေးဝန်အထိ ရာထူးရှိခဲ့သော်လည်း စာရေး လောကပင် ကိန်းခန်းမကြီး။
ထိုအချိန်က ဆရာက ၉၄-နှစ်။

ယခုခေတ် မဂ္ဂဇင်း၊ ဂျာနယ်များ ပေါလာသည်။ အယ်ဒီတာများ လည်း

ပေါလာသည်။ သို့သော် အယ်ဒီတာအမည်ခံသူများ ၊ စာမဖတ်ဘဲ အယ်ဒီတာဖြစ်နေသူများ

မှာ ပေးသမျှစာမူတို့ကို စာရေးဆရာ နာမည်သာကြည့်ပြီး တည်းဖြတ်ခြင်းမရှိဘဲ ကွန်ပျူတာရိုက်ခိုင်းကြသည်။ တချို့စာရေးဆရာများ ကလည်း 'ငါ့စာမူကို တစ်လုံးမှ မဖြတ်နဲ့၊ မပြင်နဲ့၊ ဖြတ်ရင် ပြင်ရင် မင်းတို့တိုက်မှာ မရေးတော့ဘူး' ဟု သဟောက်သဟာ ပြုသည်။ စာရေးဆရာများ ၏ စာမူကို တည်းဖြတ်ပိုင်ခွင့်မရှိဟု ခံယူထားကြပုံ ရသည်။ ထိုအခါ လူငယ်အယ်ဒီတာများ မှာ ထိုနာမည်ရကလောင်ကြီးများ ကို မထိရဲကြပေ။ စင်စစ် အယ်ဒီတာတွင် တည်းဖြတ်ပိုင်ခွင့်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် စာတည်း သို့မဟုတ် အယ်ဒီတာဟု ခေါ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ယခုခေတ် မဂ္ဂဇင်း၊ ဂျာနယ်အယ်ဒီတာများ မှာ တည်းဖြတ်ခြင်းထက် ပရိတ်ဖတ်ခြင်းသာ လုပ်ကြ၏ ။ အယ်ဒီတာ Editor မဟုတ်ဘဲ ပရိတ်ဖတ်သူ Proof Reader ဖြစ်နေကြသည်။ ဆရာ မောင်ထင်က 'အယ်ဒီတာ' ဆိုသော ဆောင်းပါးကို ၁၉၆၃-ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလက နဝဒေးမဂ္ဂဇင်း တွင် ရေးသားခဲ့လေသည်။

မြန်မာစကား၌ စာတည်းသည်ဟု အသုံးအနှုန်းရှိ၏ ။ ဘုန်းကြီးကျောင်းများ ၌ ပညာ သင်ကြားခံယူခဲ့ဖူးသူတို့မှာ စာတည်းသည်ဟုဆိုလျှင် အဓိပ္ပာယ်နားလည်ပြီးသား ဖြစ်ကြပေလိမ့်မည်။ စာတည်းသည်ဆိုသည်မှာ ရဟန်းပုဂ္ဂိုလ်၊ လူပုဂ္ဂိုလ်၊ ပညာရှင် တို့သည် သူတစ်ပါးပြုစုသော ကျမ်းတို့ကို ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့နှင့် ညီ မညီ၊ သဒ္ဒါနည်း ကျမကျ၊ သတ်ပုံ မှန် မမှန်၊ အဆစ်အတောက်အဖြတ် ဟုတ် မဟုတ်၊ သဘာဝ ယုတ္တိ၊ အာဂယုတ္တိ ရှိ မရှိ၊ တည်းဖြတ်သုတ်သင် ပြင်ဆင်သည့်သဘော ဖြစ်သည်။ ထို့နောက်၌ ကား အင်္ဂလိပ်စကား အယ်ဒီတာကိုပင်လျှင် အသုံးများ လာကြ သည်။ ဘာသာရေးဆိုင်ရာကျမ်းများ ၊ ဂန္ထဝင်ကျမ်းများ အစရှိသည်တို့ကို တည်းဖြတ် သုတ်သင်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်များ ကို အယ်ဒီတာဟု ခေါ်လာကြသည်။ ထိုနည်းတူစွာ သတင်းစာကို တည်းဖြတ်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ လည်း အယ်ဒီတာပင်ဖြစ်သည်။ မဂ္ဂဇင်း များ နှင့် လစဉ်ထုတ်ဝတ္ထုစာစောင်များ ပေါ်လာသောအခါ၌ လည်း စာတည်းတို့ကို အယ်ဒီတာဟုပင် ခေါ်ကြသည်။ အမှန်စင်စစ်မှာ တည်းဖြတ်မှု သည် စာအမျိုးမျိုး ဖတ်ဖူးသော ဗဟုသုတရှိသင့်ပါသည်။ စာအမျိုးမျိုးဆိုရာ၌ ဝတ္ထုအမျိုးမျိုးကိုချည်းသာ ဆိုလိုသည်မဟုတ်ပါ။ ဘာသာရေးဆိုင်ရာ၊ ဆေးဘက်ဆိုင်ရာ၊ ဝိဇ္ဇာသိပ္ပံဆိုင်ရာ၊ ကဗျာလင်္ကာဆိုင်ရာ၊ တေးဂီတဆိုင်ရာ... အစရှိသဖြင့် ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ ကျမ်းအမျိုးမျိုး ကို

နံ့စပ်လေလေ အယ်ဒီတာကောင်းတစ်ယောက် ဖြစ်နိုင်လေလေ . . . '

ယခုနှစ် မတ်လ၊ ၂၁-ရက်နေ့တွင် ဆရာမောင်ထင် ၉၆-နှစ် ရှိပေပြီ။ ဆရာသည် ပျော်ပျော် နေပြီး စိတ်ညစ်ညူးမှု ကို ခေါင်းထဲထားပုံမရပေ။ ကျွန်တော်တို့သွားစဉ်က သူ့မှာ ရောဂါကြီးကြီး ဘာမှ မရှိပါဟုဆိုသဖြင့် ယခုလို ဆရာ အသက်ရှည်နေပုံရသည်။ ဆရာ၏ ဟာသဉာဏ်ရှိပုံကို ဆရာမ တက္ကသိုလ်မြစိမ်းက ပြောပြဖူးသည်။ 'ကျွန်မနဲ့ ကိုသန်းထွတ်နဲ့ လက်ထပ်တော့ ဆရာမောင်ထင်က 'ကိုသန်းထွတ်က မြင့်မြင့်သန်းကို အခုမှတွေ့တာပါ။ ကျုပ်က သူ ဗိုက်ထဲမှာ ရှိကတည်းက တွေ့ခဲ့တာ ပါဗျာ' လို့ ပြောတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ဆရာမောင်ထင်က ကျွန်မဖေဖေရဲ့ လက်အောက်မှာ မြို့ ပိုင်လုပ်ခဲ့စဉ်က အမေမှာ ကိုယ်ဝန်ရှိတုန်းက တွေ့ခဲ့တာကိုပြောတာပါ' ဟု ဆရာမ က ပြောပြသည်။ တက္ကသိုလ်မြစိမ်း၏ အဖေ ဦးအုန်းဖေသည် တိုင်းမင်းကြီးအဖြစ် လပွတ္တာမြို့ ၌ နေထိုင်ခဲ့စဉ် ဆရာ မောင်ထင်က လပွတ္တာမြို့ ပိုင်အဖြစ် တာဝန်ကျစဉ်ကဖြစ်သည်။ ဤကဲ့သို့ ဘဝကို သရော်တတ်သော၊ ဟာသဉာဏ်ရွှင်သော စာပေပညာရှင်ကြီး အသက် ၁၂၀ တိုင်အောင် မွေးနေ့ပွဲများ ကျင်းပနိုင်ဖို့ ဆုတောင်းလိုက်ပါသည်။

ဆရာတိုက်စိုး

ဆရာတိုက်စိုး

(ဆရာတိုက်စိုး၏ နောက်ဆုံးအချိန်နှင့် နောက်ဆုံးစာအုပ်)

မေလ၊ ၄-ရက်နေ့ ဆရာတိုက်စိုး မကွယ်လွန်မီ ၄-နာရီအလိုတွင် ဆရာအိမ်သို့ ကျွန်တော်တို့ ရောက်သွားကြသည်။ ကျွန်တော်တို့ထက်စော၍ တက္ကသိုလ်စာကြည့်တိုက်မှ စာကြည့်တိုက်မှူး နှင့် လက်ထောက်အမှု ထမ်း အမျိုးသမီးများ က ဆရာထံ လူနာမေးရောက်နေကြသည်။ ထိုအချိန်၌ ဆရာသည် အသက်ကို လှူနေရသည်။ အစာမစားနိုင်တော့သဖြင့် မနေ့ကပင် ဆရာဝန်က နှာခေါင်း ပိုက်ထည့်ထားရလေသည်။

'ဥက ကောင်းကောင်းမအိပ်ရဘူး၊ ရောဂါဖောက်လာတာ ထင်တယ်။ အသက်ရှူလည်း မဝဘူး၊ ဆေးတွေကို သောက်မယ်ချည့်ပဲ ပြောနေတယ်။ အဲဒါ ဆေးရုံတင်ဖို့ လိုမလို ဆရာတို့ တိုင်ပင်ကြပါ'

...ဟု ဆရာမ တက္ကသိုလ်မြစ်မ်းက ကျွန်တော်နှင့် မောင်သာမညကို ပြောသည်။ ဒေါက်တာတင်စံဦး က အသက်ရှူမဝ၍ မောနေသည့်ဆရာကို သက်သာအောင် ကုပေးနေသည်။ စာကြည့်တိုက်မှ ဆရာ တပည့်များ ကလည်း မပြန်နိုင်သေးဘဲ အခြေအနေကိုမေးရန် ဆရာဝန်ကို စောင့်နေကြလေသည်။ ဆရာသမီး ဒေါ်ခင်ခင်ကြီးနှင့် ဆရာသမက် ဦးဇော်ဝင်းတို့ကလည်း ဆရာဝန်နှင့်ခေါင်းချင်းဆိုင်နေကြ ပါသည်။ ဒေါက်တာတင်စံဦးကို ကျွန်တော်က အခြေအနေမေးကြည့်သည်။

'ကင်ဆာဆဲလ်တွေက အသက်ရှူလမ်းကြောင်းကို ပိတ်လာပြီလေ၊ အခြေအနေ မကောင်းတော့ဘူး။ ဒီအတိုင်းဖြစ်သွားမယ်ဆိုရင် ၂၄-နာရီနဲ့ ၄၈-နာရီအတွင်း ဆုံးသွားနိုင်ပါတယ်။ အသက်ရှူနိုင်အောင် ဘယ်လိုလုပ်ရမယ်ဆိုတာ ပရော်ဖက်ဆာနဲ့ တိုင်ပင်ကြည့်ရမှာ ပဲ။ ပရော်ဖက်ဆာက ဆရာဇော်ရှိသမက်လေ။ ဆရာလည်ပင်းကို ခွဲစိတ်ပေးခဲ့တာပေါ့'

ထိုအချိန်၌ ဦးအေးချို (မဟာဝိဇ္ဇာ)၊ သူရဇော်နှင့် ထန်လှိုင်တို့လည်း ရောက်လာကြသည်။ သူတို့လည်း ဆရာအသက်ကိုကယ်ဖို့ စိတ်စောနေကြသည်။ ခွဲစိတ်ခန်းထဲရောက်နေသော ပါမောက္ခ ကို စောင့်ရင်း ဆရာကိုဆေးရုံပို့ဖို့ စောင့်နေကြလေသည်။ တစ်အောင့်လောက်အကြာတွင် ပါမောက္ခ နှင့် ဖုန်းအဆက်အသွယ် ရသွားကြသည်။ ဆရာကို ပါမောက္ခရှိရာ နား-နှာခေါင်း-လည်ချောင်း အထူးကု ဆေးခန်းသို့

ခေါ်ခဲ့ဖူးပြောသည်။ ရွှေဂုံတိုင်တွင် ဆေးခန်းရှိသည်။

ဆရာတိုက်စိုးသည် အသက်လူရှုနေရသော်လည်း သတိလစ်မသွားပေ။ သူ့ကိုပွေ၍ ကားပေါ် တင်သည့်အချိန်တွင် သူ့မျက်မှန်ကို တောင်းသည်။ ပြေကျနေသောလုံချည်ကို တင်းအောင်ဝတ်ခိုင်း သည်။ ကျွန်တော်ကတော့ ဆေးရုံရောက်လျှင် တစ်ပတ်လောက်တော့ အသက်ရှင်နေဦးမည်ဟု မျှော်လင့်ထားပါသည်။ ထိုနေ့ ၁-နာရီက ဆရာကို တွေ့လိုက်ရသည်မှာ နောက်ဆုံးအကြိမ်ဖြစ်မှန်း ကျွန်တော်မသိခဲ့ပေ။ ဆေးရုံသို့ ကျွန်တော်တို့လိုက်မသွားဘဲ ဆရာမ ကို အားပေးဖို့ ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။ ဆရာနောက်ဆုံးခရီး ထိုနေ့၌ ပင် အဆုံးသတ်မည်ကို မျှော်လင့်မထားဘဲ နောက်နေ့မှဆေးရုံသွားမည် ဟူသော စိတ်ကူးဖြင့် ဒုက္ခိတ ဆရာဇနီးနှင့် ဆရာအကြောင်း ပြောဖြစ်ကြလေသည်။

ဆရာကျန်းမာရေး ယိုယွင်းလာကတည်းက ဆရာထံ တစ်ပတ်လျှင် နှစ်ရက်၊ ဆရာဝန် ဆေးသွားထိုးပေးတိုင်း ကျွန်တော်တို့ လိုက်ပါလေ့ရှိသည်။ ဆရာပြောသမျှကို နားထောင်၊ မသိတာ ရှိလျှင်မေးဖြင့် ဆရာ၏ လေ့လာအားနှင့် ပညာအားကို မှတ်သားမိ၏ ။ မြေပိုင်ရှင်မိဘများ ၏ စာပေ ဝါသနာကြီးသော သားတစ်ယောက်အဖြစ် ဖျာပုံကျောင်းမှ ရန်ကုန်၊ မြို့ မကျောင်းသားဘဝ . . . ။ ထိုအချိန် ဆရာတိုက်စိုးသည် ညိုမြ၊ တက်တိုး၊ ဒဂုန်တာရာတို့နှင့် ရင်းနှီးနေခဲ့ပြီး စာရေးလာခဲ့ပုံ၊ စာဖတ်အား ပိုကောင်းလာပုံတို့ကို ပြောပြလေ့ရှိသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသို့ စာရေးဆရာကြီး အိပ်ချ်ဂျီဝ် ရောက်လာစဉ်က ဆရာမှာ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားဘဝပင် ရှိသေးသည်။ စာရေးဆရာ မဖြစ်သေး ပေ။ အိပ်ချ်ဂျီဝ်ကို မြန်မာနိုင်ငံစာရေးဆရာများ နှင့် တက္ကသိုလ်မှ စာရေးဆရာများ က တက္ကသိုလ် လှေလှော်အသင်းရှိရာ အင်းလျားကန်မှကျွန်းတွင် နေည့်ခံဂုဏ်ပြုကြသည်။

ထိုအခါ ဒဂုန်တာရာနှင့် အခြားသူမိတ်ဆွေ စာရေးဆရာများ က ဆရာတိုက်စိုးကို နေည့်ခံပွဲ တက်ဖို့ ဖိတ်ကြားကြ၏ ။ စာပေဝါသနာရှင်တစ်ဦးအဖြစ် တက်ရောက်သင့်ကြောင်း ဆရာတိုက်စိုးက တွန်း သော်လည်း ဆရာက ငြင်းပယ်သည်။ ကမ္ဘာကျော် နိုင်ငံခြားစာရေးဆရာကြီးတစ်ဦးကို မြန်မာနိုင်ငံရှိ စာရေးဆရာများ က ဂုဏ်ပြု သောနေည့်ခံပွဲ၌ စာရေးဆရာမ ဟုတ်သော သူတစ်ဦးအနေဖြင့်တက်ရောက် ရန်

အကြောင်းမရှိ။ တက်လည်း မတက်ချင်ဟု ဆရာက ပြောသည်။ သူ စာရေးဆရာဖြစ်လျှင် တက်ရောက်နိုင်သော်လည်း ဝါသနာရှင်တစ်ဦးအဖြစ်ကား မတက်နိုင်ဟုဆိုကာ ဆရာက ငြင်းပယ်ခဲ့ သည့်အကြောင်း ကျွန်တော်တို့ကို ပြောပြပါသည်။ ဆရာက အလွန် စေ့စပ်သေချာသူဖြစ်သည်။ ဆရာ့ စာအုပ်လေးအုပ်ကို စိတ်ကူးချီချီစာအုပ်တိုက်မှ ထုတ်ဝေရန်ယူထားပြီး ဝသုန္ဓာရီနှင့် ဧရာဝတီစာအုပ် တို့၏ ကွန်ပျူတာစာမူများ ကို သူကိုယ်တိုင်စစ်မည်ဟု ဆရာက ပြောသည်။ ကျွန်တော်က ဆရာ ခေါင်းမူးနေသဖြင့် ကျွန်တော်ဖတ်ပြမည်။ ဆရာနားထောင်ပြီး အမှာ :ထောက်ပြပါဆိုသော်လည်း လက်မခံ၊ သူကိုယ်တိုင်စစ်မည်ဟု ဆိုခဲ့ပါသည်။ ထိုစာမူများ ကို စစ်ရင်းတန်းလန်း ဆရာ ဆုံးသွားခြင်း ဖြစ်သည်။

ဆရာလည်ပင်းမှကင်ဆာအကျိတ် ဆေးရုံတက်ခဲ့စဉ် ဆရာနှင့် ရင်းနှီးခဲ့ရသည်။ ထို့နောက် ဆရာ့အိမ်သို့ မှန်မှန်ရောက်သည်။ စကားကို လိုရင်းပြောတတ်သလို ပွင့်လင်းသောဆရာကို သဘော ကျသည်။ သူ့ကိုယ်သူ မာန်မာနမရှိဘဲ ရိုးရိုးသားသား ပြောဆိုဆက်ဆံသည်။ အထူးသဖြင့် ဆရာသည် နှစ်ပေါင်း ၇၀-ခန့် ဖတ်ခဲ့သောစာများ ကို ကောင်းစွာ မှတ်မိနေခြင်းဖြစ်သည်။ ဆရာတိုက်စိုးသည် ပညာရှင်တစ်ဦး ဖြစ်သည်။ သမိုင်း၊ မြန်မာစာ၊ အင်္ဂလိပ်စာတို့ကို ကျွမ်းကျင်နှံ့စပ်သည်။ ၁၉၄၇-ခုနှစ်က စ၍ အင်္ဂလန်တွင် နှစ်နှစ်ကျော် ပညာတော်သင်အဖြစ် သွားရောက်ခဲ့ပြီးနောက် အငြိမ်းစားယူသည် အထိ စာကြည့်တိုက်မှူး၊ ယဉ်ကျေးမှု ဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူး၊ ချုပ် စသည့် တာဝန်များ ကို ယူခဲ့သည်။ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံအတော်များများ သို့လည်း တာဝန်ဖြင့် သွားရောက်ခဲ့သဖြင့် နိုင်ငံတကာ အတွေ့အကြုံကောင်းကောင်းရှိသည်။ ဆရာမ ဆုံးခင် နှစ်ပတ်ကျော်လောက်က စကားစပ်မိရင်း ဆရာအကြိုက်ဆုံး စာအုပ်များ ၊ စာရေးဆရာများ အကြောင်း မေးဖြစ်ပါသည်။

'မြန်မာစာအုပ်ထဲမှာ ဆရာအကြိုက်ဆုံးစာအုပ်တွေကို ပြောပြပါဆရာ'

'ငယ်ငယ်ကကြိုက်တာနဲ့ ကြီးလာတော့ ကြိုက်တာတွေ မတူတော့ဘူးပေါ့။

ယခုအထိ ကျွန်တော်အကြိုက်ဆုံး မြန်မာစာအုပ်တွေထဲမှာ ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းရဲ့

ဒေါင်းနီကာကို ကြိုက်တယ်။ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးရေးတဲ့ ဂန္ထီရကဗျာကျမ်းကို ကြိုက်တယ်။ လယ်တီပဏ္ဍိတ ဦးမောင်ကြီးက တည်းဖြတ်ပေးတယ်'

'အင်္ဂလိပ်စာအုပ်ထဲက အခုသဘောကျတဲ့ စာအုပ်တွေရော ဆရာ'

'ငယ်စဉ်ကတော့ ဆွန်းမားဆက်မော်န့်ကို ကြိုက်ဖူးပါတယ်။ ကြီးလာတော့ ငယ်စဉ် ကလို မကြိုက်တော့ဘူး။ ဗားရှီးနီးယားဝုဒ်ကို ကြိုက်ပါတယ်။ အခု ကျွန်တော် အကြိုက်ဆုံးကတော့ Aldous Huxley ပါပဲ။ ဟပ်စလေက ပြောတယ်။ လူတွေဟာ မွေးကတည်းက သေရမယ်ဆိုတာ သတ်မှတ်ပြီးသားတဲ့။ ဒါကြောင့် အလိုဆန္ဒတို၊ တပ်မက်မှုတို့... စတဲ့ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟတွေကို နေ့စဉ် နည်းနည်းချင်း လျှော့ပါးသွားစေမယ်။ နေ့စဉ်နေသွားကြမယ်ဆိုရင် အဲဒီ လူ တကယ်သေရ မည့်အချိန် ရောက်လာတဲ့အခါ အဲဒီ ဆန္ဒရမ္မက်တွေ သေစရာ ဘာမှမကျန်တော့ဘူး။ လုံးဝချုပ်ငြိမ်း နေပြီလို့ ဆိုတယ်ဗျ'

ဟပ်စလေအကြောင်းပြောပြနေသည့် ဆရာဘေးတွင် ဟပ်စလေရေးသော Time must have a shop စာအုပ်ချထားသည်။ ဟပ်စလေ၏ ဘဝဒဿ နာကို သဘောကျပုံရ၏ ။ ထို့ထက်မက ဟပ်စလေ၏ အယူအဆကိုလည်း ဆရာ လက်ခံပုံရသည်။

'ဟပ်စလေဆိုတဲ့လူက တော်တော်ကို နှံ့စပ်တဲ့လူ၊ ပညာရပ်တိုင်းလိုလိုကို လေ့လာ တယ်။ စာပေ၊ ဂီတ၊ ပန်းချီ၊ ပန်းပုကအစ ဆေးပညာကိုလည်း ဆရာဝန်တစ်ယောက် လောက် မဟုတ်ပေမယ့် ဆရာဝန်နီးပါးလောက် သိတယ်လို့ ဆိုရမယ်။ ဗိသုကာလည်း နားလည်တယ်။ ဒါကြောင့် ဟပ်စလေကို Living Encyclopedia လို့တောင် ခေါ်ကြ တယ်။ သက်ရှိစွယ်စုံကျမ်းပေါ့။ မြန်မာပြည်လည်း လာဖူးတယ်။ အိန္ဒိယရောက်တဲ့အခါ တပ်ချဲ့မဟာကို သွားကြည့်ပြီး ဆောက်ထားတဲ့ ဗိသုကာလက်ရာဟာ အချိုးမကျဘူးလို့ ပြောတယ်။ ကျန်းမာရေးနဲ့ပတ်သက်ပြီး ရောဂါတစ်ခုအကြောင်း မေးရင်လည်း သူက ဖြေနိုင်တယ်။ ရှင်းပြနိုင်တယ်။ ဟပ်စလေက အတိတ်ကို ပြန်ဆွဲပြီး အနာဂတ်ကို ကြိုပူနေတာမျိုးကို လက်မခံဘူး။ ပစ္စုပ္ပန်ကိုပဲ အလေးထားအာရုံစိုက်တယ်'

'ဒီလိုဆိုရင် သူ့အယူအဆက ဖင်ဝါဒနဲ့ တူတာပေါ့နော် ... ဆရာ'

'ဟုတ်တယ် ... ဇင်ဝါဒပဲ။ ကျွန်တော်လည်း ပစ္စုပ္ပန်ကို အလေးထားတာ ကြိုက်တယ်။ သူရေးတဲ့ Time must have a shop ဆိုတဲ့ဝတ္ထုကို ကျွန်တော် အကြိုက်ဆုံး၊ ခင်ဗျားကိုင်ကြည့်တဲ့ စာအုပ်ပေါ့။ ဘဝဒဿ နကို ရှာဖွေတဲ့အကြောင်း ရေးထားတဲ့ အဲဒီ ဝတ္ထုရဲ့ အဓိကဇာတ်ကောင်က Tongue Cancer (လျှာကင်ဆာ) နဲ့ ဆုံးသွား တယ်။ အဲဒီ ဝတ္ထုကိုရေးတဲ့ ဟပ်စလေလည်း လျှာကင်ဆာဖြစ်ခဲ့တယ်'

'အဲဒီ ဝတ္ထုမရေးခင်ကတည်းက ကင်ဆာဖြစ်နေတာလား၊ ရေးပြီးမှ ဖြစ်တာလား ... ဆရာ'

'ရေးပြီးမှ ဖြစ်တာပါ။ ဟပ်စလေက သူ့ရောဂါ ကျွမ်းနေပြီလို့ သိနေပြီ။ နောက်ဆုံးအချိန် ရောက်တော့ သူ့ကို ဝေဒနာသက်သာဖို့အတွက် အမြန်ဆုံးဘဝကို အဆုံးသတ်ပေးဖို့ ဆရာဝန်ကို တောင်းဆိုခဲ့တယ်လို့ ဆိုတယ်'

'Mercy Killing ပေါ့နော် ဆရာ'

'ဟုတ်ပါတယ်၊ အသက်ရှင်ဖို့လည်း မျှော်လင့်ချက် မရှိဘူး၊ ရောဂါကလည်း ကျွမ်းနေပြီ ဆိုတော့ ... '

ဟပ်စလေအကြောင်း ဆရာပြောပြသည့်အချိန်က ဆရာအသံမှာ မပီသတော့ပေ။ ဆရာနား ကပ်ထိုင်ပြီး နားထောင်မှ ပြောသမျှကို သဘောပေါက်သည်။ ကင်ဆာဆဲလ်များ က အသံအိုးများ ထဲသို့ ထိုးဖောက်ဝင်ရောက်နေကြလေပြီ။ ထိုအချိန်က ဆရာတိုက်စိုး၏ ရေးလက်စာမူများ ထဲတွင် ဒဂုန်တာရာ စာမူလည်းပါသည်။ ရေနံ့သာဝင်းမောင်နှင့် ဇော်နောင်တို့က ဒဂုန်တာရာ ရှေး-နှစ်ပြည့် မွေးနေ့ကို ရည်ညွှန်းပြီး မွေးနေ့အမှတ်တရစာအုပ်တစ်အုပ် ထုတ်ဖို့ စီစဉ်ခဲ့သည်။ စာရေးဆရာများ ထံမှ စာမူများ တောင်းရာတွင် ဆရာတာရာနှင့် ရင်းနှီးသော ဆရာတိုက်စိုးကိုလည်း တောင်းခဲ့ကြသည်။ ဆရာက သူ့သူငယ်ချင်းများ နှင့် တက္ကသိုလ်တွင် တွေ့ကြုံသိကျွမ်းခဲ့ပုံ၊ စာသမားချင်း အဖွဲ့ကျသွားပြီး မင်းနှင့် ငါနှင့် ... ပြောဖြစ်ကြပုံ၊ ဆရာတာရာ၏ စာများ ကို ဖတ်ရင်း ထိုစာများ မှ အယူအဆများ နှင့် ပြောင်းလဲတိုးတက်လာပုံတို့ကို သူရေးချင်သည်ဟု ပြောသည်။

ဆရာကျန်းမာရေးအခြေအနေမှာ နာရီ ၀က်ခန့်သာ စာဖတ်နိုင်ပြီး အချိန်ကြာလာက
မူးနောက်နောက် ဖြစ်လာသည်ဟုဆိုသည်။ စာရေးရင်း ခေါင်းကိုက်တတ်လာသဖြင့်
ဒဂုန်တာရာအကြောင်း စရေးရင်း ရှေ့မတိုးနိုင်သဖြင့် ရေးလက်စများ ကို ချထားလိုက်ရသည်။

ထိုအခါ ကျွန်တော်တို့က အသံဖမ်းစက်ဖြင့် ဆရာပြောချင်သည့်
ဆရာတာရာအကြောင်းကို အချိန်ရခိုက် ဆရာပြောနိုင်သလောက် အသံဖမ်းယူသည်။
ပထမအကြိမ် ဆရာတာရာနှင့် ဆရာတိုက်စိုး တို့ ဆုံတွေ့ခဲ့ပုံအကြောင်း ၈-၆၀ တစ်ခွဲစာ
အသံဖမ်းယူလိုက်၏ ။ ထမင်းမစားနိုင်တော့သည့် ဆရာ ကျန်းမာရေးမှာ
စကားကြာကြာပြောလျှင် မောလာသည်။ ထို့ကြောင့် နောက်တစ်ရက်မှ ထပ်ပြောမည် ဟု
ရက်ရွှေ့ခဲ့သည်။ နောက်ရက်များ တွင်လည်း ဆရာ စကားသိပ်မပြောနိုင်တော့ပေ။ သို့သော်
'ဒဂုန် တာရာအကြောင်း ကျွန်တော် ရေးပေးမှာ နော်။ အခု ခေါင်းမူးတာလည်း
သက်သာလာပြီ။ သင်္ကြန်ပြီးမှ ယူဗျာ' . . . ဟု ဆရာက အခိုင်အမာ ပြောသည်။
စိတ်ကဆောင်နေသဖြင့် သူရေးနိုင်သည်ဟု ထင်နေ သော်လည်း သူ့ရုပ်က မလိုက်နိုင်တော့။
စိတ်သွားတိုင်း ကိုယ်မပါတော့သဖြင့် စာမရေးဖြစ်တော့ပေ။ သို့သော် ဆရာက
စိတ်ဓာတ်ကျမသွားပေ။ အသံလုံးထွေးနေသော်လည်း စကားပြောကား မပျက်ပေ။
ကျွန်တော်တို့ရောက်တိုင်း အကြောင်းတစ်ခုခုကို ဆရာက ပြောသည်။
အဲလ်ဒေါ့စ်ဟပ်စလေနှင့် ပတ်သက်ပြီး ဆရာက ဆက်ပြောသည်။

'ဟပ်စလေက အင်္ဂလန်ကနေ အမေရိက သွားနေတာပါ။ ဒါပေမဲ့
သေသာသွားရော ဟပ်စလေက အမေရိကန်နိုင်ငံသား ဖြစ်မသွားရဘူး။ အိုင်းစတိုင်းလည်း
ဂျာမနီကနေ အမေရိကကို ပြောင်းလာတာပဲ။ ဒါပေမဲ့ အိုင်းစတိုင်းကိုတော့
အမေရိကန်နိုင်ငံသား အဖြစ် သတ်မှတ်ထားတယ်။ အမေရိကန်မှာ နိုင်ငံသားအဖြစ်
ခံယူခွင့်လုံးဝမပေးတာ က ကွန်မြူနစ်ဝါဒကို ယုံကြည်လက်ခံသူတွေပဲ။ ဟပ်စလေက ကွန်မြူ
နစ်တော့ မဟုတ်ဘူး။ ဒါပေမဲ့ သူ့အယူအဆက လက်ဝဲဆန်တယ်။ ဒါကြောင့် ဟပ်စလေဟာ
အမေရိကန်နိုင်ငံသား ဖြစ်မသွားခဲ့ရဘူး'

ဆရာတိုက်စိုးက ဟပ်စလေကို သဘောကျသည်မှာ ဇင်ဝါဒနှင့်တူသော

ဟပ်စလေ၏ အယူအဆကိုလည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ ကင်ဆာရောဂါ ခံစားနေရပုံချင်း တူနေ၍ လည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ သို့မဟုတ် ပညာကို အင်းမရလေ့လာဆည်းပူးပြီး Living Encyclopedia ဟု ခေါ်ရလောက်အောင် စာပေဝါသနာကြီးသူချင်း တူ၍ လည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ၁၃၆၅-ခု၊ တန်ခူးလ၊ သင်္ကြန်မတိုင်ခင် ဟပ်စလေအကြောင်းကို မှတ်မှတ်ရရ ဆရာ ပြောပြခဲ့သည်။

'ဒီနေ့ စကားပြောရတာ ကောင်းတယ်ဗျာ . . . ။ အဲဒီလို စိတ်လိုလက်ရ ပြောချင်တာ ပြောရတော့ မောရမှန်းတောင် မသိတော့ဘူးဗျ။ နောက်နေ့မှ ဆက်ပြောကြသေး တာပေါ့'

. . . ဟု ပြောသည်။

ကျွန်တော်တို့ပြန်ရမည့်ရထားချိန်က နီးနေပြီဖြစ်၍ ဆရာနှင့် ဆရာမ ကို နှုတ်ဆက်ပြီး ပြန်လာခဲ့ ကြသည်။ ကျွန်တော့်တွင် ဆရာနှင့် စကားပြောရင်း အသံဖမ်းယူဖို့ ကက်ဆက်လေးတစ်လုံး အမြဲ ပါပါသည်။ သို့သော် ဆရာအသံမှာ တဖြည်းဖြည်း မပီသတော့ဘဲရှိလာသဖြင့် ကက်ဆက်ဖြင့်ဖမ်းပြီး ပြန်ဖွင့်နားထောင်လျှင် သံသံကွဲကွဲ မကြားရတော့ပေ။ ထို့ကြောင့် နောက်ပိုင်းတွင် ဆရာပြောသမျှကို ဂရုတစိုက်နားထောင်မှတ်သားရသည်။ အကုန်လုံး မမှတ်မိတော့ပါ။ ဆရာသည် လက်တွေ့ကျ၏ ။ ဆရာသည် ဗုဒ္ဓဘာသာကို ယုံကြည်သက်ဝင်သည်။ သံသရာကိုလည်း ယုံကြည်သည်ဟု ပြောသည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ပစ္စုပ္ပန်ကို ပို၍ လေးနက်၏ ။ 'ဇင်ဝါဒကို ကျွန်တော် စိတ်ဝင်စားတယ်' ဟု ဆရာက မကြာခဏ ပြောတတ်သည်။ ထို့ကြောင့် ၁၉၆၅-ခုနှစ်က သူရေးခဲ့သော 'သေရေးနေရေး' ဟူသည့် အက်ဆေးလေးကို ယခုအချိန်တွင် ပြန်ညွှန်းလေ့ရှိသဖြင့် ဆရာသည် လက်တွေ့ကျသည်၊ မျက်မှောက်ကိုသာ အာရုံစိုက်သည်ဟု ပြောရခြင်းဖြစ်သည်။

ကျွန်တော်၏ ရှေ့တူရူတွင် တောခပ်ကျကျမိသားစုကို မြင်ရပြန်သည်။ ယောက်ျားရော မိန်းမပါ အသက်-၄၀ ကျော်လောက်ပြီ။ သူတို့ရှေ့နား၌ လေးငါးနှစ် အရွယ်ကလေးငယ်သည် ဘုရားရင်ပြင် တစ်ခုလုံးကို ပတ်နေသော အုန်းဆံခင်း ပေါ်တွင်

ခုန်ပေါက်သွားနေလေသည်။ ခုန်ပေါက်နေရာမှ ဖြုန်းခနဲ အုန်းဆံခင်းပေါ်သို့ ကိုယ်ကိုပစ်ချ၍ လှိမ့်လိုက်ပြန်လေပြီ။ သူ့အဖေနှင့်အမေလည်း 'ဟဲ့ ... ဟဲ့ ... မလုပ်ကောင်းဘူး' ဟု မြည်တမ်းကာ ကလေးကို လိုက်ဆွဲနေကြလေသည်။

ကလေးမည်သည် ကျောင်းကန်ဘုရားဟူ၍ သာ သာမညအမှတ်သာ ရှိလေသည်။ ဘုရားရှေ့တွင် ဝတ်ပြုရမည်ကို ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်မိဘများ က သင်ထားသဖြင့် ကလေးသိသည် မှန်ပေ၏။ သိသည့် တိုင်အောင်လည်း လူကြီးများ ကဲ့သို့ အရိုအသေ စိတ်ထား တကယ်တမ်းမဝင်။ ယခု မြင်တွေ့နေရသော ကလေးငယ်သည်လည်း အုန်းဆံခင်းပေါ်တွင် လှိမ့်ရလျှင် ပျော်စရာကောင်းမည်ဟူ၍ သာ တစ်ခဏချင်း အတွေးပေါ်လာသည့်အတိုင်း လှိမ့်ချလိုက်ခြင်းဖြစ်ပေသည်။ ထိုကလေးအဖို့ သူ့ရှေ့ရေးကို လည်း သူမတွေး၊ သူ့နောက်ကြောင်းကိုလည်း မမှတ်မိ၊ သူသိသည်မှာ ယခု လက်ငင်း ဖြစ်လေသည်။ ယခု လက်ငင်းကို စိတ်ဝင်စား၍ ယခုလက်ငင်းကို အပြည့်နေလိုက် သည် ဖြစ်ပေမည်။ ဤသို့ ကျွန်တော် ကောက်ချက် ချလိုက်မိလေသည်။ ထိုခဏ၌ ကျွန်တော်လည်း ကျန်ခဲ့သောဂန္ဓကုဋီတိုက်တွင်းက ပုတီးသမားကို ပြန်ကြည့်မိလေ သည်။ ဘုရားရှိခိုး၊ ရေသပ္ပာယ်၊ တရားစာဖတ်နေကြသော လူစုကိုလည်း မှန်းမျှော် ကြည့်လိုက်လေသည်။

... ဟု ဆရာက ရေးထားသည်။

ဆရာတိုက်စိုးသည် သုတေသီတစ်ဦးလည်း ဖြစ်သည်။ သူရေးသောစာများ တွင် အထောက် အထား၊ အချက်အလက် ခိုင်ခိုင်လုံလုံနှင့် ရေးသည်။ ရည်ညွှန်းစာများ ၊ ကိုးကားစာများ ကို စနစ်တကျ ဖော်ပြသည်။ သူ့စာကို သူ တာဝန်ယူသည်။ အိပ်ချိန်၊ စားချိန်မှလွဲ၍ ဆရာက တွေဝေငေးငိုင်မနေချေ။ စာဖတ်မည်။ စာရေးမည်။ အတိတ်ကို တွေး၍ ဝမ်းနည်းခြင်း၊ ဝမ်းသာခြင်း၊ နောင်တရခြင်း၊ ဒေါသ ထွက်ခြင်းတို့ဖြင့် အချိန်မကုန်စေသလို အနာဂတ်ကို မျှော်ပြီး စိတ်ကူးယဉ်နေတတ်သူလည်း မဟုတ် ပေ။ ထို့ကြောင့် ဆရာသည် လက်တွေ့သမား၊ မျက်မှောက်ကို အာရုံစိုက်သူဟု ပြောရခြင်းဖြစ်သည်။

ဆရာတိုက်စိုးသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် အမြင့်ဆုံးဖြစ်သော စာပေဆုဖြစ်သည့်

အမျိုးသားစာပေ ဆု နှစ်ကြိမ်ရဖူးသည်။ ၁၉၉၆-ခုနှစ်က 'မင်္ဂလာပါ . . . ဆရာမ ' ဖြင့် ဘာသာပြန် (ရသ) အမျိုးသား စာပေဆုကို လည်းကောင်း၊ ၂၀၀၀-ပြည့်နှစ်တွင် 'ဇေယျ' စာအုပ်ဖြင့် အမျိုးသားစာပေဆု (စာပဒေသာ ဆု) အဖြစ် လည်းကောင်း ရရှိခဲ့သလို မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပထမဆုံးအကြိမ်ဖြင့် သည့် ဝိဇ္ဇာပညာထူးချွန်ဆု တံဆိပ် (ပထမအဆင့်) ကို ရရှိခဲ့သည်။ ၁၉၄၆-ခုနှစ်မှ ၁၉၈၂-ခုနှစ်အထိ ၃၆-နှစ်တိုင် အစိုးရအမှု ထမ်း အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ရုံမက အငြိမ်းစားယူပြီးနောက် စာပေဗိမာန်အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ဝင်၊ စာပေ ဗိမာန်နှင့် အမျိုးသားစာပေဆု ရွေးချယ်ရေးအဖွဲ့ဝင်၊ ပညာတန်ဆောင် အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ဝင်၊ မြန်မာ့ သမိုင်းအဖွဲ့ဝင်စသော ပညာရေးနှင့် စာပေအဖွဲ့များ တွင် တာဝန်ယူခဲ့လေသည်။

ကင်ဆာရောဂါ ဖိစီးပြီးနောက် ဆရာ၏ စာရေးစာဖတ်အား လျော့ကျလာသည်။ သို့သော် ဆရာစိတ်ဓာတ်က ပြင်းထန်နေသဖြင့် သူ လုပ်ချင်သည်ကို ဆက်လက်လုပ်ကိုင်နေသည်။ ဗိုလ်ချုပ် အောင်ဆန်းအကြောင်း အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေးသားဖို့ ဆရာကြိုး စားနေသည်ဟု သိရသည်။ စာအုပ် များ ကို ရှာဖွေဖတ်ရှုနေသည်။ ထိုသို့ ရောဂါဖိစီးမှု ကြားမှပင် မြန်မာသမိုင်းကော်မရှင် အစည်းအဝေး များ သို့ ဆရာတက်ရောက်ဆဲပင်။ မေလ၊ ၄ -ရက်နေ့က ကွယ်လွန်ခဲ့သော်လည်း ဧပြီ၊ ၃၀-ရက်နေ့က ဆရာသည် ရုံးသွားလိုက်သေးသည်။ အိပ်ရာပေါ် မထနိုင်၊ မလှုပ်နိုင်အောင် လဲနေပြီးမှ ကွယ်လွန်သွား ခြင်းမဟုတ်ဘဲ သွားလာနေရင်း ကွယ်လွန်သွားခြင်းဖြစ်သည်။ အပေါ့အလေးကစ၍ လူတွဲ ပြီးသွားရ သည့် အိပ်ရာထက်မှ မထနိုင်သော နာတာရှည်လူမမာ မဟုတ်ခဲ့ပေ။ မည်သူမှ သူ့ကရိကထကို ပင်ပန်းတကြီး မခံခဲ့ရ။ ဧည့်ခံပွဲများ ၊ ထမင်းစားပွဲများ ကို ဆရာ မသွားတော့ပေ။ သို့သော် ဇန်နဝါရီလ က ကျွန်တော်တို့ ဖိတ်ကျွေးသော နှစ်ကူးညစာစားပွဲသို့ ဆရာ နောက်ဆုံးတက်ဖြစ်ခဲ့သည်။

ကျွန်တော်တို့ရင်းနှီးသော စာပေသမားများ နှင့် စာပေဝါသနာအိုးမိတ်ဆွေတစ်စုက နှစ်စဉ် နှစ်သစ်အကြိုညစာစားပွဲ လုပ်လေ့ရှိသည်။ ကျွန်တော်တို့ မဂ္ဂဇင်းများ တွင်ရေးသော စာမူခများ ထဲမှ စာမူခတစ်ပုဒ်စာစီစုပြီး ရင်းနှီးသောဆရာများ ကို နှစ်သစ်ကူးတစ်ရက်၌ ညစာကျွေးလေ့ရှိသည်။ ထိုအုပ်စုတွင်

စာရေးဆရာမများ လည်း ပါသည်။ ရှေ့နေများ၊ နိုင်ငံခြားသင်္ဘောအရာရှိများ၊ ဆရာဝန်များ၊ ကုန်သည်များ လည်း ပါဝင်သည်။ ၂၀၀၂-ခုနှစ်က ဒဂုန်တာရာနှင့် ဆရာပါရဂူတို့ကို သီးသန့် ဖြစ်သော စားသောက်ဆိုင်တစ်ဆိုင်တွင် ညစာကျွေး စကားပြောဖြစ်ကြသည်။ ယခုနှစ်တွင် ဆရာဒဂုန် တာရာနှင့် ဆရာတိုက်စိုးတို့ကို ပန်းဆိုးတန်းရှိ နန်းယုစားသောက်ဆိုင်တွင် ကျွန်တော်တို့ ညစာ ကျွေးရင်း စကားပြောဖြစ်ကြသည်။ ထိုနေ့၌ တိုက်တိုက်ဆိုင်ဆိုင် မန္တလေးမှ နေဝင်းမြင့်၊ သင့်နော်နှင့် ဦးလှပိုင်တို့လည်း ကျွန်တော်တို့ပွဲသို့ တက်လာကြလေသည်။ ဆရာတိုက်စိုး နောက်ဆုံးတက်ခဲ့သော ညစာစားပွဲဖြစ်သည်။ သို့သော် ဖေဖော်ဝါရီလ၊ ၁၂-ရက်နေ့က ဆရာမင်းသုဝဏ်၏ မွေးနေ့ထမနဲ့ပွဲသို့ ဆရာတက်ခဲ့သေးသည်။

ဆရာတိုက်စိုးသည် မြန်မာစာပေအတွက် တန်ဖိုးကြီးလှသော အကျိုးပြုစာများ ဖြည့်ဆည်း ပေးခဲ့သလို ကမ္ဘာက အသိအမှတ်ပြုရသည့် ကမ္ဘာ့စာပေထဲသို့ လည်း မြန်မာစာပေကို ကိုယ်စားပြုသော စွမ်းဆောင်မှု တစ်ခုကို ဖြည့်ဆည်းပေးခဲ့သည်။ ထိုသည်မှာ ဂက်တီးစဘာဂ်မိန့်ခွန်းကို ဆရာ ဘာသာပြန်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ဂက်တီးစဘာဂ်မိန့်ခွန်းကို ကျွန်တော် ကြားဖူးပါသည်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ဖြင့် အကြမ်းဖတ်ဖူးပါသည်။ သို့သော် မြန်မာလို ဆရာ ဘာသာပြန်သည်ကို ကျွန်တော်မသိပါ။ ဖတ်လည်း မဖတ်ဘူးပါ။ ထိုအကြောင်းကို အစဖော်ပေးသူမှာ ကျွန်တော့်မိတ်ဆွေ ကိုစိုးညွန့်ဖြစ်လေ သည်။

ကိုစိုးညွန့်မှာ ကျွန်တော့်ညီအရွယ်လောက်ပင်ရှိပြီး စာအလွန်ဖတ်သည်။ မြန်မာစာ၊ အင်္ဂလိပ် စာတို့ကို နှံ့စပ်အောင်ဖတ်သည်။ အထူးသဖြင့် သမိုင်းကို အလေးထားသည်။ ဖျော်ဘွယ်၊ ရမည်းသင်း ဘက်တွင် ကျောင်းဆရာလုပ်ရင်း ထိုဒေသ၌ အိမ်ထောင်ပြုအခြေစိုက်ခဲ့သည်။ သို့သော် စာဖတ်အား ကား ကျမသွားပေ။ တစ်နေ့ ရန်ကုန်လာလည်ရင်း ကျွန်တော်နှင့် ဆရာတိုက်စိုးထံ လိုက်လည်သည်။ ဆရာစာများ အားလုံးလိုလိုဖတ်ဖူးပြီး တစ်ခါမှ မတွေ့ဘူးခဲ့ပေ။ ဆရာအိမ်ရောက်သည်နှင့် ကိုစိုးညွန့်က ဂက်တီးစဘာဂ်မိန့်ခွန်း ဘာသာပြန်ဖြစ်ပုံအကြောင်း ဆရာကို မေးမြန်းလေသည်။

ဂက်တီးစဘာဂ်မိန့်ခွန်းမှာ အမေရိကန်သမ္မတ အေဘရာဟမ်လင်ကွန်း

ဂက်တီးစဘာဂ်ဒေသတွင် ပြောကြားခဲ့သော မိန့်ခွန်းဖြစ်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံအပါအဝင် နိုင်ငံပေါင်းအသီးသီးက ဘာသာပြန်ဆိုခဲ့သဖြင့် ထင်ရှားသည်။ အေဘရာလင်ကွန်းသည် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၏ ၁၆-ဆက်မြောက် သမ္မတ ဖြစ်ပြီး ၁၈၀၃-ခုနှစ်တွင် မွေးဖွားပြီး ၁၈၆၅-ခုနှစ်တွင် လုပ်ကြံခံခဲ့ရသည်။ ၁၈၆၁-ခုနှစ်တွင် သမ္မတ အဖြစ် အရွေးခံရပြီးနောက် ၄-နှစ်အကြာတွင် ကွယ်လွန်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ လင်ကွန်းသည် တောသား တစ်ယောက်ဖြစ်၏ ။ သစ်ခုတ်သမား၊ သစ်ဖောင်မျှောသူ စသည့် အောက်ခြေအလုပ်ကြမ်းများ ကို လုပ်ကိုင်ရင်း အပတ်တကုတ် စာပေဖတ်ရှုလေ့လာခဲ့သူဖြစ်သည်။ တစ်ဖက်က အလုပ်ကြမ်းလုပ်ရင်း ကျောင်းစာများ ကိုလည်း ကျက်မှတ်ရသည်။ စာမေးပွဲများ ဝင်ဖြေသည်။ နောက် ရှေ့နေသင်တန်း တက်ပြီး ရှေ့နေတစ်ယောက် ဖြစ်သွားလေသည်။ နောက် နိုင်ငံရေးသမားတစ်ယောက်အဖြစ် သမ္မတ ဝင်ရွေးပြီး ၁၈၆၁-ခုနှစ်တွင် အမေရိကန်သမ္မတအဖြစ် အရွေးခံရသည်။ ထိုအချိန်က အမေရိကန်နိုင်ငံ တွင် ကျွန်စနစ်ကျင့်သုံးပြီး အာဖရိကတိုက်မှ ခေါ်ယူလာသော အာဖရိက နီဂရိုးလူမျိုးများ ကို ကျေးကျွန်များ အဖြစ် အမေရိကန်ဒေသခံလူဖြူများ က ခိုင်းစေရင်း ကျေးကျွန်စနစ် ကြီးထွားလာခဲ့ သည်။ သမ္မတလင်ကွန်းလက်ထက်တွင် ကျေးကျွန်စနစ်ကို ဖျက်သိမ်းကြောင်း ကွန်ဂရက်လွှတ်တော် က ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းခဲ့ရာ ကျွန်စနစ် မဖျက်သိမ်းလိုသော အမေရိကန်တောင်ပိုင်းသားများ နှင့် ဗဟိုအစိုးရ ကို ထောက်ခံသော မြောက်ပိုင်းသားများ ပြည်တွင်းစစ်ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။

အမေရိကန်ပြည်တွင်းစစ်မှာ ၁၈၆၁-ခုနှစ်မှ ၁၈၆၅-ခုနှစ်အထိ ၄-နှစ်ကြာပြီး ပြည်ထောင်စုကို ကိုယ်စားပြုသည့် မြောက်ပိုင်းသားများ က အနိုင်ရကာ ကျေးကျွန်စနစ်ကို ဖျက်သိမ်းခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ပြည်တွင်းစစ်ကာလ၌ အကြီးအကျယ် တိုက်ခိုက်ခဲ့သောစစ်ပွဲများ တွင် ဂတ်တီးစဘာဂ်စစ်ပွဲမှာ စစ်ပွဲကို အဆုံးအဖြတ်ပေးပြီး တောင်ပိုင်းသားများ ရှုံးနိမ့်သွားသည်။ ခွဲထွက်ရေးသမားများ ကို အနိုင်တိုက်ခဲ့ပြီး ဂတ်တီးစဘာဂ်မြို့ တွင် အောင်ပွဲအထိမ်းအမှတ်ပြုလုပ်စဉ် သမ္မတအေဘရာလင်ကွန်း တက်ရောက် ပြောကြားခဲ့သော မိန့်ခွန်းဖြစ်သည်။ အလွန် ထူးခြားပြောင်မြောက်လှပြီး လွတ်လပ်ရေး၊ အချ

ပ်အခြာ တည်တံ့ခိုင်မြဲရေး၊ ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ်ရှင်သန်ရေးအတွက် အရေးပါလှသော မိန့်ခွန်းဖြစ်သော ကြောင့် ပထမဆုံး ပြင်သစ်စာရေးဆရာကြီး Andre Maurois အင်ဒရေမော်ရှိုင်းက ပြင်သစ်ဘာသာ သို့ ပြန်ဆိုခဲ့သည်။ နောက် နိုင်ငံအသီးသီးက ဘာသာအသီးသီးဖြင့် စာရေးဆရာ၊ ဘာသာပြန်ဆရာ များ က ဘာသာပြန်ဆိုခဲ့ရာ အမေရိကန်ကွန်ဂရက်စာကြည့်တိုက်ရှိ Roy P. Basler က ထိုဘာသာပြန် ဆိုချက်များ ကို စုစည်းပြီး စာအုပ်တစ်အုပ် ထုတ်ဝေလိုက်သည်။ မြန်မာဘာသာပြန်ကိုလည်း လိုချင် သဖြင့် ကွန်ဂရက် စာကြည့်တိုက်က မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရသို့ ဘာသာပြန်ပေးပါရန် အကြောင်းကြား ကမ်းလှမ်းခဲ့သဖြင့် ဘာသာပြန်ရန် ဆရာတိုက်စိုးက တာဝန်ယူခဲ့လေသည်။

ဂတ်တီးစဘာ့ဂ်မိန့်ခွန်းကို ဘာသာပေါင်း ၃၀ ဖြင့် ဘာသာပြန်ထားသည်။ ထိုဘာသာ ၃၀ မှာ အင်္ဂလိပ်၊ ပြင်သစ်၊ ပေါ်တူဂီ၊ စပိန်၊ အီတလီ၊ ဂျာမနီ၊ ဒတ်ချ်၊ နော်ဝေ (ဘော့သဲမဲလ်)၊ နော်ဝေ (နိုင်နော့စ်လ်)၊ ဆွီဒင်၊ ဖင်လန်၊ ပိုလန်၊ ချက်၊ ဆလိုဗက်၊ ရုရှား၊ ဟန်ဂေရီ၊ ဆာဗီး (ခရိုအေးရှား)၊ ဂရိ၊ တူရကီ၊ ပါရှား၊ အီရန်၊ အာရေဗျ၊ ဟီဘရူး၊ အူ၊ ဟင်ဒီ၊ မြန်မာ၊ တရုတ်၊ ကိုရီးယား၊ ဂျပန်၊ တာဂလော့လ် (ဖိလစ်ပိုင်) တို့ ဖြစ်သည်။

ထိုနေ့က စကားပိုင်းမှာ စိုပြည်သည်။ ဆရာတိုက်စိုးကလည်း စိတ်လိုလက်ရဖြင့် ဂတ်တီး စဘာ့ဂ်မိန့်ခွန်းကို သူ အားသန်ခဲ့ပုံအကြောင်း အားပါးတရ ပြောပြလေသည်။ ကိုစိုးညွန့်က -

'မူရင်းအင်္ဂလိပ်ဘာသာမှာ Four Score and Seven years ago our fathers brought forth on this continent, a new nation, . . . လို့ အစချီပြီး ပါတယ် ဆရာကြီး။ အဲဒီ မှာ ဆိုတာကို ကျွန်တော် သဘောမပေါက်ဘူး။ ဘာကို ဆိုလိုပါလိမ့်လို့ တွေးရင်း ဆရာကြီးရဲ့ ဘာသာပြန်ကို ဖတ်လိုက်ရမှ ရင်းသွားတယ်။ ဆရာကြီးက 'ဤယနေ့မှ စ၍ ရေသော် လွန်ခဲ့သော ရှစ်ဆယ့်ခုနှစ်နှစ်တာ ကာလအခါက ကျွန်ုပ်တို့၏ ဘိုးဘွားဘီဘင်တို့သည် ဤအမေရိကတိုက်တွင် လူသစ်ပြည်သစ်ကို ထူထောင်ခဲ့ကြ သည်' လို့ ပြန်ဆိုထားပါတယ်။ အဲဒီ ဘာသာပြန် ပြန်ဖြစ်ခဲ့ပုံအကြောင်း သိချင်ပါတယ် . . . '

'အဲဒီ တုန်းက ၁၉၇၂-ခုနှစ်လောက်က ဖြစ်မယ်ထင်တယ်။ ကျွန်တော်က

ယဉ်ကျေးမှု ဌာနမှာ ပါ။ အမေရိကန်ကွန်ဂရက်စာကြည့်တိုက်က အေဘရာလင်ကွန်းပြောတဲ့ ဂတ်တီးစဘွန်မိန့်ခွန်းကို ဘာသာပြန်ပေးဖို့ အကြောင်းကြားစာ မြန်မာပြည်ကို ရောက် လာတယ်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာနဲ့ အဲဒီ ဂတ်တီးစဘွန်မိန့်ခွန်းကို ကျွန်တော် ဘာသာပြန် ပြီးတဲ့အခါ ဆရာဇော်ဂျီကို ပြတယ်။ တည်းဖြတ်ပေးဖို့ပါပဲ။ ကျွန်တော် ဘာသာပြန်ထား တာကို ဆရာက သေသချာချာဖတ်ပြီး တည်းဖြတ်ပြင်ဆင် ပေးပါတယ်။ ဂတ်တီး စဘွန်မိန့်ခွန်းကို ဘာသာပြန်တဲ့ နိုင်ငံအသီးသီးက ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ အင်ဒရေမော်ရှိုင်း လို ပထမတန်းစာရေးဆရာတွေ ဖြစ်တဲ့အတွက် ကျွန်တော်က ဆရာဇော်ဂျီမြန်မာ ဘာသာပြန်တယ်လို့ နာမည်ထည့်စေချင်တယ်။ ဒါကြောင့် ဆရာကို ကျွန်တော်က ဆရာနာမည်ထည့်ပါ။ ယခု ဘာသာပြန်ကို ဆရာပဲ တည်းဖြတ်ပြင်ဆင်ပေးတာပဲ မဟုတ်လားလို့ပြောတော့ ဆရာက 'မင်းနာမည် ပဲထည့်ရမယ်။ မင်းဘာသာပြန်တာကို ငါက တည်းဖြတ်ပေးတာပါ' လို့ ပြောတာကြောင့် ကျွန်တော့်နာမည် တပ်လိုက်တယ်။ သန်းထွတ်လို့ပဲ တပ်တယ်။ တိုက်စိုးလို့ မတပ်ဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ဝန်ထမ်း တစ်ယောက်အနေနဲ့ တာဝန်ယူပြီး ဘာသာပြန်ဖြစ်တဲ့အတွက် သန်းထွတ်ဆိုတဲ့ နာမည်ရင်းကို ယူလိုက်တာပါ'

ကျွန်တော်က ဆရာကို မေးသည်။

'အဲဒီ ဂတ်တီးစဘွန်မိန့်ခွန်း ဘာသာပြန်တဲ့အတွက် ဉာဏ်ပူဇော်ခကို ကွန်ဂရက်

စာကြည့်တိုက်က ချီးမြှင့်သလား . . . ဆရာ'

'မချီးမြှင့်ပါဘူး။ မှတ်တမ်းလွှာတော့ ပေးပါတယ်'

'မှတ်တမ်းလွှာ ပို့လိုက်တာလားဆရာ . . .။ ကွန်ဂရက်စာကြည့်တိုက်အကြောင်း ပြောပြပါဦး'

'သူတို့က လာရောက်ဖို့ ဖိတ်တဲ့အတွက် ကျွန်တော် အမေရိကားကို သွားယူပါတယ်။ ကွန်ဂရက်စာကြည့်တိုက်က ဝါရင့်တန်မှာ ရှိပါတယ်။

ကွန်ဂရက်လွှတ်တော်အမတ်တွေ အတွက် စာကြည့်တိုက်ပေါ့။ နောက် စာအုပ်တွေများ လာ၊ အပြင်ကလည်း ဖတ်လာ တဲ့အတွက် စာကြည့်တိုက်က ပိုပြီး ကျယ်ပြန့်သွားတယ်။ လူတိုင်း ဖတ်လို့ရလာတယ်။ ကမ္ဘာမှာ စာအုပ်အများ ဆုံး စာကြည့်တိုက်ပါ။ စာကြည့်တိုက်မှူး ကို သမ္မတကိုယ်တိုင် ခန့်အပ်ရတယ်။ စာရင်းစစ်ချုပ်တို့၊ ဗဟိုဘဏ်ဥက္ကဋ္ဌတို့လို သမ္မတက ရွေးချယ်ခန့်အပ် သလိုပါပဲ။

ဂတ်တီစဘာ့ဂ်မိန့်ခွန်းကို လင်ကွန်းပြောခဲ့ရတာ ကလည်း စိတ်ဝင်စားဖို့ ကောင်းတယ် ဗျ။ သမ္မတကြီးအနေနဲ့ စကားပြောဖို့ပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ လင်ကွန်းထက် စကားပြောကောင်း တဲ့ တရားဟောဆရာ တစ်ယောက်ကို ပြောခိုင်းဖို့ စီစဉ်တဲ့လူတွေက လျာထားတယ်။ သမ္မတ ပြောရင်လည်း ပြောပေါ့။ မပြောရင် အဲဒီ အပြောကောင်းတဲ့ တရားဟောဆရာ ကို ပြောခိုင်းမယ်ပေါ့။ ဒါပေမဲ့ ဂတ်တီစဘာ့ဂ်ကိုအလာ ရထားပေါ်မှာ လင်ကွန်းက သူ ပြောမယ့်မိန့်ခွန်းကို ရေးလာပါတယ်။ ခပ်တိုတိုပါပဲ။ ရေးတာကလည်း စာရွက်စာတမ်းနဲ့ ကျကျနနနဲ့ ရေးတာမဟုတ်ဘူး။ သုံးပြီးသား စာရင်းစာရွက်တွေရဲ့ နောက်ကျောမှာ ရေးတာပါ။ မိန့်ခွန်းပြောတာကတော့ ၁၈၆၃-ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာ၊ ၁၉- ရက်နေ့ပေါ့။ အဲဒီ စာအုပ်ပေါ့။ ဘာသာပေါင်း ၃၀ ကို စုစည်းပြီး ကွန်ဂရက်စာကြည့်တိုက်က ပုံနှိပ် ထုတ်ဝေတဲ့ မူရင်းစာအုပ်ပါပဲဗျာ'

ဆရာက စကားပြောရင်း သူ့ဘေးစားပြွပေါ်မှ စာအုပ်တစ်အုပ်ကို ကမ်းပေးလိုက်သည်။ အဖုံးတွင် အမေရိကန်သမ္မတ အေဘရာဟမ်လင်ကွန်းပုံနှင့် Lincoln's Gettysburg Address in Translation ဟူသော ခေါင်းစဉ်ကို ရေးသားထားသည်။ 'လင်ကွန်း၏ ဂတ်တီစဘာ့ဂ်မိန့်ခွန်း ဘာသာ ပြန်ဆိုချက်များ' ဟု အဓိပ္ပာယ်ရမည် ထင်ပါသည်။ လင်ကွန်း၏ မူရင်းအင်္ဂလိပ်မိန့်ခွန်းတွင် -

ADDRESS DELIVERED AT THE CEMETERY AT GETTYSBURG

Four Score and Seven years ago our fathers brought forth on this continent, a new nation, conceived in liberty, and dedicated to the

proposition that all men are created equal.

Now we are engaged in a great civil war, testing whether that nation, or any nations so conceived and so dedicated, can long endure. We are met on a great battle-field of that war. We have come to dedicated a portion of that field, as a final resting place for those who here gave their lives that, that nation might live. It is altogether fitting and proper that we should do this.

But, in a larger sense, we can not dedicate – we can not consecrate – we can not hallow – this ground. The brave men living and dead, who struggled here, have consecrated it, far above our poor power to add or detract.

The world will little note, nor long remember what we say here, but it can never forget what they did here. It is for us the living, rather, to be dedicated here to the unfinished work which they who fought here have for so nobly advanced.

... စသည်ဖြင့် ရေးသားထားသည်။ ထိုမူရင်းကို ဆရာတိုက်စိုးက မြန်မာဘာသာ ပြန်ဆိုထားလေ သည်။

ဂတ်တီးစဘုဂ်တိုက်ပွဲနေရာတွင် စစ်သင်္ချိုင်းအဖြစ်ဖြင့်
အထိမ်းအမှတ်ပြုပွဲ၌ ဟောပြောသောမိန့်ခွန်း

ဤယနေ့မှ စ၍ ရေသော် လွန်ခဲ့သော ရှစ်ဆယ့်ခုနှစ်နှစ်ကာလအခါ ကျွန်ုပ်တို့ ဘိုးဘွား ဘီဘင်တို့သည် ဤအမေရိကတိုက်တွင် လူသစ်ပြည်သစ်ကို ထူထောင်ခဲ့ကြသည်။ ထိုလူသစ်၊ ပြည်သစ်သည် အခြားမဟုတ်၊ လွတ်လပ်ရေးစိတ်ဓာတ်၌ သန္ဓေတည်ခဲ့ သည်လည်းဖြစ်၍ လူခပ်သိမ်းကို ဘုရားသခင်က ညီတူညီမျှ ဖန်ဆင်းသည်ဟူသော

တရားတော်ကို လက်ကိုင်ပြုခဲ့သည်လည်း ဖြစ်သော လူသစ်၊ ပြည်သစ် ဖြစ်သည်။

ယခုအခါတွင် ကျွန်ုပ်တို့သည် ပြည်တွင်းစစ်နှင့် ကြုံတွေ့နေရသည်။
ဤပြည်တွင်းစစ် သည် ဤတိုင်း ဤပြည်၏ တည်တံ့ခိုင်မြဲရေးအတွက်သော် လည်းကောင်း၊
အထက်က ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း လွတ်လပ်ရေးစိတ်ဓာတ်၌ သန္ဓေတည်ခဲ့သည်လည်းဖြစ်၍ လူ
ခပ်သိမ်းကို ဘုရားသခင်က ညီတူညီမျှ ဖန်ဆင်းသည်ဟူသော တရားတော်ကို လက်ကိုင်ပြု
ခဲ့သည်လည်းဖြစ်သော တိုင်းပြည်တစ်ခုခု၏ တည်တံ့ခိုင်မြဲရေးအတွက် သော်လည်းကောင်း
မှတ်ကျောက်သဖွယ် ဖြစ်သည်။ ယခုအခါတွင် ကျွန်ုပ်တို့သည် ဤပြည်တွင်းစစ်၏
စစ်မြေပြင်ပေါ်သို့ ရောက်လာဆုံမိကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤစစ်မြေပြင် ၏
တစ်စိတ်တစ်ဒေသကို လူသစ်၊ ပြည်သစ်၊ တည်တံ့မြဲအောင် အသက်စွန့်ခဲ့ကြသော
အာဇာနည်များ အတွက် ခေါင်းချရာအရပ်အဖြစ်ဖြင့် သတ်မှတ်အပ်နှင်းရန် ဖြစ်သည်။ ထိုသို့
သတ်မှတ်အပ်နှံခြင်းသည် ပြုသင့်ပြုထိုက်သော အမှု ပင်ဖြစ်သည်။

အမှန်စင်စစ်မှာ ဤနေရာကို ကျွန်ုပ်တို့က ဤသို့
သတ်မှတ်အပ်နှင်းနိုင်သည်လည်း မဟုတ်။ သမုတ်နိုင်သည်လည်း မဟုတ်။ အလေးအမြတ်ပြု
နိုင်သည်လည်း မဟုတ်။ ဤစစ်မြေပြင်၌ သက်စွန့်ကြိုး ပမ်း အမှု ထမ်းခဲ့ကြသော
သေလူရော၊ ရှင်လူတို့ကပါ သမုတ်ခဲ့ကြခြင်းသာဖြစ်သောကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့
သမုတ်သည်ထက် သာလွန်ထူးကဲ မြင့်မြတ်လှပေသည်။ ဤနေရာတွင် ကျွန်ုပ်တို့၏ ချီးကျူး
စကားကို ကမ္ဘာက သိလျှင် လည်း နည်းနည်းသာ ဖြစ်မည်။ မှတ်မိလျှင် ခဏကြာမျှသာ
ဖြစ်မည်။ သို့ရာတွင် ဤအာဇာနည်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ သက်စွန့်ကြိုး ပမ်း
ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်တို့ကိုကား ကမ္ဘာက မေ့နိုင်တော့မည်မဟုတ်။ အမှန်စင်စစ်မှာ ထိုသို့
သတ်မှတ်အပ်နှင်း၍ သမုတ်ခြင်း၏ သဘောသည် ကျွန်ုပ်တို့အတွက်သာဖြစ်ရာ သက်စွန့်ကြိုး
ပမ်း အမှု ထမ်းခဲ့ကြသော အာဇာနည်တို့၏ မပြီးဆုံးသေးသောလုပ်ငန်းကို ကျွန်ုပ်တို့က
ဆက်လက်၍ လုပ်ကိုင် သွားရန် ဖြစ်သည်။

ဆရာတိုက်စိုး၏ ဂုတ်တီးစဘာဂ်မိန့်ခွန်းဘာသာပြန်ကို ကမ္ဘာက အသိအမှတ်ပြု
သည်။ ထူးခြား သည်မှာ ထိုမိန့်ခွန်းကို သူက သဘောကျပြီး စတင်ဘာသာပြန်၍

အမေရိကန်ကွန်ဂရက် စာကြည့်တိုက်သို့ ပို့ပြီး အသိအမှတ်ပြုခိုင်းခြင်းမဟုတ်ဘဲ ကွန်ဂရက်စာကြည့်တိုက်က ဘာသာပြန် ခိုင်းခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ဆရာက ဘာသာပြန်အပေါ် သစ္စာရှိ၏ ။ မူရင်းအတိုင်း ဘာသာပြန်ခြင်းကို Literal Translation ဟု ခေါ်သည်။ ဆရာသည် ဂတ်တီးစဘာ့ဂ်မိန့်ခွန်းအပေါ် မူရင်းမပျက်အောင် စနစ်တကျ ဘာသာပြန်ရုံမက နိုင်ငံကိုယ်စားပြုသည့်အတွက် ဆရာဇော်ရှိကို ပြင်ဆင်တည်းဖြတ်ခိုင်းလေသည်။

ဘာသာပြန်ဆရာများ တွင် ရှားရှားပါးပါး သစ္စာရှိသူများ တွင် ဆရာတိုက်စိုးက ထိပ်ဆုံးက ရှိမည်ထင်သည်။ အင်္ဂလိပ်မှ ဘာသာပြန်သူများ တွင် တချို့က မြန်မာဘာသာပြန်ကို အင်္ဂလိပ်မူရင်းနှင့် တွဲပြု၍ ဖော်ပြတတ်သည်။ အက်ဆေးများ ၊ ဆောင်းပါးများ ၊ ကဗျာများ ကို အများ ဆုံး ပူးတွဲ ထုတ်ဝေ သည်။ ဆရာသည် စန္ဒကိန္နရီကို မင်းယုဝေနှင့်တွဲ၍ ဘာသာပြန်ဆိုခဲ့ပြီး ထိုစာအုပ်ထုတ်ဝေဖို့အတွက် ထုတ်ဝေသူက အင်္ဂလိပ်-မြန်မာယှဉ်တွဲ၍ ထုတ်ဝေရန် ဆရာတိုက်စိုးကို ကမ်းလှမ်းရာတွင် ဆရာ တိုက်စိုးက လက်မခံပေ။ 'မြန်မာဘာသာပြန်ကိုသာ ထုတ်ပါ။ အင်္ဂလိပ်လို မထည့်ပါနှင့်' ဟု တားမြစ်သည်။ ထုတ်ဝေသူက ဒုတိယအကြိမ် တောင်းဆိုပြန်သည့်အခါတွင်လည်း 'မြန်မာဘာသာပြန်ကိုသာ ထုတ်ပါ။ ဆရာမ မင်းယုဝေ၏ ခွင့်ပြုချက်ကိုလည်း ရမှ ထုတ်ဝေပါ' ဟု အကြောင်းပြန်သည်။ ကျွန်တော်က -

'စန္ဒကိန္နရီမှာ မူရင်းအင်္ဂလိပ်ဘာသာကို ဘာဖြစ်လို့ ထည့်ခွင့်မပေးတာလဲ ဆရာ'

'မူပိုင်ခွင့်ပေါ့လေ ... ဘာသာပြန်တာတောင် သူတို့ဆီမှာ တော့ ခွင့်ပြုချက်ယူရတယ်။

စန္ဒကိန္နရီမူရင်းဖော်ပြဖို့က မူရင်းစာအုပ်ထွက်တဲ့နှစ် ကြာပြီဆိုရင် အကြောင်းမဟုတ်ပါ ဘူး။ နှစ်မကြာသေးဘဲနဲ့ မူရင်းကိုပါယူပြီး ပုံနှိပ်တာမျိုးကတော့ ကျွန်တော် လိပ်ပြာ မသန့်ဘူး။ ဒါကြောင့် မူရင်းကို မထည့်စေချင်တာ'

...ဟု ဆရာက ဖြေသည်။

ဆရာတိုက်စိုးကတော့ ဂရုစိုက်သည်။ စည်းကမ်းရှိသဖြီး စေ့စပ်သေချာသူ ဖြစ်သည်။ သူ ရေးသော အကြောင်းအရာများ ကို စနစ်တကျ သုတေသနလုပ်ပြီး အချက်အလက်နှင့် ရေးဖွဲ့လေ သည်။ ဆရာသည် အမှု ထမ်းဘဝဖြင့် နှစ်ပေါင်းများ စွာ နေထိုင်ခဲ့သော်လည်း စာရေးဆရာဘဝကို ပိုပြီး ခုံမင်လေးစားပုံရသည်။ ၁၉၉၇-ခုနှစ်က သူရေးခဲ့သော 'စာရေးဆရာဘဝ' ဆိုသည့်အက်ဆေးတွင် -

ရှယ်လီက 'စာဆိုတို့မည်သည် လူအသိမှတ်ပြုမခံရသော ဥပဒေပြုပုဂ္ဂိုလ်များ ပေ' (Poets are the unacknowledged of the world) ဟူ၍ မှတ်ချက်ချူးလေသည်။ အမှန်ဆိုလျှင် ကဗျာဆရာ၊ စာရေးဆရာတို့၏ အလုပ်မှာ ဥပဒေပြုလွှတ်တော်၌ ပုဒ်မ အခန်း ခွဲခြမ်း၍ လိုက်နာစရာ၊ ရှောင်ကြဉ်စရာ ကိစ္စအဝဝကို ပြဋ္ဌာန်းရိုးမဟုတ်။ ဓနရှင် တို့ကဲ့သို့ လည်း ငွေကြေးစ ကိုင်လှုပ်၍ ဩဇာအာဏာ ညောင်းစေခြင်းငှာ မတတ်နိုင် ကုန်။ သူတို့တွင် အစွမ်းတစ်ခုသာရှိ၏ ။ ထိုအစွမ်းမှာ သူတို့၏ ဉာဏ်ပညာအရ ကျမ်းဂန် ဝတ္ထု၊ ကဗျာအစုစုကို ဖန်တီးပြုစုခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ လောကရေးရာ၊ လူမှု ရေးရာ၌ ဤကား အကောင်း၊ ထိုကား အဆိုး၊ ဤကား အလှ၊ ထိုကား ရွံ့မှန်းစရာဟူ၍ သူတို့၏ စိတ်သန္တာန်တွင် ထင်သမျှကို သရုပ်သဏ္ဌာန်ဖော်ကာ စာဖတ်သူ၊ စာရေးသူအား ခံစား နှလုံးသွင်းစေ ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ရှယ်လီဆိုသည်မှာ ဤသဘောဟူ၍ ယူသင့်ပေသည်။ . . . ဟု ရေးသားထားလေသည်။

အမှတ်တရ သတိရစေခြင်းမှာ အမှတ်ရစရာ၊ လွမ်းလောက်စရာ အပြုအမူ၊ အပြောအဆို၊ အလုပ်အကိုင်များ ရှိမှသာ အမှတ်ရစေပါသည်။ အမှတ်ရစရာမရှိသူကို မည်သူကမျှ အမှတ်ရနေမည် မဟုတ်ပေ။ လူအများ က အမှတ်ရလွမ်းဆွတ်နေသူများ မှာ လူအများ အကျိုးအတွက် စွန့်လွှတ်အနစ်နာ ခံခဲ့သူများ ၊ လူအများ ကောင်းကျိုးကို ဆောင်ရွက်ခဲ့သူများ ဖြစ်သည်။ ဆရာတိုက်စိုးကို အမှတ်ရ လွမ်းဆွတ်ခြင်းမှာ လည်း ဆရာ၏ ပညာနှင့် ဆရာ၏ စာပေအကျိုးပြုမှု များ ကြောင့် ဖြစ်သည်။ လူသည် သေမျိုးချည်းဖြစ်သည်။ စောစောသေသူနှင့် နောက်ကျသေသူသာ ရှိမည်။ သို့ သော် သေပုံချင်း မတူကြပေ။ တချို့ လူများ သည် တိုင်းပြည်အကျိုး၊ လူသားအကျိုး၊ မိမိကိုယ်စားပြုရာ လူတန်းစား အကျိုး ဆောင်ရွက်ခဲ့သဖြင့် ထိုလူများ သေဆုံးခြင်းသည် တောင်ကြီးကဲ့သို့ အလွန်လေးနက်သည်။

လေးနက်သောသေခြင်း၊ အမှတ်တရ တမ်းတနေသော သေခြင်းမျိုးဖြစ်သည်။ တချို့ကား လူသားများ အတွက် အကျိုးမပြုဘဲ ကမ္ဘာမြေကြီးက အလေးခံ 'မ' ထားရသူများ ဖြစ်၍ သူတို့၏ သေခြင်းကား ငှက်မွေးကဲ့သို့ ပေါ့၍ တန်ဖိုးမဲ့သေခြင်း၊ တမ်းတစရာမရှိသော သေခြင်းဖြစ်သည်။ ဆရာတိုက်စိုးနှင့် ပတ်သက်၍ ဆရာပါရဂူက -

ဦးသန်းထွတ်က သူ၏ ကလောင်အမည်ကို 'တိုက်စိုး' ဟု ပေးထားသည်။ 'တိုက်စိုး' ၏ အဓိပ္ပာယ်တစ်မျိုးမှာ ရွှေတိုက်စိုး ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း ဦးသန်းထွတ်၏ တိုက်စိုး သည် ရွှေတိုက်စိုး မဟုတ်နိုင်ပေ။ ပေတိုက်စိုး ဖြစ်ဟန်တူသည်။ 'ပေ' စာ၊ စာပေကို ကိုယ်စားပြုနေသည်။ ဦးသန်းထွတ် အစိုးရသော၊ ဦးသန်းထွတ်အုပ်ချုပ်မှု အောက်၌ ရှိနေသော၊ ဦးသန်းထွတ်လက်ဝယ်ရှိ ပေါကြွယ်ဝနေသော အရာဝတ္ထုများ မှာ စာအုပ် စာပေ ဖြစ်သည်။ ရွှေငွေမဟုတ်ပေ။ ထို့ကြောင့် ဦးသန်းထွတ်၏ 'တိုက်စိုး' သည် 'ရွှေ' တိုက်စိုးမဟုတ်ဘဲ 'ပေ' တိုက်စိုးဟု ခေါ်ရပေလိမ့်မည်။

ဆရာတိုက်စိုး အသက်-၈၀ ပြည့်တွင် မဟေသီမဂ္ဂဇင်းတွင် ဂုဏ်ပြု ရေးခဲ့သောဆောင်းပါး ဖြစ်သည်။ ဆရာပါရဂူနှင့် ဆရာတိုက်စိုးတို့သည် လွန်ခဲ့သော ၄၅-နှစ်၊ ၁၉၅၈-ခုနှစ်က ရန်ကုန်မြို့၊ ဂျူဗလီဟောရှိ ယဉ်ကျေးမှု ဗိမာန်တွင် စတင်တွေ့ဆုံပုံကို ရေးထားသည်။ ကမ္ဘာကျော် အိန္ဒိယစာရေး ဆရာကြီး ရာဟုလာသံကိစ္စည်း မြန်မာပြည်လာလည်စဉ် ဂျူဗလီဟောတွင် ထားရှိသည့် စာအုပ်များ၊ ပေစာများ ကို သွားရောက်ကြည့်ရှုသည်။ ထိုအခါ ဆရာတိုက်စိုးက ဆရာပါရဂူဘာသာပြန်သော သီဟ သေနာပတိစာအုပ်ကို ပြသခဲ့သည်။ ရာဟုလာသံကိစ္စည်းနှင့် အတူပါလာသော ဆရာပါကို ဆရာ တိုက်စိုးက 'ပါရဂူ' မှန်း သိပုံမရ။ သူကလည်း မပြောပြခဲ့ပေ။ နောက် ဒဂုန်တာရာမှတစ်ဆင့် တိုက်စိုး နှင့် ပါရဂူတို့ ရင်းနှီးလာခဲ့သည်။

ခင်မင်ရင်းနှီးမှု ရှိလာသောအခါ တစ်ယောက်အိမ် တစ်ယောက် အလည်အပတ် သွား ကြသည်အထိ ဖြစ်လာသည်။ သို့ရာတွင် သူ့အိမ်ကို မိမိတို့ရောက်သွားသည်က များ သည်။ သူ့အိမ်ရောက်သွားသောအခါ တိုက်စိုးသည် အလွန်ကျွေးချင်မွေးချင် ရှိသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ အိမ်တွင် လက်ဖက်ရည်အမြည်း၊ ယမကာအမြည်းမရှိ၍ စာရေး ဆရာ၊

စာပေပညာရှင်၊ ညွှန်ကြားရေးမှူး ချပ်ကြီး ကိုယ်တိုင် ဈေးဝယ်ထွက်သည်။ သူ့အိမ်တွင် လေထီးဦးအုန်းမောင်ကို တွေ့ရတတ်သည်။ တစ်ခါတစ်ရံ၌ ကား မိမိတို့ အရင် သခင်လှကွန်း ရောက်နေသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ၌ လည်း အသံလေးလေးအေးအေး ကြီးနှင့် စကားပြောနေသော ညိုမြကို တွေ့ရတတ်သည်။

...ဟု ဆရာပါရဂူက ဆရာတိုက်စိုးနှင့် ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်ခဲ့ပုံကို လွမ်းလောက်စရာ ရေးထားသည်။ ထို့ပြင် ဆရာတိုက်စိုးနှင့်ပတ်သက်၍ သူ၏ အကဲဖြတ်ချက်ကိုလည်း ရေးထားလေသည်။ ဆရာပါရဂူ တွေ့ဖူးသည့် အလွန်စာဖတ်သူ သုံးဦးရှိသည်။ သူတစ်သက်တာတွင် တွေ့ဖူးသော စာအဖတ်ဆုံးလူ သုံးဦးမှာ သူငယ်ဆရာ ဟင်္သာတမြို့ ၊ မြစ်ကွေ့တိုက်၊ စတုတ္ထဆရာတော်ဦးပညာဝံသ၊ ဦးသန်းထွန်းနှင့် ဆရာတိုက်စိုးတို့ဖြစ်လေသည်။ ထိုသည်ကို ဆရာပါရဂူက ဤသို့ ရေးထားသည်။

မိမိတွေ့ဖူးသော တတိယ အလွန်စာဖတ်သူမှာ ဦးသန်းထွတ် ဖြစ်သည်။ သူ့အိမ်၊ သူ့ နေရာ၌ စာအုပ်ပုံများ ဟိုတစ်ပုံ၊ သည်တစ်ပုံ ပြန့်ကျဲနေသည်ကို တွေ့ရသည်။ စာဖတ် များ သည့်အလျောက် အရအမီလည်း ရှိသည်။ စာပေသုတေသနနှင့် ပတ်သက်လာ လျှင် မသိတာ သူ့ကို မေးကြရသည်။ ကျွန်တော့်အိမ်လာသည့် ရည်ရွယ်ချက်တစ်ခုမှာ ကျွန်တော့်တွင်ရှိသော ဘာသာရေးစာအုပ်များ ကို ငှားဖတ်လိုသည့်အတွက် ဖြစ်သည်။ ဦးသန်းထွတ် (တိုက်စိုး) ၏ ထူးခြားသောစရိုက်တစ်ခုမှာ အနေရိုးခြင်း ဖြစ်သည်။ ရေပြည့်အိုးသည် ငြိမ်သည်။ ဘောင်ဘင်မခတ်ပေ။ ဦးသန်းထွတ်သည် ရေပြည့်အိုး ဖြစ်သည်။ အသီး မသီးသောအပင်သည် ထောင်တက်နေသည်။ အသီးမြှတ်နေသော အပင်က ငိုက်ကျနေသည်။ ဦးသန်းထွတ်သည် 'ပညာဖလ' ပညာအသီး မြှတ်နေသူ ဖြစ်သည်။ ညွှန်ချုပ်ဘဝကပင် ဘယ်အချိန် ကြည့်လိုက် ကြည့်လိုက် ငိုက်ကျနေသည်။ လွယ်အိတ်ကလေးတစ်လုံးလွယ်ပြီး သွားလာနေသည်ကိုသာ တွေ့ရသည်။

...ဟု 'ရွှေတိုက်စိုးလား၊ ပေတိုက်စိုးလား' ဆောင်းပါးတွင် ဆရာတိုက်စိုး အသက်-၈၀ ပြည့်ကို ဂုဏ်ပြုရင်း ဆရာပါရဂူက ရေးထားလေသည်။ ထိုသို့ ဆရာပါရဂူ ရေးခဲ့သည့်အတိုင်း ဆရာတိုက်စိုး အနေရိုးမှန်းကို ဆရာ အင်္ဂလန်သို့

ပညာတော်သင်သွားစဉ်က မြန်မာနိုင်ငံရှိ သူ့သူငယ်ချင်းထံ ရေးခဲ့ သောစာများ ၌ ဆရာ၏ ရိုးသားခြင်း၊ မြန်မာဆန်ခြင်း၊ တိုင်းပြည်ကိုချစ်ခြင်း စသည့် ဆရာ၏ စိတ်ဓာတ် များ ကို သိရပေသည်။

မင်းကို သတိရလို့ စာရေးလိုက်တယ်။ ငါလည်း ဒီမြို့ မှာ (Lough borough) တစ်ယောက်တည်းမို့ အတော်ပျင်းနေတယ်။ လန်ဒန်တုန်းကတော့ မြန်မာအတော် များများ ရှိလို့ ပျော်သလိုလို အရှိသား။ ဟိုလည်ဒီလည်ပေါ့ကွာ။ တရုတ်ခေါက်ဆွဲလည်း ရတော့ နေရာကျတာပေါ့။ ခုတော့ ဒီမှာ ငါတစ်ယောက်တည်းဖြစ်နေတာ ခွကျတာပေါ့။ ကျောင်းပိတ်မှပဲ လန်ဒန်ဆင်းသွားမယ် အောက်မေ့တယ်။ ခုငါကျောင်းတက်နေရတာ အားရတယ်မရှိဘူး။ မြို့ ထဲတောင် လျှောက်မလည်နိုင်တော့ဘူး။

ငွေမြိုင်ဆီ စာရေးတာ ပြန်စာမရဘူး။ ငါ အိမ်နံပါတ်မှာ ပြီး ရေးမိသလား မဆို နိုင်ဘူး။ သူ့လိပ်စာ တာရာမဂ္ဂဇင်းကျောပုံးမှာ ရှိတယ်။ ကူးပြီး ပို့လိုက်စမ်းပါ။ သူ့ဆီကို လည်း စာရေးပြီး ငါက သူ့စာကို မျှော်နေကြောင်းပြောပါ။ လိပ်စာကိုလည်း ပေးလိုက် ပါ။ ဒါထက် မင်းဆီမှာ မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးဥပဒေမူကြမ်း (အင်္ဂလိပ်လိုဖြစ်စေ၊ မြန်မာ လိုဖြစ်စေ) ရှိရင် ပို့လိုက်စမ်းပါ။

ငါလည်း ဘီလပ်မှာ အင်္ဂလိပ်များ နဲ့ အတူနေရတယ်။ ဒီမှာ စားရတာ က မင်းတို့ ဖျာပုံရိပ်သာမှာ စားရတာ လောက်ကို အရသာရှိမယ်မထင်ဘူး။ အာလူးကို မုန်းနေ အောင် စားနေရတယ်။ ဘာမှ အရသာမရှိဘူး။ သူတို့ ခုစားနေတဲ့ Pudding များ . . . ငါဖြင့် ရယ်ချင်လိုက်တာ။ ချိုရဲရဲနဲ့ နေရာကိုမကျဘူး။ ရရင် အင်္ဂလိပ်တွေက နင်းထုတ် တာပေါ့။ ငါတို့ဆီက ရွှေချီဆွန်းမကင်းကို ပြလိုက်ချင်တယ်။

ငါလည်း ကျောင်းနေရတာ ခပ်ပျင်းပျင်းပဲ။ စာမကျက်ချင်ဘူးကွ။ မြန်မာပြည်မှာ ခပ်အေးအေး အလုပ်ကလေးဘာလေး လုပ်ချင်နေတယ်။ ငါက သူများ လို မဟုတ်ဘူး ကွ။ သူများ ဆို အင်္ဂလန်ရောက်ပြီး 'မမြင်ဘူး မူးမြစ်ထင်' ဖြစ်ကုန်ကြတာပေါ့။ ငါကတော့ အင်္ဂလန်ရောက်လာရတာ သိပ်ကြီးထူးလှတယ် မထင်ပါဘူး။ ကြီးကြီး ကျယ်ကျယ်ဆိုတာတွေလည်း ကြီးကြီးကျယ်ကျယ် မှတ်ပြီး မကြည့်မိပါဘူး။ အင်္ဂလန် ရဲ့

မျက်မှော ကြိမ်ပျက်နေမှု တွေကို မင်းတို့ပြောကြသလို မမှိတ်မသုန်နဲ့ မျက်စိနဲ့ ကြည့်နေတာပေါ့။

သန်းထွတ်

...ဟု လက်မှတ်ထိုး ရေးသားခဲ့လေသည်။

ဆရာတိုက်စိုး ရိုးသားကြောင်း၊ စာဖတ်ကြောင်းမှာ သူ့စာများ တွင် ပေါ်လွင်နေသည်။ စာအရေး အသားကိုက တိုတိုရှင်းရှင်းနှင့် လိုရင်းပေါ်လွင်အောင် ရေးသည်။ စာကိုးစာရင်းကို ဖော်ပြခြင်းအားဖြင့် သူ့စာဖတ်အားကို သိသာစေသည်။ ၂၀၀၁-ခုနှစ်က 'မင်္ဂလာပါ' အက်ဆေးတွင် -

ရောင်နီသမ်းလာခဲ့ပြီ။ တူဝစ်တူဝစ်နှင့် သစ်ပင်ပေါ်က ငှက်ကလေး အော်သံကို ကြားနေပြီ။ ကျွန်တော်လည်း လမ်းလျှောက်မည်ဟု ခြံဝင်းတံခါးကို ဖွင့်၏ ။ ခြံဝလမ်း ပေါ်တွင် ဟိုတစ်စု၊ သည်တစ်စု ကျနေသော ခရေပန်းပွင့် ဖြူဖြူဝိုင်းဝိုင်းကလေးများ ဆံရစ်ဝိုင်းနှင့် ကလေးမနှစ်ယောက် လိုက်ကောက်နေကြသည်ကို ကျွန်တော် မြင်ရ လေသည်။ လမ်းထိပ်သို့ ကျွန်တော်ရောက်သော် 'လုံမလေး... ငါးမိနစ်ထက် မကြာ စေနဲ့' ဟူသော လူကြီးသံနှင့်အတူ ခြံတစ်ခြံထဲမှ ထွက်လာသော လည်ပင်းကော်လံ တပ် ပုအိုင်အိုင်ခွေး အဖြူ အနက်ကျားတစ်ကောင်ကို မြင်ရ ကြားရပြန်သည်။

...ဟု အစချီသော မနက်ခင်း၏ မင်္ဂလာရှိပုံကို ရိုးရိုးလေး ရေးဖွဲ့ထားခဲ့သည်။

'ရှင်မင်းနု' ဟူသော ၁၉၆၉-ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လထုတ် ငွေတာရီမဂ္ဂဇင်းတွင် ရေးသည့် သမိုင်း ဆောင်းပါးတစ်စောင်၌ မူ တရားသဘောကို ရိုးရိုးစင်းစင်းပင် ရေးထားပြန်သည်။

ဤအခါတွင် ရှင်မင်းနုသည် သူ့ဆရာတော်ဦးပုတ်ကို သတိရလာလေသည်။ သူသေရတော့မည်။ မသေမီ ဆရာတော်ကို ဖူးတွေ့ချင်လှ၏ ။ ထို့ကြောင့် မသေမီ ဖူးတွေ့ခွင့် ရ မရ တောင်းကြည့်ရာ ဆိုင်ရာက ခွင့်ပြုလေသဖြင့် ဆရာတော်ရှိရာ ကျောင်းသို့ သူသွားလေသည်။ ဆရာတော်သည် ယခုအခါတွင် မဟာအောင်မြေဘုံစံ အုတ်ကျောင်းတွင် မရှိတော့ဘဲ သာယာဝတီမင်း တင်လှူသော (အမရပူရမြောက်ပြင် ရှိ)

မင်္ဂလာဘုံကျော်ကျောင်းတိုက်သို့ ရောက်နေပြီဖြစ်လေသည်။ ရှင်မင်းနုသည် ဆရာတော် စာကြည့်နေခိုက် ရောက်သွားသဖြင့် ဆရာတော်ကို ရှိခိုးကာ -

'အရှင်ဘုရား... ယခုအခါ သာယာဝတီမင်း (ကုန်းဘောင်မင်း) ဘုန်းတန်ခိုး
လွှမ်းမိုးလာ၍ သူ၏ အာဏာစက်ဖြင့် တပည့်တော် အသက်အဆုံးစီရင်ခြင်း ခံရပါ တော့မည်။
ဤနေ့သည်ကား ဆရာတော်ဘုရားကို နောက်ဆုံးဖူးမြော်ကန်တော့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်ဘုရား...
'

...ဟု လျှောက်ထားလေသည်။ ဆရာတော်ဦးပုတ်သည် စာကြည့်နေရာမှ
ရှင်မင်းနုရှိရာဘက်သို့ လှမ်းကြည့်၏ ။ ထို့နောက် အမိန့်ရှိလေသည်မှာ -

'မိနု... သူ့ကြွေးရှိလျှင် ဆပ်ရလိမ့်မည်' ဟူ၍ ဖြစ်လေသည်။

ဆရာတော်၏ စကားသည် တိုတောင်း၏ ။ သို့သော် ရှင်မင်းနုက သူ့အကြောင်း
နှင့်သူ နားလည် လိုက်လေသည်။ သူနားလည်သည့်အဓိပ္ပာယ်မှာ လူမည်သည် ကိုယ့်ကြမ္မာ
ကိုယ်ဖန်တီးကြရစေ၍ ကိုယ့်ကောင်းမွေ့ကိုလည်း ကိုယ်စံရသည်။ ကိုယ့် ဆိုးမွေ့ကိုလည်း
ကိုယ်ခံရသည် ဟူ၍ ဖြစ်လေသည်။ ရှင်မင်းနု ဘဝင်ကျခဲ့ပြီ။ သေရမည်ကို သူ မကြောက်ပြီ။
ထို့ကြောင့် အာဏာသားတို့ ခေါ်ဆောင်ရာသို့ သူ ဣန္ဒြေမပျက် လိုက်ပါသွားခဲ့ပါသတည်း။ ။

'သူ့ကြွေးရှိလျှင် ဆပ်ရလိမ့်မည်' ဟူသော ဆရာတော်ဦးပုတ်၏ အဆုံးအမကို
အခြေတည်ပြီး ဆရာတိုက်စိုးက စာဖတ်သူကို ဆုံးမသွားသည်။ ဝဋ်ကြွေးနှင့်
အတုံ့အလှည့်အကြောင်း နန်းမတော် မယ်နု၏ အဖြစ်နှင့် ရေးပြထားသည်။ တရားရဖို့
အလွန်ကောင်းသည်။ 'သံသရာကြွေး မပါစေနဲ့' ဆိုသော လူကြီးသူမများ ၏ အဆုံးအမကို
သတိရမိသည်။ ယခု ၈၃-နှစ်တွင် ဆရာ ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။ ဆရာ့ကို ကိုယ်တိုင်
တွေ့ဆုံစကားပြောခဲ့ရသည်မှာ ဆရာ ၇၉-နှစ်လောက်က ဖြစ်မည်။

သူ့သူငယ်ချင်း၊ ၃-တန်း ၄-တန်းလောက်ကတည်းက ကျောင်းနေဖက်၊
အသက်-၈၀ ရောက် သည်အထိ ခင်မင်ရင်းနှီးခဲ့သူ၊ ဆရာ့ကို မင်းနှင့် ငါနှင့် ပြောသူမှာ
လေထီးဦးအုန်းမောင် ဖြစ်သည်။ ဆရာကလည်း မင်းနှင့် ငါနှင့်ပင် ပြောသည်။ အသက်-၈၀

အရွယ် အဘိုးအိုနှစ်ဦး မင်းနှင့် ငါနှင့် ပြောသောစကားပိုင်းမှာ အလွန်ကြည်နူးဖို့ကောင်း၏ ။
ဆရာက -

'ကျွန်တော် အခုအရွယ်အထိ မင်းနဲ့ငါနဲ့ ပြောလိုရတဲ့ သူငယ်ချင်းက နှစ်ယောက်ပဲရှိတော့တယ်။ တစ်ယောက်က အုန်းမောင်၊ နောက်တစ်ယောက် ငွေးမြိုင် ပေါ့။ ငွေးမြိုင်ဆိုတာ ဒဂုန်တာရာလေ။ သိပ်ရင်းနှီးပြီး မင်းနဲ့ ငါနဲ့ ပြောရတဲ့သူ တစ်ယောက်တော့ ရှိသေးတယ်။ သူကတော့ မောင်မောင်ပေါ့။ ဘီဘီစီမောင်မောင်လို့ ခေါ်တယ်။ သူကတော့ ဆုံးသွားပြီ။ အုန်းမောင်က မူလတန်းကတည်းက သူငယ်ချင်း၊ ဖျာပုံသားချင်းပေါ့။ ငွေးမြိုင်နဲ့ မောင်မောင်က တက္ကသိုလ်ရောက်မှ ခင်ကြတာပါ'

ယခု မင်းနှင့် ငါနှင့် ပြောကြသော သူငယ်ချင်းသုံးယောက်တွင်
လေထီးဦးအုန်းမောင်က အရင် ဆုံးသည်။ နောက် နှစ်နှစ်အကြာတွင် ဆရာတိုက်စိုး ဆုံးသည်။ ကျန်ရစ်သော ဆရာတာရာတွင် မင်းနှင့် ငါနှင့် ပြောစရာလူ မရှိတော့ပြီ။ တစ်နေ့က မိုးဇံနှင့်တွေ့သည်။ မိုးဇံမှာ မြူတီမဂ္ဂဇင်းတွင် ဆရာ တိုက်စိုးနှင့် အင်တာဗျူး လုပ်ခဲ့သော Interviewer ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်က စာဖတ်သူဂျာနယ်တွင် 'ဆရာတိုက်စိုးအမှတ်တရ' ရေးနေကြောင်း၊ သူ၏ အင်တာဗျူး ထဲမှ 'နေရေးနှင့် သေရေး' ဆရာအမြင် များ ကို ထည့်သွင်းရေးလိုကြောင်း ပြော၏ ။ 'ဒီလိုဆို ကျွန်တော့်လည်း စာမူခွဲပေးရမှာ ပေါ့ဗျာ' ဟု နောက်လေသည်။ ဆရာမ သေခင် ဘဝအကြောင်းနှင့် သေခြင်းတရားအကြောင်းကို ရဲရဲရင့်ရင့် ပွင့်ပွင့် လင်းလင်း ပြောခဲ့သောစကားများ မှာ ထိုမြူတီအင်တာဗျူး ထဲ၌ ပါလေသည်။ အလွန်မှတ်သားဖို့ ကောင်းသောစကားများ ဖြစ်၏ ။ ထိုအင်တာဗျူး မှာ စာပေနယ်တွင် နာမည်ကြီးသွားသည်။ ဆရာက ထိုအင်တာဗျူး ထဲ၌ -

တိုက်စိုး - ကျွန်တော်က religious (ဘာသာရေးသက်ဝင်ယုံကြည်မှု) ဖြစ်တယ်ဗျာ။

မိုးဇံ - ဘယ်လို religious ဖြစ်တာလဲ။

တိုက်စိုး - နှစ်ခုရှိတယ်။ တစ်ခုကတော့ နောက်တောက်တောက်ဗျာ။

တစ်ခုကတော့ very serious (သိပ်အလေးအနက်) ဖြစ်တယ်။ နောက်တောက်တောက်က ဘာလဲဆိုတော့ ကျွန်တော် သံသရာကို မကြောက်ဘူး။ နာမှာပဲ ကြောက်တာ။ နောက်တစ်ခုကတော့ သေတာကို လက်ခံတယ်ဗျ။ အဲဒီစိတ်လေး နည်းနည်းရှိတယ်။ ဘာထူးလဲဆိုပြီး လက်ခံတယ်။ (အတ္တဘဝအမှန်ဝါဒ) သမားတွေက ပြောတာနဲ့ ခပ်ဆင်ဆင်ပဲ။ မွေးကတည်းက သေတာကို စီရင်ချက်ချပြီးသား။ ဒီတော့ အဲဒါကို ရင်ဆိုင်ဖို့ပဲ။ ပြီးတော့ ဟပ်စလေ ပြောတာရှိတယ်။ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟတွေသာ နေ့တိုင်း နည်းနည်းချင်း သေသွားမယ်ဆိုရင် တကယ်သေရမည့်နေ့ ရောက်လာတဲ့အခါမှာ သေစရာ မကျန်တော့ဘူး။ လုံးဝငြိမ်းနေပြီ။ အဲဒီ ကိုရောက်ရင်တော့ အကောင်းဆုံး ပေါ့။ ရောက်ချင်မှလည်း ရောက်မယ်။ အဲဒါတွေက ဝိုးတဝါးဝါး ခေါင်းထဲမှာ ရှိတယ်။ ဒါပဲ . . . အဲဒီစိတ်ပဲ။

ကျွန်တော် ကိုယ့်ရဲ့ သက္ကာယကို ရှေ့တန်းမတင်ဘူး။ သူများ အပေါ် မကောင်းတဲ့ စိတ်ထားမျိုး မထားဘူး။ ပြီးတော့ သဘာဝ အတိုင်းနေတယ်။ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် သူများ တွေက သူတော်ကောင်းပဲလို့ ထင်အောင်လုပ်နေတာမျိုး မဟုတ်ဘူး။ အလောဘ၊ အဒေါသ ဖြစ်အောင်နေတယ်။ ဒါဟာ မေတ္တာပဲ။ Loving Kindness မေတ္တာ၊ အဒေါသပဲ။ ဓမ္မဟာ Loving Kindness ပဲ။ အဲဒီလို မေတ္တာနဲ့ ပစ္စုပ္ပန်မှာ နေတယ်။ now and here ပေါ့ဗျာ။

. . . ဟု ပြောကြားသည်။

ဆရာက စာအစုံဖတ်၏ ။ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဖတ်၏ ။ သမိုင်းလည်း ဖတ်သည်။ ဝတ္ထုများ လည်း ဖတ်သည်။ ဒဿ နဗေဒများ လည်း ဖတ်သည်။ ဆေးပညာကိုလည်း ဖတ်သည်။ ထို့ကြောင့် ကင်ဆာဖြစ်ပြီဆိုကတည်းက သက်ဆုံးမရှည်တော့ကြောင့် သူ့ကိုယ်သူ သိပေလိမ့်မည်။ ဆရာသည် သာမန်လူထက် ပိုစာဖတ်၏ ။ စာဖတ်သူဆို သူများ ထက်လည်း ပိုစာဖတ်သည်။ နှစ်ပေါင်း ၇၀-ကျော် စာဖတ်ခဲ့သူဖြစ်သဖြင့် သာမန်လူများ ထက်လည်း ပိုသိပေသည်။ ထို့ကြောင့် သူ့ရောဂါကို အတင်းမေ့ ဖျောက်ပြီး မသိချင်၊ နားမလည်ချင်ယောင် ဆောင်နေပေလိမ့်မည်မဟုတ်ပေ။ သို့သော် ဆရာသည် ကင်ဆာရောဂါကို ရဲရင့်စွာ ရင်ဆိုင်ပြီး ကင်ဆာရောဂါမဖြစ်သူတစ်ယောက်လို နောက်ဆုံးအချိန်များ ကို

ကျော်လွန်ဖြတ်သန်းသွားခဲ့သည်။ သူနှင့် 'သေရေးနေရေး' အင်တာဗျူးတွင် သူ၏ ရပ်တည်ချက်ကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိရှိနိုင်ပေသည်။

ဆရာတိုက်စိုးတွင် သားသမီးသုံးယောက်ရှိ၏ ။ သားတစ်ယောက်၊ သမီးနှစ်ယောက် ဖြစ်သည်။ ထိုသားသမီးသုံးယောက်မှာ ဆရာတိုက်စိုး၏ ပထမအိမ်ထောင်နှင့်ရသော သားသမီးများ ဖြစ်သည်။ ယခု သက်ဆုံးတိုင် ပေါင်းသင်းခဲ့သော ဒုတိယအိမ်ထောင်က ဆရာမ တက္ကသိုလ်မြစ်မ်းနှင့် သားသမီး မရခဲ့ပေ။ ဆရာသားအကြီးဆုံးမှာ ဦးကိုကိုကြီး ဖြစ်ပြီး ဆရာ့ချွေးမမှာ ဒေါ်စန်းစန်းမြင့် ဖြစ်သည်။ သားသမီးလေးယောက်ရှိ၏ ။ လွင်ကေခိုင်၊ ဝင်းမင်းသန်း၊ ခင်ချစ်စုဝင်းနှင့် ဟိန်းထက်စိုးတို့ ဖြစ်သည်။ ဒုတိယသမီး ဒေါ်ခင်ခင်ကြီးမှာ ဦးဇော်ဝင်းနှင့် အိမ်ထောင်ကျပြီး ရန်ပိုင်နှင့် နှင်းဦးဝေဆိုသော သားသမီးနှစ်ယောက် ရ၏ ။ အငယ်ဆုံးမှာ လည်း သမီးပင်ဖြစ်၏ ။ ဒေါ်စောမြင့်ကြီးဖြစ်၍ ဦးသန့်စင်နှင့် အိမ်ထောင်ကျကာ ချမ်းငြိမ်းသန့်စင်နှင့် နန္ဒသန့်စင်ဆိုသော ကလေးနှစ်ယောက်ရှိ၏ ။

ဆရာကွယ်လွန်ပြီး တစ်လပြည့်သည့်နေ့ လပတ်ဆွမ်းကျွေးစဉ်က ဆရာသားသမီးများ နှင့် ကျွန်တော် တွေ့ခဲ့သည်။ သူတို့၏ နာမည်များ ကို မေး၊ မြေးများ ၏ နာမည်များ ကို မေးပြီး 'ကျွန်တော် ထည့်ရေးမှာ နော်' ဟု ပြောခဲ့၏ ။ ထို့ပြင် ဆရာသားသမီးများ ကို နာမည်ပေးရာတွင် 'ကြီး' များ အားလုံး ပါသည်။ ကိုကိုကြီး၊ ခင်ခင်ကြီး၊ စောမြင့်ကြီး . . . စသည်ဖြင့် ထူးခြားနေသည်။ ဆရာ့နာမည်ရင်းက ဦးသန်းထွတ်ဖြစ်ပါလျက် 'သန်း' သို့မဟုတ် 'ထွတ်' ပါရမည်။ အမေနာမည်တစ်လုံးကို ထည့်၍ မှည့်ရ တာလားဟု ကျွန်တော်ကမေးရာ သူတို့က ဆရာငယ်နာမည်မှာ သန်းထွတ်မဟုတ်ပေ။ 'ကိုကိုကြီး' ဖြစ်သည်ဟု ပြောလေသည်။ ထို့ကြောင့် အကြီးဆုံးသားကို 'ကိုကိုကြီး' ဟုပင် နာမည်ပေးပြီး သမီး နှစ်ယောက်ကိုလည်း 'ကြီး' ထည့်၍ မှည့်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ နောက် စာရေးသောအခါ 'တိုက်စိုး' ကလောင်နာမည်ယူသည်နှင့်ပတ်သက်၍ ဆရာမ ကြီးဒေါ်ကြွန် (မကြွန်) က -

ပိဋကတ်တိုက်များ တွင် 'ပိဋကတ်စိုး' များ ခန့်ထား၍ ၎င်းတို့အပေါ်မှ ပိဋကတ် တော်အရာရှိက ကြီးကြပ်အုပ်ချုပ်သည်။ တိုက်စိုးရာထူးအမည်ချင်းတူသော်လည်း

ပိဋကတ်တိုက်စိုးသည် ရွှေတိုက်စိုးတို့ကဲ့သို့ အရေးမပါ။ မထင်ရှားဟု ဆိုရပေမည်။ ရတနာပုံခေတ် ရွှေတိုက်ဝန်၊ ရွှေတိုက်စိုး၊ ရွှေတိုက်ကြပ်တို့၏ အမည်စာရင်း တွေ့ရသော်လည်း ပိဋကတ်တိုက်စိုးတို့အကြောင်း မသိရချေ။

ဖျာပုံသားကိုသန်းထွတ်တို့ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားဘဝကတည်းက အိန္ဒိယ ပဋိညာဉ်ခံဝန်ထမ်း (အိုင်စီအက်စ်) များ အလွန် မိုးကောင်းသည်။ ဈေးကောင်းသည်။ အိုင်စီအက်စ်တို့ မျက်နှာပန်းလှသော၊ မျက်နှာပွင့်သောခေတ်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား ကိုသန်းထွတ်သည် ဖခင်ကြီးကလည်း အာသီသရီရှိနှင့် တိုက်တွန်းသဖြင့် အိုင်စီအက်စ်ဖြစ်ရန် မျှော်မှန်းခဲ့သည်။ ကြိုး စားခဲ့သည်။ သို့သော် အိုင်စီအက်စ်ဇာတာမပါ။ ပိဋကတ်တိုက်စိုးသာ ဖြစ်လာသည်။

ပိဋကတ်တိုက်စိုး ဖြစ်လာတော့လည်း တက္ကသိုလ်စာကြည့်တိုက်ကို ဆရာ ဇော်ဂျီနှင့်အတူ စိုးသည်။ နောက်အမျိုးသားစာကြည့်တိုက်ကို စိုးသည်။ ယဉ်ကျေးမှု ဝန်ကြီးဌာန၊ ယဉ်ကျေးမှု ဗိမာန် ညွှန်ကြားရေးမှူး ချုပ်ဖြစ်လာသောအခါ အမျိုးသား စာကြည့်တိုက်ကြီးကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် စိုးတော့သည်။ ဦးသန်းထွတ် အိုင်စီအက်စ် မဖြစ်သည်ကို ကျွန်မတို့ ဝမ်းသာသည်။ အိုင်စီအက်စ်ဦးသန်းထွတ်ဆိုလျှင် ကျွန်မတို့ အနားကပ်နိုင်မည်မဟုတ်ပါ။ မည်သို့မျှ သိကျွမ်းခွင့်ရမည်မဟုတ်ပါ။ ပိဋကတ်တိုက်စိုး ဖြစ်၍ သာ ကျွန်မတို့ များ စွာ အားကိုးခဲ့ရသည်။ အကူအညီရခဲ့သည်။ ဆရာသည် 'တိုက်စိုး' ဟူသော ကလောင်အမည်ကို မည်သည့်သဘော၊ မည်သည့်အဓိပ္ပာယ်နှင့် ယူကြောင်း မသိပါ။ တစ်ခါမှလည်း မစပ်စုမိပါ။ ရှေးခေတ်က 'ပိဋကတ်တိုက်စိုး' ဟူသော ရာထူးအမည်ကို သဘောကျ၍ ဟု ထင်ပါသည်။

...ဟု ရေးခဲ့လေသည်။

ဖျာပုံမြို့ နယ်၊ သမိန်ထောရွာသား၊ မြေပိုင်ရှင် အဖဦးစိုးဝ၊ အမိဒေါ်ငွေနုတို့မှ မွေးဖွားသော၊ ငယ်နာမည် ကိုကိုကြီး၊ နောက်သန်းထွတ်သည် အသက်-၁၂၀ မရှည်သော်လည်း အသက် ၈၃-နှစ် တွင် ကွယ်လွန်သွားခဲ့သည်။ ဆရာတိုက်စိုးသည် သမိုင်းပညာရှင်၊ စာပေပညာရှင်၊ သုတေသန ပညာရှင်တစ်ဦး သေသည်အထိ

လုံးပန်းအားထုတ်သွားခဲ့သည်။ ၁၉၆၅-ခုနှစ်တွင် ဆရာတိုက်စိုးသည် တက္ကသိုလ်မြစ်မ်းခေါ်
ဒေါ်မြင့်မြင့်သန်းနှင့် လက်ထပ်ခဲ့ရာ စာပေသမားချင်း ဝါသနာတူများ ဖြစ်၍ အလွန်
လိုက်ဖက်လေသည်။

ဆရာကွယ်လွန်မည့်နေ့က တက္ကသိုလ်စာကြည့်တိုက်မှ ဆရာမ များ ဆရာကို
သတင်းမေးရန် လာချိန်၌ ဆရာအသက်ရှူမဝဘဲ အမောဖောက်နေလေပြီ။ ဆရာမ
တက္ကသိုလ်မြစ်မ်းမှာ ဘာမှမတတ် နိုင်ဘဲ ကြည့်နေရ၏ ။ ထိုအခိုက် စာကြည့်တိုက်မှ ဆရာမ
များ က ဆရာနောက်ဆုံးအချိန်ကို သတိထား မိ၍ ဆရာကို တရားခွေဖွင့်ပေးရမလားဟု
ဆရာမ ကို မေးသည်။ ဆရာမ က 'မဖွင့်နဲ့... မဖွင့်နဲ့...။' သူ နားထောင်မှာ မဟုတ်ဘူး' ဟု
ပြောလိုက်သံကို ကျွန်တော် မှတ်မိနေသည်။

ဆရာတိုက်စိုး အသက်-၈၀ ပြည့်က အမှတ်တရ စာအုပ်ထုတ်သည်။
ထိုစာအုပ်တွင် ဆရာ သူငယ်ချင်း သံအမတ်ကြီးဦးသက်ထွန်းက သူတို့နှစ်ဦး
စတင်သိကျွမ်းခဲ့သည့်ကာလ၏ ထူးခြားမှု ကို ရေးထားသည်။

The first time I met KTH (Ko Than Htut) was when we boarded
the ss-Worcestershire together on our way to England back in 1947. I
was on 18 July, just one day before the assassination of Bogyoke Aung
San, news of which was relayed to us by the homeward bound demobbed
officers of the British Fourteenth Army who had heard it on the ship's
wireless.

၁၉၄၇-ခုနှစ်ကတည်းက ဆရာနှင့် သိကျွမ်းခင်မင်ခဲ့သော
အငြိမ်းစားသံအမတ်ကြီး ဦးသက်ထွန်းက ဆရာအသက် ၈၀-ပြည့်မွေးနေ့ အမှတ်တရစာတွင်
ဆရာကို ဂုဏ်ပြုရေးထားရင်း သူ့အသက် ၈၀-ပြည့်မွေးနေ့ရောက်လျှင်လည်း
ဆရာတိုက်စိုးက အမှတ်တရဂုဏ်ပြုစာ ရေးနိုင်ပါစေ ဟု ဆုတောင်းထားသည်။

May I Conclude my "Than Htut by Thet Tun" by praying for a

searching "Thet Tun by Than Htut" on the occasion of my own 80th anniversary.

သို့သော် ဆရာဦးသက်ထွန်းဆုတောင်းသလို ၈၀-ပြည့်နှစ် ဆရာတိုက်စိုး
ဂုဏ်မပြုနိုင်တော့ပေ။ သူ့ချစ်သောသူများနှင့် သူ့ကိုချစ်သောသူများကို ခွဲခွာ၍
သူယုံသောသံသရာခရီးကို ထွက်ခွာသွားခဲ့ပြီး သံသရာတွင် သူလေးစားချစ်ခင်သော
လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး၊ ဆရာကြီးသခင် ကိုယ်တော်မှိုင်း၊ ဆရာဇော်ဂျီ နောက်...
အဲဒါတွေဟပ်စလေ၊ ဗာဂျီးနီးယားဝပ်တိုနှင့် တွေ့ချင်တွေ့နေနိုင်သည်။ ကြွေချိန်တန်၍
ကြွေသွားခဲ့သော်လည်း ကျွန်တော်တို့က ဆရာ့ကို အမှတ်ရနေမည်ဖြစ်သည်။ ဆရာသည်
မြန်မာစာပေလောကကို အကျိုးပြုခဲ့သလို ကျွန်တော်တို့ကလည်း ကျွန်တော်တို့လက်လှမ်းမီသမျှ
အနည်းအကျဉ်းလောက် ဆရာ့ကို ပြန်လည်ကျေးဇူးဆပ်နိုင်ခဲ့သမျှ တစ်စုံတစ်ရာ
ဝမ်းမြောက်ဖြေသာခဲ့သည်။

ဒေါက်တာတင်စံဦးက ဆရာ့နောက်ဆုံးအချိန်များတွင် အပတ်စဉ်မပြတ်
ဆေးထိုး၊ ဆေးကျွေးကုသခဲ့သည်။ ကျွန်တော်ကလည်း ဆရာ့စာအုပ်များထုတ်ဝေလိုသည့်
စိတ်ကူးချိုချိုစာအုပ်တိုက်မှ ကိုစန်းဦးနှင့် ဆရာ့ကို မိတ်ဆက်ပေးခဲ့သည်။
ဆရာ့စာအုပ်လေးအုပ်ကို စိတ်ကူးချိုချိုမှ ထုတ်ဝေဖို့ သဘောတူခဲ့ကြသည်။
ဆရာပေးလိုက်သည့် စာမူများကို ယူသွား၊ ဆရာမှ လိုက်သည့် စာအုပ်များကို ယူလာဖြင့်
နှမ်းတစ်စေ့လောက် ဆရာ့အလိုကို ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်သည်ဟု ထင်ပါသည်။

ကျွန်တော်တို့သည် ဆရာ့ထံ တစ်ပတ်နှစ်ရက် လာလေ့ရှိ၏။ အလာတွင်
ဘတ်စ်ကားစီး၊ နန္ဒဝန်ဈေးဆင်း၊ ဆိုက်ကားတစ်ဆင့်စီး၍ နေပူပူ မိုးရွာရွာ
မှန်မှန်လာကြသည်။ အပြန်တွင်လည်း ကန်ဘဲဘူတာမှ ရထားစီး၍ ပြန်ကြသည်။ နန္ဒဝန်ဈေး၊
ဆိုက်ကားဂိတ်၊ ကန်ဘဲဘူတာတို့မှာ ဆရာနှင့် ဆက်စပ်ပြီး ကျွန်တော်တို့နှင့် ရင်းနှီးနေခဲ့ပြီ။
ယခု ဆရာမ ရှိတော့သည့်အခါ ထိုနေရာများကို ကျွန်တော်တို့ဝေးသွားသည်။ ကြိုကြိုက်၍
ထိုနေရာများ ရောက်သွားသည့်အခါ ဆရာ့မျက်နှာကို ချက်ချင်းမြင်လာပြီး ဆရာ့ကို
အမှတ်ရလာပါသည်။

ဆရာကို သင်္ဂြိုဟ်သည့်နေ့က လူစည်ကားသည်။ ဆရာ

အလုပ်လုပ်ခဲ့သောဌာနများ မှ ဆရာ မိတ်ဆွေများ၊ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များ၊ ဆရာတပည့်များ၊ ဆရာသူငယ်ချင်းများ လာကြသည်။ အထူး သဖြင့် စာပေနယ်မှ ထုတ်ဝေသူများ၊ အယ်ဒီတာများ၊ မဂ္ဂဇင်းတိုက်၊ ဂျာနယ်တိုက်များ၊ နောက် 'စာသမားများ' လာရောက်ဂါရဝပြုကြသည်။ ဆရာကို နောက်ဆုံးလာရောက် နှုတ်ဆက်ကြသည်။ ထိုအချိန်တွင် ဆရာရေးခဲ့သော 'စာသမား' ဆိုသည့် အက်ဆေးကို သတိရမိသည်။

စာသမားနှင့်စပ်၍ ကျွန်တော် သတိထားမိသည်မှာ စာသမားမည်သည် မျက်စိနှစ်လုံးပွင့်သည့် အချိန်ကာလအတွင်း စာအုပ်မရှိလျှင် မနေတတ်ဟူသော အချက်ပင် ဖြစ်လေသည်။ စာသမားဟု ကျွန်တော်က ဆိုလိုက်သဖြင့် ထိုအသိုက်တွင် တက္ကသိုလ် ပါမောက္ခ၊ အထက်တန်းကျောင်းဆရာ၊ ယဉ်ကျေးမှု ထာနဝန်ထမ်း၊ အယ်ဒီတာများ သာ ပါသည်မဟုတ်။ ဘာအလုပ်ကိုပင် လုပ်ကိုင်နေပါစေ ... စာအုပ်ကို တယုတယ ရှိတတ် သော၊ စာအုပ်ကို မက်မက်မောမော ဖတ်တတ်သောလူစားသည် စာသမားဖြစ်ပါသည်။

သူ့အိမ်တွင်းသို့ မိတ်ဆွေဝင်ကြည့်ပါ။ သူ့တွင် စာအုပ် များများ စားစား မရှိသည့် တိုင်အောင် ရှိသည့်စာအုပ်များ သည် ဆိုင်ရာစာအုပ်စင်၊ ဆိုင်ရာအကန့်မှာ နေရာတကျ မရှိသည်မှာ သေချာပါသည်။ သုံးလေးအုပ်သည် လက်ဖက်ရည်ကြမ်းအိုးနေရာတွင် စုပုံလျက်သား ရှိကောင်းရှိပါလိမ့်မည်။ အိပ်ရာထဲတွင်လည်း နောက်တစ်စု ရှိပါဦးမည်။ အိမ်အတွင်း၌ သာမဟုတ်။ လမ်းထွက်သည့်အခါ၌ လည်း စာသံယောဇဉ်သည် စာသမားနှင့် ထက်ကြပ်မကွာ ပါလာစမြဲဖြစ်လေသည်။ ထိုသံယောဇဉ်သည် နည်းနည်း နောနော သံယောဇဉ် မဟုတ်ပါလော။ စာအုပ်မြင်လျှင် မကိုင်ရ မနေနိုင်သော၊ ကိုယ့် အပါး၌ စာအုပ်ကြာကြာ မရှိလျှင် ဂနာမငြိမ်ဖြစ်တတ်သော သံယောဇဉ်ပင် ဖြစ်လေသည်။

ထိုနေ့က ဆရာ့ဈာပနသို့ နယ်ပယ်အသီးသီးမှ စာပေသမားများ

လာရောက်ပို့ဆောင်သလို စာသမား အများ အပြားလည်း လာရောက်ကြလေသည်။ ညနေမှ သင်္ဂြိုဟ်မည်ဖြစ်သော်လည်း အလောင်းပြင်ရမည်ဖြစ်၍ နေ့ခင်းကတည်းက ကျွန်တော်တို့ ထွက်ခဲ့သည်။ စာရေးဆရာတို့၏ နာရေး အသုဘကိစ္စများ တွင် ဆရာမ သန်းမြင့်အောင်ကို

ခေါင်းဆောင်တင်ရသည်။ သူ့စီမံကွပ်ကဲမှု အောက်တွင် လိုက်နာဆောင်ရွက်ကြရသည်။
ထိုနေ့ကလည်း သန်းမြင့်အောင်၏ ဦးဆောင်မှု အောက်တွင် သူခိုင်းသမျှကို ကျွန်တော်တို့
လိုက်နာဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။

လေထန်ကုန်းတွင် အကြိုလွှတ်ထားသောကားများ မရောက်မီ ဆရာမ
တက္ကသိုလ်မြစ်မ်း ရောက်လာသည်။ ဆရာမ သည် လမ်းမလျှောက်နိုင်တော့သည်မှာ ကြာပြီ။
အိမ်တွင်း၌ ပင် သွားလာ လှုပ်ရှား၍ မရပေ။ ဘီးတပ်ကုလားထိုင်ပေါ်တွင်ထိုင်ရင်း ကားဖြင့်
ရောက်လာသည်။ ချစ်လှစွာ သော ခင်ပွန်းသည်၏ နောက်ဆုံးခရီးကို လိုက်ပါပို့ဆောင်ခြင်းပင်
ဖြစ်သည်။ ကားပေါ်မှ ဆရာမ ၏ ဘီးတပ် ကုလားထိုင်ကို 'မ' ပြီး အောက်ချပေးရသည်။
အလောင်းစင်ဘေးတွင် ဆရာမ ၊ ဆရာသားသမီးများ ၊ မြေးများ ၊ ဆရာညီမနှင့် ဆွေမျိုးများ
ရှိသည်။ မိတ်ဆွေများ ကလည်း ဆရာအလောင်းကို လာကြည့် နှုတ်ဆက်ကြ၏ ။
ကဗျာဆရာအောင်ဝေးက ဆရာသားသမီးဆွေမျိုးများ ဆရာကို နောက်ဆုံးဂါရဝ ပြုရန်
သတိပေးသည်။ နောက် ဆရာတပည့်များ ကို ကန်တော့ခိုင်းသည်။ ပြီးသည့်အခါ ဆရာ
ငယ်ပေါင်း မိတ်ဆွေဦးအုန်းမြင့်ကို ဆရာတိုက်စိုးကို ဂုဏ်ပြုနှုတ်ဆက်စကား
ပြောကြားပေးပါရန် ပန်ကြားသည်။

ဆရာအလောင်း အခေါင်းထဲသွင်းပြီးသည်နှင့် ကြေးစည်သံက ခန်းမထဲ
လွင့်ပျံ့လာသည်။ ဆရာကို နောက်ဆုံးနှုတ်ဆက်သော ကြေးစည်သံဖြစ်သည်။
လူတစ်ယောက်၏ ဘဝတွင် နောက်ဆုံး တီးခတ်လိုက်သော အသံဖြစ်သည်။ မီးသင်္ဂြို
ဟိစက်ဆီက ဆရာအလောင်းအား ကျွန်တော်တို့ သယ်ဆောင်လာစဉ်
ဆရာအလောင်းနောက်မှ ဆရာ၏ ဘဝအဖော်၊ တက္ကသိုလ်မြစ်မ်းက ဘီးတပ် ကုလားထိုင်ဖြင့်
လိုက်ပါလာခဲ့သည်။ ၃၈-နှစ်တိုင်အောင် လက်တွဲ ခဲ့သော သူတို့နှစ်ဦးတွင် ဆရာက
အရင်လက်တွဲ ဖြုတ်သွားခဲ့ပေပြီ။ နှစ်ယောက်တည်းနေခဲ့သော အိမ်ကြီးတွင် ယခု ဆရာမ
တစ်ယောက်တည်း နေရပေတော့မည်။

ဆရာကတော့ ကျင်လည်ခဲ့သော လူ့ဘဝကို ရဲရင့်စွာ ရင်ဆိုင်ပြီး ကျေနပ်စွာ
ထွက်ခွာသွားခဲ့ ပေပြီ။ ချစ်သူ မုန်းသူများ ကိုလည်း စွန့်ခွာသွားခဲ့ပြီ။ လူ့လောကအတွက် သူ

တတ်စွမ်းသမျှစွမ်းဆောင် သွားခဲ့သည်။ အသက်အရွယ်အရ ကြွေချိန်တန်
ကြွေခဲ့ရသော်လည်း တန်ဖိုးကြီးလှသော ပညာရှင် တစ်ယောက်အဖြစ်နှင့်မူ
အလွန်နမောတသဖို့ ကောင်းလှသည်။ ဝီလီယံယိတ်စ် သေဆုံးသည့်အခါ
သူ့မိတ်ဆွေအော်ဒင်က -

'မြေဝသုန်ရေ ...

ဂုဏ်ပြုအပ်တဲ့ ဧည့်သည်တစ်ယောက်ကို

ဆီးကြိုပေတော့။

ဝီလီယံယိတ်စ်ကို

နားနေ လဲလျောင်းစေပေါ့'

... ဟု ရေးသားခဲ့၏။ ယခု ဆရာတိုက်စိုးကိုလည်း ကမ္ဘာမြေက နွေးထွေးစွာ
ပွေဖက်ဆီးကြိုပေလိမ့် မည်။ ဂုဏ်ပြုအပ်သော ဧည့်သည်တစ်ယောက်အဖြစ် လက်ခံကြို
ဆိုပေလိမ့်မည်။ ဆရာ့ကို ချစ်သော သူများ က ဆရာ့ကို လွမ်းရစ်နေပါတော့မည်။

(စာဖတ်သူဌာနယ်၊ ဇွန်၊ ၂၀၀၃)

ဆရာတိုက်စိုးရဲ့ နောက်ဆုံးအချိန်နဲ့ နောက်ဆုံးစာအုပ်

အစားထိုးဖို့မလွယ်တဲ့ ပညာရှင်တွေကို ရှိစဉ်က ဆည်းပူးနိုင်သလို မရှိတဲ့အခါမှာ
နမောတသ ကြရတယ်။ စာပေပညာရှင်ဖြစ်တဲ့ ဆရာတိုက်စိုးဟာ ယခုနှစ် မေလ၊ ၄ -
ရက်နေ့က ကွယ်လွန်သွားခဲ့ပါ တယ်။ အသက် ၈၃-နှစ်မှာ ကင်ဆာရောဂါနဲ့
ကွယ်လွန်သွားတာပါ။ ဆရာတိုက်စိုးဟာ ကင်ဆာရောဂါ ကို ၁၄-လ ကြာအောင်
ခုခံတိုက်ခိုက်ရင်း ဘဝကို ဖြတ်သန်းခဲ့တယ်။ လည်ပင်းမှာ ကင်ဆာအကျိတ် ကြီးထွားလာပြီး
ခွဲစိတ်ခဲ့တဲ့အချိန်ကတည်းက ကင်ဆာဖြစ်နေပြီဆိုတာ ဆရာ သိပါတယ်။ ကင်ဆာရဲ့
မူလဖြစ်ပွားရာက နှာခေါင်းနောက်မှာ လို့ ပါရဂူတွေက ရှာတွေ့ခဲ့တယ်။ ဒါပေမဲ့ လည်ပင်းမှာ
အကျိတ် ထွက်လာတာပါ။ အကျိတ်ကို ခွဲစိတ်လိုက်တဲ့အခါ သက်သာသွားတယ်။ ဒါပေမဲ့
တစ်နှစ်လောက်ကြာ တော့ ခွဲစိတ်ထားတဲ့ဒဏ်ရာက သွေးပြန်ထွက်လာသလို

နောက်ဆုံးအချိန်မှာ လည်ပင်းတစ်ဖက်မှာ လည်း အကျိတ်ထွက်လာတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။
ရောဂါကို ဆေးပညာက တစ်နှစ်ကျော်ပဲ တားထားနိုင် တာပေါ့။

၁၄-လ ကြာအောင် ကင်ဆာရောဂါကို ခုခံနိုင်တာဟာ ဆရာစိတ်ဓာတ်ပါပဲ။
ကင်ဆာရောဂါ ဖြစ်ပြီလို့ ပြောလိုက်တာဟာ သေမိန့်ချလိုက်သလိုပါပဲ။ သုံးလခံမယ်၊
ခြောက်လခံမယ် အစရှိတဲ့ အချိန် အကန့်အသတ်ကို ဆရာဝန်တွေက ပြောလေ့ရှိတယ်။
ဆရာကို ၆-လလို့ သတ်မှတ်ခဲ့ရင်တောင် ဆရာက ကန့်သတ်တာထက် ၈-လ ကျော်
နေထိုင်သွားသလို၊ တစ်နှစ်လို့ သတ်မှတ်ရင်တောင် ၂-လ ကျော်နေသွားတာဟာ ဆရာရဲ့
စိတ်ဓာတ်ကြောင့်ပါပဲ။ လည်ပင်းခွဲစိတ်ပြီးနောက် ဆေးရုံကဆင်းလာ တဲ့အခါမှာ ဆရာဟာ
သူ့အလုပ်တွေကို ပုံမှန်အတိုင်း ဆက်လက်လုပ်ကိုင်နေခဲ့တယ်။ စာဖတ်တယ်၊ စာရေးတယ်။
သမိုင်းကော်မရှင်အစည်းအဝေးတွေ တက်တယ်။ ၂၀၀၃-ခုနှစ်၊ မေလ ၄-ရက်နေ့က
ဆုံးပေမယ့် ဧပြီလ၊ ၃၀-ရက်နေ့ကတောင် အစည်းအဝေး သွားတက်တဲ့အထိ
ဆရာစိတ်ဓာတ်က ကြံ့ခိုင်တယ်။ 'ငါ ကင်ဆာဖြစ်နေပြီ၊ သေရတော့မှာ ပါလား' ဆိုပြီး
အိပ်ရာထက်လှဲနေခဲ့ရင် ဆရာ့ အသက်ဟာ ဒီလောက်အထိရှည်ပါ့မလားလို့ ပြောရလိမ့်မယ်။
ဆရာက စိတ်ငြိမ်တယ်။ ဒါကြောင့် ကွယ်လွန်တဲ့အထိ မခံစားရဘဲ တည်တည်ငြိမ်ငြိမ်နဲ့
ဘဝကို အဆုံးသတ်သွားတာပဲ။ ဒီလို တည်တည် ငြိမ်ငြိမ်ရှိအောင်လည်း ဆရာက ပြင်ဆင်
သွားပါတယ်။ ဒီလိုပြင်ဆင်ထားတာကို မြူတီမဂ္ဂဇင်းက မိုးဇွန် အင်တာဗျူး တဲ့အခါ ဆရာက
ပြောပြတယ်။

'ကျွန်တော့် အယူအဆ . . . နေရေးသေရေး အယူအဆပေါ့။ သေရေးနေရေး
မဟုတ် ဘူး။ နေရေး၊ သေရေး၊ နေရေးက ပိုအရေးကြီးတယ်။ အခု ကျွန်တော့်အသက် ၈၀-
ကျော်ပြီ၊ ကင်ဆာဖြစ်ဖြစ် မဖြစ်ဖြစ် သက်တမ်းနဲ့ပြောရင် ဒါဟာ the last decade ပဲ။
ဒီကာလမှာ လောဘ၊ ဒေါသမကုန်ရင် မဖြစ်ဘူး။ အနေမှန်ရမယ်။ ပြီးရင်
ကောင်းကောင်းသေမယ်။ နေရတာ ကို ဘယ်တော့မှ စိတ်ပျက်လက်ပျက် မဖြစ်ဘူး။
ကျွန်တော် အက်ဆေးတစ်ပုဒ်ရေးဖူးတယ်။ ဘုရားရင်ပြင် တော်ပေါ်က ကော်ဇောခင်း
ထားတဲ့အပေါ်မှာ ကလေးတစ်ယောက် လူးလို့မိပြီး ကစားနေတဲ့အကြောင်း . . .။ သူ့ဆီမှာ

ဘာမှမရှိဘူး။ ပစ္စုပ္ပန်မှာ နေတယ်ဆိုတာ အဲဒါမျိုးဖြစ်မယ်။ ကျွန်တော် ကိုယ့်ရဲ့ သက္ကာယကို ရှေ့တန်းမတင်ဘူး။ သူများ အပေါ်မှာ မကောင်းတဲ့စိတ်ထားမျိုး မထားဘူး။ ပြီးတော့ သဘာဝ အတိုင်းပဲနေတယ်။ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် သူများ တွေက သူတော်ကောင်းပဲလို့ ထင်အောင်လုပ်နေတာမျိုး မရှိဘူး။ သူ့ဓမ္မတာပဲ။ Loving Kindness မေတ္တာ၊ အဒေါသပဲ။ ဓမ္မဟာ Loving Kindness ပဲ။ အဲဒီ လို မေတ္တာနဲ့ ပစ္စုပ္ပန်မှာ နေတယ်။ now and here ပေါ့ဗျာ။ သုတ်တွေမှာ တွေ့ရမယ်။ မေတ္တာဟာ အရေးအကြီးဆုံးပဲ။ သတိနဲ့တွဲ တဲ့ မေတ္တာဟာ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း တရားပဲ။ အခု ကျွန်တော် မနက်လေးနာရီ ထတယ်။ မနက်ပိုင်း ပြင်ဆင်ပြီးရင် ကျွန်တော့်စိတ်ကို ကျွန်တော် သတိထားပြီး ပြင်ဆင်ရတယ်။ ငါ ဒီနေ့ စိတ်မတိုအောင်နေမယ်။ ဒေါသ မဖြစ်အောင် နေမယ်ပေါ့။ တစ်ခါ . . . ဒီနေ့လိုပေါ့။ ခင်ဗျားလာမယ်ဆိုရင် ခင်ဗျားနဲ့ ကျွန်တော်နဲ့ စကားပြောကြမယ်။ အဲဒီ အခါမှာ သူများ အတင်းကို မပြောမိအောင် နေမယ်ဆိုပြီး ပြင်ဆင်ထားတယ်။ ညအိပ်ရာဝင်တဲ့အချိန်မှာ စဉ်းစားတယ်။ ငါ ဘယ်သူ့ကို မနာလိုစိတ်နဲ့ ပြောမိလဲ။ ငါ ဒေါသကြီးသွားလား။ အဲဒါမျိုး ပေါ့။ Loving Kindness မေတ္တာ၊ အဒေါသပဲ။ ဓမ္မဟာ Loving Kindness ပဲ။ အဲဒီ လို မေတ္တာနဲ့ ပစ္စုပ္ပန်မှာ နေတယ်။ now and here ပေါ့ဗျာ။

ကင်ဆာကြောင့် စာရေးဆရာတွေ အတော်များများ ကွယ်လွန်သွားကြရတယ်။ ဆရာဗန်းမော် တင်အောင်လည်း ကင်ဆာနဲ့ ဆုံးရတယ်။ လေထီးဦးအုန်းမောင်၊ ဆရာတက္ကသိုလ်ဘုန်းနိုင်၊ ဆရာမ ဒေါ်ခင်နှင်းယု . . . ။ တခြားဆရာတွေလည်း ရှိသေးတယ်။ ဆရာတိုက်စိုးက ရောဂါဝေဒနာခံစားမှု နည်းတယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ ဆရာဆုံးမယ့်နေ့က အသက်ရှူခက်ခဲတော့မှ ဆေးရုံကို ပို့တာပါ။ ဆေးရုံ မပို့ခင် ရက်တွေ၊ လတွေက ဆရာ့ကို အိမ်မှာ ပဲ ဆေးထိုးပေးရတာ ပဲရှိတယ်။ ကင်ဆာဖြစ်တဲ့နေရာ ကိုက်တာခဲတာ မခံစားရဘူး။ ထမင်းမစားတော့ဘဲ ကွေကာအုတ်သောက်တယ်။ နွားနို့ရတဲ့အခါ ထမင်းနဲ့ နို့နဲ့ စားတယ်။ ဝေဒနာလို့ပြောရရင် မဆုံးခင်တစ်ရက်နဲ့ ဆုံးတဲ့နေ့ပဲ ဆရာ ခံစားရတယ်။ အသက်ရှူလမ်းကြောင်းကို ကင်ဆာဆဲလ်တွေက ဖုံးလာတယ်။ လည်ပင်းညှစ်ခံရသလို အသက်ရှူကျပ် လာတာပေါ့။ ဆေးရုံရောက်လို့ အောက်ဆီဂျင်ပေးတော့ အသက်ရှူကျပ်တာ

သက်သာတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ဆရာဟာ ဆေးရုံပို့တဲ့အထိ သတိကောင်းတုန်းပဲ။
မျက်မှန်တောင်းလို့ ကားပေါ် လိုက်ပေးရ သေးတယ်။ ဆရာတိုက်စိုးကွယ်လွန်တော့
ဇနီးဖြစ်သူတက္ကသိုလ်မြစ်မ်း ကျန်ခဲ့တယ်။ အိမ်ထောင်ခွဲ ဖြစ်တဲ့ ဆရာသားသမီး ၃-ယောက်နဲ့
မြေးတွေလည်း ကျန်ခဲ့တယ်။

ဆရာတိုက်စိုးနဲ့ပတ်သက်ပြီး ဆရာပါရဂူက ဒီလိုရေးထားပါတယ်။

မိမိတွေဖူးသော တတိယ အလွန်စာဖတ်သူမှာ ဦးသန်းထွတ် ဖြစ်သည်။ သူ့အိမ်၊
သူ့နေရာ၌ စာအုပ်ပုံများ ဟိုတစ်ပုံ၊ သည်တစ်ပုံ ပြန့်ကျဲနေသည်ကို တွေ့ရသည်။ စာဖတ် များ
သည့်အလျောက် အရအမီလည်း ရှိသည်။ စာပေသုတေသနနှင့် ပတ်သက်လာ လျှင် မသိတာ
သူ့ကို မေးကြရသည်။ ကျွန်တော့်အိမ်လာသည့် ရည်ရွယ်ချက်တစ်ခုမှာ ကျွန်တော့်တွင်ရှိသော
ဘာသာရေးစာအုပ်များ ကို ငှားဖတ်လိုသည့်အတွက် ဖြစ်သည်။ သီရိလင်္ကာနိုင်ငံ၊ ကန္နိမြို့၊
Buddhist Publication Society (ဗီပီပီ) ဗောဓိစာစဉ်မှ ထုတ်ဝေသော စာအုပ်များ ကို
ကျွန်တော် အမြဲလိုလိုရသည်။ ယင်းစာအုပ်များ ကို ဦးသန်းထွတ် လာငှားခြင်းဖြစ်သည်။ သို့
သော်လည်း စာအုပ်ကို ရွေးဖတ်သည်။ ဖန်တစ်ရာတေနေအောင် ထပ်တလဲလဲရေးသော
အကြောင်းအရာများ ကို ဦးသန်းထွတ်မဖတ်ပါ။ အတွေးအခေါ် အဆန်းအသစ်များ
ပေးနိုင်သော စာအုပ်များ ကိုသာ ရွေးဖတ်သည်။ ဦးသန်းထွတ်က ဦးဆန်းထွန်းလို မဟုတ်ပေ။
စာလည်း ဖတ်သည်။ စာလည်း ရေးသည်။ သူရေးသောစာအုပ်များ ထဲမှ မှော် ဘီဆရာသိန်း၊
ဦးဖိုးကျား၊ ပီမိုးနင်း၊ မင်းတုန်းမင်း၊ ဇေယျ စာအုပ်များ မှာ ထင်ရှားသောစာအုပ်များ ဖြစ်သည်။

...လို့ ၂၀၀၁-ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလက မဟေသီမဂ္ဂဇင်းမှာ ရေးခဲ့တယ်။

ဆရာတိုက်စိုး မကွယ်လွန်မီ နောက်ဆုံးထုတ်ဝေခဲ့တဲ့စာအုပ်က 'ဂန္ထဝင်စာဆို
ပညာရှင်လေးဦး' ဖြစ်ပါတယ်။ စာအုပ်တိုက်က ဆရာမ ဆုံးခင် နှစ်လလောက်က
ထုတ်ဝေခဲ့ပါတယ်။ 'မှော် ဘီဆရာသိန်း၊ ပီမိုးနင်း၊ ဦးဖိုးကျား၊ ဒီးဒုတ်ဦးဘချို' တို့
လေးဦးအကြောင်း ဆရာရေးခဲ့တာကို စုပြီးပြန်ထုတ်တာပါ။ ဒီပုဂ္ဂိုလ်လေးဦးရဲ့ အတ္ထုပ္ပတ္တိကို
ဆရာတိုက်စိုး ဘယ်လိုရေးသလဲဆိုတာ ဖတ်ကြည့်တဲ့အခါ အတုယူရ လောက်အောင်
စနစ်ကျလှပါတယ်။ အထောက်အထား၊ အကိုးအကား အများ အပြားနဲ့ စနစ်တကျ

ရေးထားတာပါ။ တစ်ယောက်အကြောင်းရေးတိုင်း အထောက်အထား စာအုပ်စာတမ်း ၃၀ နီးပါးရှိပါတယ်။ 'ဂန္ထဝင်စာဆို ပညာရှင်လေးဦး' စာအုပ်အတွက် စာမူစီစဉ်ပေးတဲ့ ဦးအေးချို (မဟာဝိဇ္ဇာ) က -

ဆရာ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိရေးပုံကို လေ့လာကြည့်သော် အတ္ထုပ္ပတ္တိရှင် ကြုံတွေ့ရသောခေတ်ကို ထင်ဟပ်နိုင်သမျှ ထင်ဟပ်ဖော်ပြထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ဆရာသည် အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ရှည်လျားစွာ ဖွဲ့နွဲ့ရေးသားခြင်းမရှိဘဲ တိုတိုနှင့် လိုရင်းမျှသာ ရေးဖွဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။ ထို့ပြင် အတ္ထုပ္ပတ္တိရှင်၏ စရိုက် ကို ပေါ်လွင်စေရန်ဟူ၍ စိတ်ကူးပြီး ဝတ္ထုဆန်ဆန်ဇာတ်ကွက်များ ထည့်သွင်းထားခြင်းလည်း မရှိချေ။ အတ္ထုပ္ပတ္တိများ ၏ နောက်တွင် ကျမ်းကိုးစာရင်း၊ မှတ်စုစာရင်း စသည်ဖြင့်တွေ့ရလေရာ ထိုကျမ်းများ၊ ဆောင်းပါးများ ကို ဆက်လက်လေ့လာလျှင် ပိုမိုကျယ်ပြန့်သည့်အသိသစ်များ ကို ရနိုင် လေသည်။

...လို့ ရေးထားတာ ဖတ်ရတဲ့အတွက် ဆရာတိုက်စိုးရဲ့ အားထုတ်မှု ကို တွေ့ရပါတယ်။

ဒီပုဂ္ဂိုလ်လေးဦးကို ရေးခဲ့တာ နှစ်ပေါင်း ၃၀ ရှိပါပြီ။ စာအုပ်တိုက်အများ က ထုတ်ဝေခဲ့တာကို ယခုမှ စုစည်းထုတ်ဝေလိုက်တာ ဖြစ်ပါတယ်။ မှာဘီဆရာသိန်းအကြောင်းကို ၁၉၇၄-ခုနှစ်မှာ စာပေ ဗိမာန်က ပထမအကြိမ် ထုတ်ဝေခဲ့တယ်။ ဝီမိုးနင်းအကြောင်းကိုတော့ ၁၉၇၃-ခုနှစ်မှာ ကန့်ကော်မြိုင် စာပေမှ ပထမအကြိမ် ထုတ်ဝေတယ်။ ဦးဖိုးကျားအတ္ထုပ္ပတ္တိကိုတော့ ၁၉၇၂-ခုနှစ်မှာ ပြည်သူ့စာအုပ် တိုက်က ထုတ်ဝေပါတယ်။ ဦးဖိုးကျားနဲ့ ဝီမိုးနင်းအကြောင်း နှစ်ပုဒ်ကိုပေါင်းပြီး စံပယ်ဦးစာပေတိုက်က ၁၉၇၄-ခုနှစ်က ထုတ်ဝေခဲ့ပြီး ၁၉၉၉-ခုနှစ်မှာ ရှင်သန်ခြင်းစာပေတိုက်က ထပ်မံပြီး ၂-ယောက်ပေါင်း ဒုတိယအကြိမ်၊ တစ်ယောက်ချင်း တတိယအကြိမ် ထုတ်ဝေခဲ့တယ်။ ဒီးဒုတ်ဦးဘချိုအကြောင်း ကတော့ ၁၉၆၈-ခုနှစ်က ငွေတာရီမဂ္ဂဇင်းအမှတ်-၉၇ နဲ့ ၉၈ တွေမှာ ဖော်ပြခဲ့ပါတယ်။ လေးဦး အကြောင်း စုပေါင်းထုတ်ဝေတာကတော့ ယခု ပထမအကြိမ်ပါပဲ။

ဒီစာအုပ်ဟာ ဆရာတိုက်စိုးရဲ့ လက်ရာကို ဖော်ထုတ်ထားတဲ့စာအုပ်လည်း

ဖြစ်တယ်။ အတ္ထုပ္ပတ္တိရေးပုံကို လေ့လာနိုင်တယ်။ စနစ်ကျတဲ့ ကိုးကားမှု ကို အတုယူနိုင်တယ်။ တိကျနိုင်လုံတဲ့ အထောက်အထားတွေကို ရှာဖွေရမယ်လို့ ဆရာက နည်းပြ သွားပါတယ်။ ဆရာ မဆုံးခင်ထွက်လာတဲ့ စာအုပ်မှာ ဆရာ့ရဲ့ အမှတ်တရ လက်ရေးနဲ့လက်မှတ်ကို ကျွန်တော် အမှတ်တရ သိမ်းထားပါတယ်။ မြန်မာစာပေရဲ့ ပညာရှင်ကြီးတွေအကြောင်းကို စာပေသမားတိုင်းသိဖို့ ဒီစာအုပ်ကို သိမ်းထားကြရလိမ့် မယ်။ ဆရာတိုက်စိုးဟာ အတ္ထုပ္ပတ္တိတွေကို စိတ်ကူးနဲ့တန်ဆာဆင် မရေးပါဘူး။ မင်းတုန်းမင်း၊ ဇေယျတို့မှာ လည်း ဆရာ့ရဲ့ အားထုတ်မှု ကို တွေ့ရပါတယ်။ သူရေးမယ့်ပုဂ္ဂိုလ်တွေအကြောင်းတွေ သိမိတဲ့သူ တွေကို ပြောဆိုရေးသားထားတွေကို အတတ်နိုင်ဆုံး မေးမြန်းရှာဖွေ၊ သုတေသနလုပ်ပြီးမှ ရေးတာပါ။ စိတ်ကူးနယ်ချဲ့ထွင်ရေးတာတွေ မပါပါဘူး။ မူရင်းစာရေးသူရဲ့ အဘော်အတိုင်း၊ အရေးအသား အတိုင်း ပြန်လည်ဖော်ပြလေ့ရှိပါတယ်။ ဦးဖိုးကျားအတ္ထုပ္ပတ္တိမှာ ဆိုရင် -

ဤတွင် နှလုံးရည်၊ ပညာရည်၊ လက်ရုံးရည်ဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း။ နှလုံးရည်ဆိုသည်မှာ ရိုးသားတည်ကြည်ခြင်း၊ သူတစ်ပါးအကျိုး၊ ကိုယ့်အကျိုး၊ လောကီလောကုတ္တရာအကျိုးကို ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ မှန်ရာကို ကြံဝံ့၊ ပြုဝံ့သောသတ္တိရှိခြင်း စသည် ဖြစ်သည်။ ပညာရည်ဆိုသည်မှာ စာပေကျမ်းဂန် တတ်မြောက်ခြင်း၊ နှုတ်မှု၊ လက်မှု၊ စက်မှု တတတ်မြောက်ခြင်း စသည် ဖြစ်သည်။ လက်ရုံးရည်ဆိုသည်မှာ ကျန်းမာခြင်း၊ ဓားခုတ်၊ လှံထိုး၊ သေနတ်ပစ်ကျွမ်းကျင်ခြင်း ... စသည် ဖြစ်သည်။

ထိုအရည်သုံးပါးကို ပေးစွမ်းနိုင်သောပညာမျိုးသာလျှင် ပညာစစ် ဖြစ်သည်။ ထိုပညာမျိုးမှာ တိုင်းရေးပြည်ရေး၊ စီးပွားရေး၊ သာသနာရေး အလုံးစုံ၏ အခြေစစ်စစ်ဟူ၍ ဦးဖိုးကျားက ယူဆလေသည်။ ထို့ကြောင့် ဦးဖိုးကျားက ဆိုလေ့ရှိသည်မှာ အစိုးရ ကျောင်းများ၌ သင်ပေးသောပညာသည် ကျောင်းသားအဖို့ မလုံလောက်၊ ပညာဆိုကာ မတ္တသာ၊ နှလုံးရည်မှာ ကား ဝေလာဝေးဟူ၍ ဖြစ်လေသည်။

...လို့ ဦးဖိုးကျားရဲ့ မြန်မာ့ဂုဏ်ရည်နိဒါန်းကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ပြီး ဆရာတိုက်စိုးက ရေးထားခဲ့တယ်။

ချဲ့ကားပြီး မူရင်းပျက်အောင် မရေးခဲ့ဘူး။ ဆရာရေးခဲ့တဲ့စာအုပ်တွေမှာ

အလေးအနက်ထားပြီး အားထုတ်ရေးသားတာချည်းပါပဲ။ ဆရာဟာ စာဖတ်ကလည်း
နာလွန်းတော့ ရည်ညွှန်းကိုးကားဖို့ ကျမ်းတွေ၊ စာအုပ်တွေကို ချက်ချင်းရှာဖွေလို့ လွယ်ပါတယ်။
အားထုတ်မှု များ ပြီး စိတ်ဝင်စားဖို့ အကောင်းဆုံးစာအုပ်တွေကတော့ ဧရာဝတီ နဲ့ ဂျူ
ဗလီဟောမြင်ကွင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဧရာဝတီမြစ်ကြီးရဲ့ သမိုင်းနဲ့ဖြစ်စဉ်ကို
မှတ်သားလောက်အောင် ရေးထားသလို ဂျူဗလီဟောမြင်ကွင်းဆိုရင်လည်း ကိုလိုနီ ခေတ်က
အင်္ဂလိပ်မိသုကာနဲ့ ခန်းမတစ်ခုရဲ့ သမိုင်းနဲ့ဖြစ်စဉ်ကို နှောင်းခေတ်လူတွေသိအောင်
ရေးပြထားတယ်။ ဆရာစာအုပ်တွေဟာ တန်ဖိုးရှိလှတယ်။ ဆရာမ ကွယ်လွန်ခင် ထွက်လာတဲ့
ဂန္ထဝင် စာဆိုပညာရှိလေးဦး ဟာလည်း ဆရာကို ပိုမိုအမှတ်ရစေတယ်။ ဆရာတိုက်ဖိုး
ကွယ်လွန်တာဟာ စာပေနယ်တွင်မကဘဲ သုတေသီတွေ၊ ပညာရှင်တွေအတွက်လည်း ဆုံးရှုံး
မှု ကြီးတစ်ခုပါပဲ။

မွေးနေ့အများ ဆုံး မွေးနေ့ရှင်
(သို့)

အသက် ၈၀-ပြည့် ဆရာပါရဂူ၏ ဖိတ်ကြားစာ

ကျွန်တော်၏ အသက် ၈၀-ပြည့် မွေးနေ့တွင်
မိတ်ဆွေသင်္ဂဟများ ကို ဧည့်ခံကျွေးမွေးလိုပါသဖြင့်
အောက်ပါအစီအစဉ်အတိုင်း မပျက်မကွက် ကြွရောက်ပါရန်
ဖိတ်ကြားအပ်ပါသည်

ဖိတ်စာမှာ ရိုးရိုးသာဖြစ်သည်။ ဖိတ်စာကတ်ကို စာအိတ်ထဲထည့်၍
ဖိတ်စာပေးခံရသူ၏ နာမည်ကို ဆရာလက်ရေးဖြင့် ရေးထားသည်။ နိုဝင်ဘာ၊ ၂၆-ရက်၊
ဇီဝိတဒါန သံဃာ့ဆေးရုံအလှူခန်းမတွင် နံနက် ၉-နာရီခွဲမှ ၁၁-နာရီအထိဟု ပါရှိလေသည်။
စင်စစ်အားဖြင့် ဆရာမွေးနေ့မှာ နိုဝင်ဘာ ၁၀-ရက်နေ့ဖြစ်သည်ဟု ဆရာက
ပြော၏ ။ ထိုနေ့တွင် ဆရာကိုယ်တိုင် ကျင်းပရန် စီစဉ်ခဲ့သော်လည်း သံဃာ့ဆေးရုံမှ အလှူ
ခန်းမမှာ မအားလပ်သဖြင့် နိုဝင်ဘာ၊ ၂၆-ရက်နေ့သို့ ပြောင်းရွှေ့ကျင်းပလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။
ယခု မွေးနေ့ပွဲလေး မှာ ဆရာပါရဂူဘာသာ ကျင်းပသော မွေးနေ့ပွဲဖြစ်လေသည်။

ဆရာပါရဂူ၏ ၈၀-ပြည့်နှစ်မွေးနေ့ပွဲမှာ အခြားဆရာ၊ ဆရာမ များ နှင့်မတူ၊

ထူးခြား၏။ လူထု ဒေါ်အမာ၏ ၈၀-ပြည့်နှစ်ပွဲကို အမရပူရ၊

တောင်လေးလုံးကျောင်းတိုက်တွင် ကျင်းပပြီး ဒဂုန်တာရာ ၈၀-ပြည့်နှစ်မွေးနေ့ကိုမူ

အောင်ပန်းမြို့ တွင် ကျင်းပသည်။ ဆရာတိုက်စိုးနှင့် လေထီးဦးအုန်းမောင် တို့၏ ၈၀-

ပြည့်မွေးနေ့များ ကို ရန်ကုန်တွင် ကျင်းပသည်။ သို့သော် ဆရာပါ၏ မွေးနေ့ကိုမူ ရန်ကုန်၌ ပင်

၄-ပွဲ ကျင်းပခဲ့လေသည်။ နိုဝင်ဘာ၊ ၂၆-ရက်နေ့မွေးနေ့ပွဲကို မစောင့်နိုင်ကြသော ဆရာပါ၏

တပည့်များ က နိုဝင်ဘာလ၊ ၁၀-ရက်နေ့တွင် ၂-ပွဲ ကျင်းပသည်။ မနက်ပိုင်းတွင်

ရွှေပေါက်စာပေမှ ကိုရဲထက်က သူနှင့်ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်သူများ ကို ဖိတ်၍ ပါရဂူမွေးနေ့

ကျင်းပပြီး ညပိုင်းတွင် ကိုတာက ခင်မင်ရင်းနှီးသူ များ ကို ဖိတ်၍ ၈၀-ပြည့်နှစ်မွေးနေ့ကို

ကျင်းပပြန်သည်။ အသက်-၈၀ အထိ စာပေတာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့ သည့်

စာရေးဆရာကြီးပါရဂူအတွက် နောက်ထပ်မွေးနေ့ပွဲကို ကိုရဲမြလွင်က နိုဝင်ဘာ၊ ၁၇-ရက်နေ့

တွင် မြောက်ဒဂုံရှိ သူ့အိမ်တွင် ကျင်းပခဲ့လေသည်။ နိုဝင်ဘာ၊ ၁၀-ရက်နေ့ ဆရာပါရဂူ ၈၀-

ပြည့် မွေးနေ့ ၂-ပွဲကို မဖိတ်၍ ကျွန်တော်မရောက်သော်လည်း နောက် ၂-ပွဲကိုကား

ကာယကံရှင်များ က ဖိတ်၍ တက်ရောက်ဖြစ်ပါသည်။

ရဲမြလွင်မှာ ဒဂုံမြောက်ပိုင်းတွင် နေပါသည်။ နိုဝင်ဘာ၊ ၁၇-ရက် မနက်တွင်

ဒဂုံမြောက်ပိုင်း သူ့ နေအိမ်တွင် ကျင်းပမည်ဖြစ်၍ တွေ့ရှိသည့်စာပေမိတ်ဆွဲများ ကိုပါ ခေါ်၍

လာရောက်ပါဟု ရဲမြလွင်က ဖိတ်သဖြင့် ကျွန်တော်နှင့် မောင်သာမည ရောက်သွားကြသည်။

ကျွန်တော်တို့ရောက်သည့်အချိန်မှာ ၁၁-နာရီထိုးသွားပြီး ဧည့်သည်လည်းစုံနေပြီ။ အချို့မှာ

ထမင်းစားပြီးသွားကြပြီး အမျိုးသမီးများ မှာ စားနေကြဆဲ။ အမျိုးသားများ မှာ

သောက်နေကြဆဲ။ ကျွန်တော်တို့နောက်မှ တက္ကသိုလ်စိန်တင်နှင့် စိမ် (ပညာရေး) တို့ မောင်နှံ

ရောက်လာသည်။ ကျွန်တော်တို့က ရောက်နှင့်ပြီးသား ရာပြည့်ဦးစိုးညွန့်၊ အောင်မိုးဆောင်း

(ဦးမြင့်ကြိုင်)၊ မောင်ဖူလုံ (ပုသိမ်ကြီး) နှင့် ချိုထွန်းတို့ ပိုင်းမှာ ထိုင်သောက်နေကြ လေသည်။

ရဲမြလွင်က မေတ္တာရပ်ခံသဖြင့် ဆရာပါရဂူက သူ့မွေးနေ့အမှတ်တရ

စကားပြောကြားပါသည်။ ဆရာက သူ့မွေးနေ့နှင့်သူ့အသက်ကို မည်သူ့ကိုမျှ မပြောခဲ့ကြောင်း၊

သို့သော် သူ့အသက် ၇၉-နှစ် ပြည့်ပြီးသောအခါ မောင်ခေတ်ထွန်း ဖော်ပြချက်ကြောင့် အသက်ကိုသိသွားပြီ ၈၀ ထဲ ရောက်လာ သည့် ပါရဂူသည် သက်ကြီးစာပေပညာရှင်များ ကန်တော့ပွဲတွင် ပါဝင်သွားကြောင်း ပြောပြ၏ ။ ထို့ကြောင့် သူ့အသက် ၈၀-ပြည့်နှစ်မှာ နိုင်ငံဘာ၊ ၁၀-ရက်နေ့ဖြစ်ပြီး ထိုနေ့ကို အမှတ်တရပြုလုပ်ချင် သည်။ သို့သော် ၁၀-ရက်နေ့တွင် သူလုပ်ချင်သော ဇီဝိတဒါနသံဃာ့ အလှူခန်းမမှာ မအားလပ်သဖြင့် နိုင်ငံဘာ၊ ၂၆-ရက်သို့ ပြောင်းရသည်။ ယခုပွဲမှာ ရဲမြဲလွင်က သူ့အတွက်လုပ်ပေးသော မွေးနေ့ဖြစ် သည်။ သူ့အနေဖြင့် ယခု ၈၀-ပြည့်မွေးနေ့ကို သူကိုယ်တိုင်ကျင်းပပြီး နောက်နောင် သူ့မွေးနေ့များ ကို ဘယ်တော့မှ မလုပ်တော့ကြောင်း ဆရာက ပြောပြလေသည်။ ထိုအခါ ကိုချ ထွန်းက 'ရာပြည့် (အသက်တစ်ရာ ပြည့်သည့်အခါ) တဲ့အခါကျတော့ လုပ်ရဦးမှာ ပါ' ဟု လှမ်းပြော၏ ။ ကျွန်တော်တို့ ဆန္ဒကလည်း ဆရာအသက်တစ်ရာ၊ တစ်ရာနှစ်ဆယ်ပြည့်မွေးနေ့ပွဲများ တွင်လည်း ကျွန်တော်တို့ပါ အသက်ရည်ပြီး ဆရာမွေးနေ့ပွဲများ တွင် ဆရာ့ကိုဂုဏ်ပြုချင်ပါသည်။ ယခုဂုဏ်ပြုပွဲသို့ တက်ရောက် လာကြသူများ တွင် ဆရာမ ဒေါ်ခင်ဆွဦး၊ ဒေါ်ကလျာ (ဝိဇ္ဇာသိပ္ပံ)၊ သန်းမြင့်အောင်တို့လည်း ပါသည်။ ဆရာပါရဂူအတွက် ရဲမြဲလွင်ကျင်းပသော မွေးနေ့ပွဲတွင် ဒေါ်ခင်ဆွဦးက ဂုဏ်ပြု စကား ပြောဖြစ် သည်။ နောက် ရဲမြဲလွင်က သူလည်း ဆရာတပည့်တစ်ယောက်ဖြစ်၍ ဆရာ့ကို ဂုဏ်ပြုပြီး မွေးနေ့ ကျင်းပရသည်ဟု ဆိုသည်။

မှန်ပါသည်။ ဆရာပါရဂူသည် ဂုဏ်ပြုသင့်သော၊ ကြည်ညို လေးစားဖွယ်ကောင်းသည့် စာရေး ဆရာကြီး ဖြစ်လေသည်။ ယခင်နှစ် ၂၀၀၀-ပြည့်နှစ်က ဆရာ၏ စာအုပ်တစ်ရာပြည့်အခမ်းအနားကို မန္တလေးမြို့ တွင် ကျင်းပသည်။ ထို့ပြင် ပြင်ဦးလွင်မြို့ အနီးစခန်းနားတွင် 'ပါရဂူရှန်တီနီကေတန်' ပရဟိတ မိဘမဲ့ကျောင်းကိုလည်း ဖွင့်လှစ်ခဲ့သည်။ အမှတ်-၁ ဗုဒ္ဓစကား ဆိုသော စာအုပ်မှသည် အမှတ်-၁၀၀ စရက အထိ ဆရာပါရဂူက လုံးချင်းစာအုပ်ပေါင်း ၁၀၀ ရေးသားခဲ့၏ ။ ၁၉၃၉ ခုနှစ်၊ အသက် ၁၈-နှစ်သားမှ စာရေးလာခဲ့ရာ ယခုဆိုလျှင် စာရေးသက် ၆၂-နှစ် ရှိပေပြီ။ သက်တော် ၈၀၊ စာရေးသက် ၆၂ ဟု ပြောရမည်။

ဆရာပါရဂူ၏ နာမည်ရင်းမှာ ဦးလှကြိုင် ဖြစ်သည်။ ၁၉၂၁ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာ၊ ၁၀-ရက်နေ့တွင် ဟင်္သာတခရိုင်၊ သန္တသနော့ကျေးရွာ၌ ဖွားမြင်သည်။ ၁၂-နှစ်သား၌ ကိုရင်ဝတ်သည့်အခါ ရှင်ပုဏ္ဏရိက ဘွဲ့ကို ရခဲ့ပြီး ၁၄-နှစ်သားတွင် ဟင်္သာတ၊ မြစ်ကွေ့ကျောင်းတွင် ပညာသင်ကြားသောအခါ ကိုရင်ဘွဲ့ကို ရှင်ပါရဂူဟု ပြောင်းခေါ်သည်။ ၁၅-နှစ်သားတွင် ပထမပြန်စာမေးပွဲ၌ ပထမငယ်တန်းအောင်မြင်ပြီး ၁၆-နှစ်သားတွင် ပထမလတ်တန်းအောင်သည်။ ၁၇-နှစ်သားတွင် ပထမကြီးတန်း အောင်မြင်ခဲ့သည်။ ထိုအချိန်က ပထမကြီးတန်းကို ၁၇-နှစ်သားဖြင့် အောင်မြင်သူမှာ တစ်နိုင်ငံလုံးတွင် ရှင်ပါရဂူ တစ်ယောက်တည်းသာရှိသည်။ အသက် ၁၈-နှစ်၊ ၁၉၃၉-ခုနှစ်တွင် ရှင်ပါရဂူ စာစရေးသည်။ တိုးတက်ရေးမဂ္ဂဇင်းတွင် မျိုးညွန့်နွယ် ဟူသော ကလောင်အမည်ဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဒဂုံမဂ္ဂဇင်းတွင် သာမဏေရှင်ပါရဂူ ဟူသော ကလောင်အမည်ဖြင့် လည်းကောင်း၊ 'လူငယ်ခေတ်' ဟူသော ဆောင်းပါး နှင့် 'သံဃာတော်များ နှင့်' ဟူသော ဆောင်းပါးတို့ကို ရေးသားသည်။ နောက် တိုးတက်ရေးမဂ္ဂဇင်းတွင် ဘုန်းကြီးကျောင်းသား အမည်ဖြင့် 'ဝိပဏ္ဍိ' နှင့် 'ရင်သွေး' ဆိုသော ဝတ္ထုများ ကို ရေးခဲ့သည်။

၁၉၄၇-ခုနှစ်တွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံမှ ကုလားသူဌေးကြီးဗီရလာ၏ အရိယဓမ္မပညာတော်သင်ဆုဖြင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံ၊ ဗာရာဏသီမြို့၊ ရှိ ဗာရာဏသီ ဟိန္ဒူ တက္ကသိုလ်၊ အိုရိယင်တယ်ကောလိပ်တွင် ဟိန္ဒူ ဘာသာနှင့် သက္ကတဘာသာတို့ကို သင်ယူသည်။ ထိုအချိန်တွင် ဆရာပါရဂူမှာ အသက် ၂၆-နှစ်သား ရှိပြီး အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် ပညာသင်ကြားရင်း မိဂဒါဝုန်၊ မဟာဗောဓိအသင်းက ဟိန္ဒူဘာသာဖြင့် ထုတ်ဝေ သော ဓမ္မဋ္ဌတစာစောင်တွင် ဟိန္ဒူဘာသာဖြင့် ဆရာပါရဂူ ဆောင်းပါးရေးသည်။ ၁၉၅၂-ခုနှစ်တွင် ရာဟုလာသံကိစ္စည်းရေးသော ဗော်လဂါမှ ဂင်္ဂါသို့ စာအုပ်၏ ဒုတိယပိုင်းကို ဝိဇ္ဇာ ဟူသော ကလောင် အမည်ဖြင့် ဆရာပါရဂူ ဘာသာပြန်ခဲ့ပြီး ၁၉၅၄-ခုနှစ်၌ 'ပါရဂူ' ဟူသော ကလောင်ကို စတင်ကိုင်စွဲကာ 'ဗုဒ္ဓစကား' ဆိုသည့်စာအုပ်ကို ရေးသားခဲ့သည်။

နယူးဒေလီရှိ အာရှစာရေးဆရာများ ညီလာခံအတွင်းရေးမှူး အဖွဲ့သို့ ၁၉၅၆-ခုနှစ်တွင် မြန်မာ စာရေးဆရာများ ၏ ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် သွားရောက်ခဲ့ပြီး အပြန်၊ ၁၉၅၇-

ခုနှစ်မှ ၁၉၆၁-ခုနှစ်အထိ ၄-နှစ်ကြာအောင် မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ အိန္ဒိယသံရုံး၏ ပြန်ကြားရေးဌာနတွင် ဘာသာပြန်အရာရှိအဖြစ် တာဝန်ယူခဲ့လေသည်။ ၁၉၅၈-ခုနှစ်မှ ၁၉၆၁-ခုနှစ်အထိ သုံးနှစ်ကြာအောင် မြန်မာနိုင်ငံစာရေးဆရာ အသင်း အမှု ဆောင်အဖြစ် တာဝန်ယူခဲ့သလို ၁၉၆၃-ခုနှစ်နှင့် ၁၉၆၅-ခုနှစ်များ တွင် မြန်မာနိုင်ငံ စာရေး ဆရာသမဂ္ဂ၏ အမှု ဆောင်နှင့် မြန်မာစာပေပြန့်ပွားရေးအသင်းတွင် အမှု ဆောင်အဖြစ် ထမ်းဆောင်ခဲ့ သည်။ ၁၉၇၁-ခုနှစ်မှ ၁၉၇၅-ခုနှစ်အထိ မြန်မာစာကော်မရှင်အဖွဲ့ဝင် ဖြစ်ခဲ့သည်။ ၁၉၈၅- ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံကောလိပ်နှင့် တက္ကသိုလ်များ ၏ အရှေ့တိုင်းစာပေသင်ကြားရေး အဖွဲ့ဝင်လူကြီးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့၏ ။

မြန်မာပြည် တဂိုးအသင်းဥက္ကဋ္ဌနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ ဟိန္ဒူစာပေအသင်းဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ၁၉၈၉-ခုနှစ် တွင် တာဝန်ယူခဲ့ပြီး ၁၉၉၈-ခုနှစ်၌ မြန်မာနိုင်ငံ ယဉ်ကျေးမှု တက္ကသိုလ် ပညာရေးအဖွဲ့ဝင်လူကြီးအဖြစ် ထမ်းဆောင်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၊ ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာန၏ မြန်မာ့ရည်ညွှန်းကျမ်း စီစဉ်ရေးအဖွဲ့ဝင် အဖြစ် ၂၀၀၀-ပြည့်နှစ်တွင် ပါဝင်ခဲ့သည်။

ဆရာပါရဂူသည် စာအုပ်ပေါင်း (၁၀၀) ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့သလို ဆောင်းပါးများ စွာ ၊ ဝတ္ထုများ စွာ တို့ကိုလည်း မဂ္ဂဇင်း၊ ဂျာနယ်များ တွင် ယနေ့တိုင် အဆက်မပြတ်ရေးနေနိုင် သည်။ သူရေးသား ခဲ့သော စာအုပ်တော်တော်များများ ကို စာဖတ်ပရိသတ်က အလွန်သဘောကျနှစ်ခြိုက်ခဲ့သည်။ ထိုစာအုပ်များ အနက် ညီတော်မင်းနန်၊ မဟာလူသားဗုဒ္ဓ၊ ဗုဒ္ဓဒိုင်ယာရီ . . . စသော ဗုဒ္ဓနှင့်ပတ်သက် သော စာအုပ်များ ကို ပရိသတ်သဘောကျသလို ပလေတို၊ ပရကထာ၊ နေရူး၏ သမီးထံပေးစာများ နှင့် ကွန်မြူနစ်ဝါဒသာလျှင် အဘယ်ကြောင့် စာအုပ်များ မှာ လည်း ထင်ရှားသည်။ ပုဂံခရီးသည် စာအုပ်မှာ Tourist Guide များ အတွက် လမ်းညွှန်လိုဖြစ်နေပြီး အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ထုတ်ဝေခဲ့ရသည်။ ဂျာမန် စာရေးဆရာဟာမန်ဟက်စ်၏ စာအုပ်ကို သိဒ္ဓတ္ထ ဟူသောအမည်ဖြင့် ဆရာပါရဂူက မြန်မာဘာသာ ပြန်ဆိုခဲ့ရာ ထိုစာအုပ်၏ ဒဿနကို လူငယ်များ အလွန်သဘောကျသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာမဟုတ်သလို ဗုဒ္ဓ၏ မင်းသားဘဝ သိဒ္ဓတ္ထမဟုတ်ဘဲ သီးခြားသိဒ္ဓတ္ထ ဟူသော လူငယ်တစ်ယောက်အကြောင်း ဖြစ်သည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် မာ့ကစ်ဝါဒ၊ တရား၏ ဝတ္ထုတိုများ စာအုပ်များ မှာ ထင်ရှားသလို ရသမြောက် လှသည်ဟု ပြောစမှတ်ပြုကြသည်မှာ အဓမ္မပါလီသတို့သမီးနှင့် ချစ်ကျွမ်းဝင်ခဲ့ပုံ၊ Romance မေတ္တာဖွဲ့ ဇာတ်လမ်း ဖြစ်သည်။

စိတ္တရလေခါ ဝတ္ထုမှာ လည်း လူကြိုက်များ သလို သီဟသေနာပတိ မှာ အလွန်ထင်ရှားသည်။ သို့သော် ပါရဂူ၏ အကြိုက်ဆုံးဝတ္ထုမှာ ဒိဗျာ ဖြစ်သည်ဟု ကျွန်တော့်ကို ပြောဖူးသည်။ ကျွန်တော် ကလည်း ထိုစာအုပ်ကို အလွန် သဘောကျသဖြင့် ဆရာနှင့် သဘောထားတိုက်ဆိုင်သွားကြသည်။ ဆရာပါရဂူသည် အမျိုးသားစာပေဆု နှစ်ကြိမ်ရဖူးသည်။ ၁၉၆၃-ခုနှစ်တွင် ညီတော်မင်းနန် စာအုပ်ကို အနုပညာစာပေဆိုင်ရာဘာသာပြန်ဆု ချီးမြှင့်ခံရသလို ၁၉၆၆-ခုနှစ်တွင်လည်း ဂေါရီ စာအုပ်ကို ရသ ဘာသာပြန်ဆုအဖြစ် အမျိုးသားစာပေဆုများ ချီးမြှင့်ခဲ့သည်။

၂၀၀၁-ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ၊ ၂၆-ရက်၊ မနက် ၉-နာရီခွဲတွင် ဆရာပါရဂူ၏ အသက် (၈၀) ပြည့် မွေးနေ့ကို ဇီဝိတဒါနသံဃာ့ဆေးရုံ အလှူခန်းမတွင် ဆရာပါရဂူကိုယ်တိုင် ကျင်းပခဲ့သည်။ ထိုတစ်လ အတွင်း ဆရာပါရဂူ၏ မွေးနေ့အခမ်းအနား စတုတ္ထအကြိမ်မြောက်ဖြစ်၏ ။ အဝင်ပေါက်တွင်ဖြစ်၍ ဧည့်သည်များ ကို ဆရာက ကြိုသည်။ ဧည့်သည် ၂၀၀ ဖိတ်သည်ဟု ဆရာက ပြောသော်လည်း တကယ်လာရောက်သူများ မှာ ၃၀၀ ခန့်ရှိပေလိမ့်မည်။ စာရေးဆရာအများ ဆုံးလာသော မွေးနေ့အခမ်း အနား ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ စာအုပ်ထုတ်ဝေသူများ၊ မဂ္ဂဇင်းတိုက်များ၊ ဂျာနယ်များ မှလည်း ဆရာကို ဂါရဝ ပြုရင်း တက်ရောက်ကြသည်။ ရဲမြဲလွင်ပြုလုပ်သော ဆရာမွေးနေ့ပွဲတွင် '၂၆-ရက်နေ့ကျလာနော်' ဟု ဆရာက ကျွန်တော်နှင့် မောင်သာမညကို ဖိတ်သောအခါ 'ဖိတ်စာရမု လာမှာ နော် ... ဆရာ' ဟု ကျွန်တော်က ပြောသည်။ မောင်သာမညက 'ဆရာကိုယ်တိုင် နှုတ်နဲ့ဖိတ်တာပဲဗျာ၊ ဖိတ်စာမရလည်း လာရမှာ ပေါ့' ဟု ပြောသဖြင့် ကျွန်တော်က ထပ်မံ၍ 'ဖိတ်စာမရရင်တော့ မလာရဲဘူးဗျာ။ ဆရာက မွေးနေ့ပွဲတွေ များ ပြီး ခေါင်းခေါက်ဖိတ်တာမျိုးတွေရှိတော့ မဖိတ်ဘဲ လာရကောင်းလားလို့ အပြောခံရ မှာ လည်း ရှက်စရာ၊ မောင်းထုတ်ခံရရင်လည်း ရှက်စရာပဲ' ဟု ကျွန်တော်က နောက်ပြောင်ပြောဆိုခဲ့ သည်။

မှန်ပါသည်။ အသက် (၈၀) ပြည့်မွေးနေ့ပွဲများ အမှတ်တရကျင်းပခဲ့သော လူထုဒေါ်အမာ၊ ဒဂုန် တာရာ၊ လေထီးဦးအုန်းမောင်၊ တိုက်စိုး စသည့် ဆရာကြီးများ ၏ မွေးနေ့များ ကို တစ်ကြိမ်သာ ကျင်းပ ကြသော်လည်း ဆရာပါရဂူကို ချစ်လွန်းသောတပည့်များ က တစ်ဦးပြီး တစ်ဦး ကျင်းပကြသဖြင့် မွေးနေ့ပွဲအများ ဆုံးမွေးနေ့ရှင်ဟု မှတ်တမ်းတင်ရပေလိမ့်မည်။ ဆရာပါရဂူကို သူ့စာဖတ်ပရိသတ်များ သာမက သူ့ရေးဖော် စာရေးဆရာများ ကလည်း ချစ်ကြသည်။ သူသည် ချစ်သင့်၊ လေးစားသင့်၊ ကြည်ညိုသင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဖြစ်ကြောင်း သူနှင့် ခင်မင်ရင်းနှီးသည့်အခါ သိရှိရလေသည်။ ထို့ကြောင့် သူနှင့်ပတ်သက်ပြီး ဆရာဒဂုန်တာရာက -

၁၉၅၆-ခုနှစ်၊ အိန္ဒိယပြည်၊ နယူးဒေလီမြို့ တွင် ကျင်းပသော အာရှစာရေးဆရာ ညီလာခံသို့ သွားရသောအခါ သူနှင့် ပို၍ ရင်းနှီးသွားသည်။ ညီလာခံပြီး၍ အိန္ဒိယပြည်သို့ လှည့်လည်သောအခါ သူ့ကို ဆရာတင်ရသည်။ သူက လမ်းညွှန်သူ။ အိန္ဒိယတွင် နေဖူးသူဖြစ်၍ သူ့ကို အားကိုးရသည်။ အာဂရာမြို့၊ ယမုန်နာမြစ်ကမ်းပါးရှိ ကမ္ဘာကျော် တာ့ဂျီမဟာလ်ကျောက်ဖြူဗိမာန်သို့ လိုက်ပို့သည်။ ဗာရာဏသီမြို့ သို့ အတူသွားကြသည်။ ဗာရာဏသီရှိ သူနေခဲ့ဖူးသော သက္ကတတက္ကသိုလ်များ ကို အဝေးမှ လှမ်းပြသည်။ ကျွန်တော် အံ့ဩတာ တစ်ချက်ရှိသည်။ ဗာရာဏသီရှိ တက္ကစီ မောင်းသမားများ က သူ့ကို နှုတ်ဆက်ကြသည်။ သူနှင့် တက္ကစီမောင်းသမားများ ဘယ်လိုပတ်သက်နေပါလိမ့်။ သူကတော့ ပြုံး လှလှ။

... ဟု ရေးထားသည်။ အိန္ဒိယနှင့် ဆရာ ကျွမ်းဝင်နေပုံကို ဆရာတာရာက လှလှပပ ရေးထား၏ ။ ဆရာမြသန်းတင့်ကမူ 'ပါရဂူ ရဟန်းခံတော့ ကျွန်တော် မူလတန်းကျောင်း တက်နေတုန်းပဲ ရှိသေး တယ်' ဟု ပြောသည်။ သူနှင့် ဆရာ အသက်အရ၊ ဝါအရ ကွာခြားပုံကို မှတ်ချက်ချခြင်းဖြစ်ပြီး ဆရာ နတ်နွယ်ကမူ

ပါရဂူကို လူမဖြစ်ခင်ဘဝကတည်းကပင် မိမိသိကျွမ်းခဲ့ရသည်။ အလားတူပင် ဦးဆန်းထွန်းကိုလည်း ရှင်ဉာဏိဿ ရသည် လူဖြစ်သောအခါ ဆန်းထွန်း (မန်းတက္ကသိုလ်) ဟူသော ကလောင်အမည်ဖြင့် စာဆက်ရေးသည်။ ပါရဂူကလည်း လူအမည် ဦးလှကြို

င်ဖြစ်သော်လည်း 'ပါရဂူ' ကို ကလောင်အမည်ဖြင့် ဆက်ယူထား သည်။ ယင်းကြောင့် သူရဟန်းဝတ်နှင့်ပဲဖြစ်စေ၊ လူဝတ်နှင့်ပဲဖြစ်စေ 'ပါရဂူ' ကို ကလောင်အမည်အဖြစ်ဖြင့် 'ပါရဂူ' ပဲ ဖြစ်နေသည်။

...ဟု ရေးထားလေသည်။

Faces မဂ္ဂဇင်းတည်ထောင်သောအခါ Faces ကို မြန်မာနာမည်ပေးဖို့ အယ်ဒီတာများ နှင့် ထုတ်ဝေသူများ က စဉ်းစား၏ ။ မျက်နှာများ ဟု ပေးလေမလား၊ မျက်နှာများ ဟုပေးလျှင် မျက်နှာများ သည်ဟု အဓိပ္ပာယ်လွဲကောက်ချင်သူက ကောက်မည်။ မျက်နှာများ စွာ ဟု ခေါ်ပြန်လျှင်လည်း မလှပေ။ ထို့ကြောင့် တာဝန်ခံအယ်ဒီတာအောင်ဝေးက ဆရာပါရဂူထံ မေးမြန်းသည့်အခါ ဆရာက ပါဠိလို 'မုခ' ဟု အမည်ပေး လိုက်လေသည်။ ကျွန်တော်က ဆရာနှင့်တွေ့၍ 'ဆရာ မုခဆိုတာ Plural ရော၊ Singular ရော အနက်အဓိပ္ပာယ် တစ်မျှ :တည်းရလား' ဟု မေးသဖြင့် ဆရာက 'ရတယ်' ဟု ဖြေသည်။ တချို့စကားလုံးများ သည် တစ်ခုတည်းဟု ထင်ရသော်လည်း အများ နှင့်လည်းဆိုင်သည်။ ဥပမာ ယခင်က အခေါ်အဝေါ် 'အတွင်းဝန်ရုံး' ၊ 'ဆရာဝန်အသင်း' စသည့် နာမည်များ အကြောင်း ဆရာက ကျွန်တော့်ကို ရှင်းပြသည်။

ယခုအခါ ဆရာပါရဂူ အသက် (၈၀) ပြည့်ပြီ။ မြန်မာစာပေနယ်တွင် နေတစ်ဆူ လတစ်ဆူလို ထွန်းတောက်ပြီး နိုင်ငံ့အကျိုး၊ လူမျိုးအကျိုးအတွက် စာများ ရေးသားခဲ့သလို အသက်တစ်ရာ ကျော်သည်အထိလည်း ရေးသားသွားမည့်သူ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ပူဇော်ထိုက်သူကို ပူဇော်ရသဖြင့် ကျွန်တော် ကျေနပ်အားရ ပီတိပွားရပါသည်။

ဆရာ အသက်တစ်ရာနှစ်ဆယ် ရှည်ပါစေ။ ။

ကျွန်တော်တို့နှင့် ဆရာပါရဂူ

လူတို့၏ ခန္ဓာကိုယ်သည် သူတစ်ပါးအတွက် အကျိုးပြုရန်နှင့် လူတို့၏ ပစ္စည်းဥစ္စာကို သူတစ်ပါး အား ပေးကမ်းစွန့်ကြဲရန်ကို ယခုခေတ်သူဌေးသူကြွယ်များ မေ့မေ့လျော့လျော့ ဖြစ်နေကြသည်။ ယခု ခေတ် ပစ္စည်းဥစ္စာသည် ဖိနှိပ်ခြင်း၊

လက်ဝါးကြီးအုပ်ခြင်း၊ ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်း၊ ကျွန်ပြုခြင်း၊ မုန်းတီးခြင်း၊ ရွံရှာခြင်း၊
ဒေါသဖြစ်ပွားခြင်း၊ လူတန်းစားခွဲခြားခြင်း၊ စစ်မက်ဖြစ်ပွားခြင်း၊ သွေးချောင်းစီးခြင်းတို့၏
အကြောင်းဖြစ်နေသည်။

လူ နှစ်မျိုးနှစ်စားရှိသည်။ တစ်မျိုးက ကွယ်လွန်သွားပြီးသည့်နောက် ဥစ္စာဓန
ပေးကမ်းလှူဒါန်း သည်။ အခြားတစ်မျိုးမှာ ဥစ္စာဓန ပေးကမ်းလှူဒါန်းပြီးမှ
ကွယ်လွန်သွားသည်။ ယင်းလူနှစ်မျိုး၏ ခြားနားချက်မှာ တစ်မျိုးက
ဉာဏ်ပညာကင်းမဲ့သူဖြစ်ပြီး တစ်မျိုးက ဉာဏ်ပညာနှင့် ပြည့်စုံသူဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာလောက၌
ရာဂ သို့မဟုတ် တွယ်တာတပ်မက်ခြင်းနှင့်တူသော ဒုက္ခဟူ၍ မရှိပေ။ စာဂ သို့မဟုတ်
ပေးကမ်းစွန့်ကြဲခြင်းနှင့်တူသော သုခဟူ၍ မရှိပေ။ (နဟိရဂသမံ ဒုက္ခနဟိစ ဂသမံ သုခံ)
ဥစ္စာဓန ပေးကမ်းစွန့်ကြဲလျှင် ငြိမ်းချမ်းမှု ရရှိနိုင်သည်။

သူ၏ 'သန္တိနှင့်သုခ' စာအုပ်၊ ဥစ္စာဓနအခန်းတွင် ဆရာပါရဂူက
အထက်ပါအတိုင်း ရေးသားခဲ့ပါ သည်။ ယခုနှစ် (၂၀၁၁၊ ဇန်နဝါရီ၊ ၄-ရက်) တွင်
ကျွန်တော်တို့သည် နှစ်စဉ်ပြုလုပ်နေကျနှစ်သစ်ကြိုပွဲ နှင့် လွတ်လပ်ရေးနေ့
ညစာစားပွဲအခမ်းအနားကို ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ ထိုနေ့ကို ဆရာဒဂုန်တာရာနှင့်
ဆရာပါရဂူတို့အား ပင်တိုင်ထား၍ ညစာစားပွဲပြုလုပ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါ၏ ။ ယခုနှစ်၌
ဆရာပါရဂူက -

'စာရေးဆရာ နှစ်မျိုးနှစ်စားရှိတယ်။ တစ်မျိုးက အများ အကျိုး အတွက် ဦးတည်
ပြီးရေးသားတဲ့ စာရေးဆရာဖြစ်ပြီး နောက်တစ်မျိုးက မိမိကိုယ်ကျိုးအတွက် ရေးသား တဲ့
စာရေးဆရာဆိုပြီး ရှိတယ်'

...ဟု ကျွန်တော်တို့ လူငယ်များ ကို ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ ထိုနှစ်သစ်အကြို
ညစာစားပွဲ ပြုလုပ်ခဲ့သည့် ကာလမှာ ၁၁-နှစ်ကြာခဲ့ပြီ။ ၂၀၀၀-ပြည့်နှစ်ကတည်းက ၂၁-
ရာစုအကြိုအဖြစ် ကန်တော်ကြီး၊ မြေပဒေသာကျွန်း၊ ရှမ်းကန်-၃ စားသောက်ဆိုင်တွင်
စတင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်၏ ။ ထိုအချိန်က ဆရာပါရဂူသည် ငါးထပ်ကြီးဘုရားလမ်းတွင်
နေထိုင်ပါသည်။ ရှမ်းကန်-၃ ညစာစားပွဲတုန်းက ဆရာဒဂုန်တာရာ၊ ဆရာ ပါရဂူတို့အပြင်

လေထီးဦးအုန်းမောင်လည်း တက်ရောက်ခဲ့သည်။ ကျွန်တော်တို့ လူငယ်စာရေးဆရာ များ က မိမိတို့ရရှိသော စာမူခတစ်ပုဒ်စာစီကို စုကာ မိမိတို့ လေးစားကြည်ညိုသော ဆရာတာရာနှင့် ဆရာပါရဂူတို့ကို အမှူး ထားပြီး အခြားနိုင်ငံရေးသမားကြီးများ ကို အလျဉ်းသင့်သလို ဖိတ်ခေါ်ကာ ဂုဏ်ပြုကြခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ထို့နောက် နှစ်စဉ် ကျွန်တော်တို့သည် ရင်းနှီးသော စာရေးဆရာ၊ ကဗျာဆရာများ အား စုစည်း၍ နှစ်သစ်အကြံပြုတွင်သာမက လွတ်လပ်ရေးညှစ်စာစားပွဲကိုပါ ကျင်းပခြင်းဖြစ်၏ ။ ဆရာပါရဂူသည် နှစ်စဉ် ကျွန်တော်တို့နှင့် လက်တွဲ ပြီး ဝတ်မပျက်တက်ရောက်ခဲ့သည်။ ရှမ်းကန်-၃၊ ဗိုလ်တထောင် ဘုရားနားမှ စားသောက်ဆိုင်၊ Oriental House၊ နောက် ပန်းဆိုးတန်း နန်းယု . . . စသည်ဖြင့် ဆိုင်များ တွင် စုစုဝေးဝေး ကျင်းပခြင်းဖြစ်သည်။ သက်ကြီးရွယ်အို စာရေးဆရာကြီးများ ၏ ဩဝါဒကို ခံယူကြသည်။ နောက် ကျွန်တော်တို့ပွဲသို့ မပြတ်ပါခဲ့သူများ တွင် လေထီးဦးအုန်းမောင်နှင့် ဆရာ တိုက်စိုးတို့လည်း ပါဝင်ပါသည်။ အစဦးက လူ ၁၀- ယောက်ဝန်းကျင်သာ ရှိခဲ့သော်လည်း ယခု နောက်ဆုံး ၂၀၁၁ တွင် လူကြီး၊ လူငယ်၊ လူလတ်စာရေးဆရာ၊ ကဗျာဆရာ၊ အယ်ဒီတာ၊ သတင်းစာ ဆရာ၊ နိုင်ငံရေးသမား၊ ပရဟိတသမား . . . စသည်ဖြင့် လူပေါင်း ၄၀ ကျော် စည်းစည်းလုံးလုံးဖြင့် ထိုညစာစားပွဲကို ပျော်ပျော်ပါးပါး ကျင်းပနိုင်ခဲ့သည်။

ကျွန်တော်တို့ စကျင်းပခဲ့စဉ်ကတည်းက ပါဝင်လာခဲ့သော ဆရာနှစ်ဦးမှာ နောက်ဆုံးအချိန်ထိ လက်တွဲ မဖြုတ်ခဲ့ကြပေ။ ကျွန်တော်တို့ကိုလည်း လက်တွဲ မဖြုတ်ခဲ့ကြပေ။ ထိုပွဲကို ပထမဆုံးလက်တွဲ ဖြုတ်သွားသူမှာ လေထီးဦးအုန်းမောင် ဖြစ်သည်။ ဒုတိယလက်တွဲ ဖြုတ်သွားသူမှာ ဆရာတိုက်စိုး ဖြစ်သည်။ ယခု ၁၁-နှစ်ကြာ ကျွန်တော်တို့နှင့်လက်တွဲ ပြီး ကျွန်တော်တို့ကို ဆုံးမခဲ့၊ ဩဝါဒပေးခဲ့၊ ရင်းနှီးခဲ့သော ဆရာပါရဂူလည်း လက်တွဲ ဖြုတ်သွားခဲ့လေသည်။

ဆရာပါရဂူ၏ အမည်ရင်းမှာ ဦးလှကြိုင် ဖြစ်သည်။ ၁၉၂၁-ခု၊ နိုဝင်ဘာလ၊ ၁၀-ရက်နေ့တွင် အဖဦးဘစော၊ အမိဒေါ်မေတုတ်တို့မှ ဖွားမြင်ခဲ့၏ ။ သူ့ဇာတိမှာ ဟင်္သာတခရိုင်၊ သန္တသနော့ကျေးရွာ ဖြစ်လေသည်။ ၁၉၃၉-ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလကစပြီး

တိုးတက်ရေးမဂ္ဂဇင်းတွင် စာပေဆောင်းပါးရေးပြီး စာပေလောကသို့ ရောက်ရှိခဲ့၏ ။
ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်း၊ တိုးတက်ရေးမဂ္ဂဇင်းများ တွင် ဝတ္ထုများ ၊ ဆောင်းပါးများ ရေးသားခဲ့ပါသည်။
ပထမငယ်၊ ပထမလတ်၊ ပထမကြီး စသော ဗုဒ္ဓဘာသာစာမေးပွဲများ ကို ထူးချွန်စွာ
အောင်မြင်ခဲ့သည်။ ဓမ္မာစရိယစာမေးပွဲကိုလည်း ဂုဏ်ထူးသုံးကျမ်းဖြင့် အောင်မြင်ခဲ့သည်။
၁၉၄၇-ခုနှစ်တွင် အိန္ဒိယသူဌေးကြီးဗီရလာ၏ အရိယဓမ္မပညာတော်သင်ဆုဖြင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံ၊
ဗာရာဏသီမြို့ ၊ ဗာရာဏသီဟိန္ဒူတက္ကသိုလ်၊ အရှေ့တိုင်းကောလိပ်၌ ပါဠိနှင့်
သက္ကတဘာသာ သင်ယူသည်။ ထို့ကြောင့် သူသည် ပါဠိ၊ ဟိန္ဒူနှင့် သက္ကတဘာသာများ ကို
အလွန်ကျွမ်းကျင်တတ်မြောက်သူ ဖြစ်လေ သည်။ ထိုဘာသာများ ဖြင့်
ရေးထားသောစာအုပ်များကို မြန်မာဘာသာသို့ ပြန်ဆိုရေးသားရာတွင် လည်း
ဆရာပါရဂူလောက် ကျွမ်းကျင်တတ်မြောက် ကောင်းမွန်သော စာရေးဆရာမျိုး
မြန်မာနိုင်ငံတွင် မရှိပေ။ ယခုအချိန်အထိ ဆရာပါရဂူလို ကျွမ်းကျင်နှံ့စပ်သော ဟိန္ဒူ-
ပါဠိဘာသာပြန်သော စာရေးဆရာ မျိုးကား မပေါ်သေးပါ။ အစားထိုးမရနိုင်သော ဆုံးရှုံး မှု
ဟု ဂုဏ်ပုဒ်တပ်စားလျှင် မည်သူမျှ ငြင်းနိုင်လိမ့် မည်မဟုတ်ပေ။

ဆရာရေးခဲ့သောစာများ တွင် စာဖတ်သူများ အတွက် တွေးခေါ်မှု နှင့်
ဉာဏ်ပညာကို အကျိုးပြုစေသောစာများ သာ အများ အပြား ရေးခဲ့လေသည်။ လွန်ခဲ့သည့်နှစ်၊
နိုဝင်ဘာလက ပုဂံသို့ ကျွန်တော် တို့ခရီးသွားခဲ့စဉ် ဆရာ၏ ပုဂံခရီးသည် စာအုပ်ကို
အလေးထားမှတ်မိနေသလို သမိုင်းပုဂံစာအုပ်ကို လည်း အမှတ်ရစေပါသည်။
ထိုစာအုပ်ထဲတွင် ပုဂံမင်းများ နှင့်ပတ်သက်ပြီး ဆရာပါက တစ်ဦးချင်းကို
ဝေဖန်သုံးသပ်ထားခဲ့၏ ။ သူ့အနေဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာကို အခြေခံသောတရားများ ကို
ရေးသားထားခဲ့ပါ သည်။ ထိုစာအုပ်ထဲတွင် သင်ခန်းစာယူရန် နရသူ ဘုရင်အကြောင်း
ရေးသားထားသည်မှာ အလွန် တုန်လှုပ်ချောက်ချားစရာကောင်းသလို သင်ခန်းစာယူဖို့လည်း
ကောင်းပါသည်။

နရသူ၏ အမှောင်လွှမ်းသောဘဝတစ်လျှောက်၌ လက်ခနဲ ပြက်လိုက်သော
အလင်းတစ်ကွက် ရှိ၏ ။ ယင်းတစ်ကွက်မှာ ဓမ္မရုံကြီးစေတီ တည်ခြင်းဖြစ်သည်။ သို့သော်

ယင်းတစ်ကွက်မှာ တိမ်ဖုံးနေသောလ၏ အလင်းဖြစ်သည်။ မိုးသားအုံ့ဆိုင်း နေသော နေ၏ အလင်းရောင်ဖြစ်၏ ။ အခိုးငွေ့များ ဖုံးလွှမ်းနေသော ဆီမီး၏ အလင်း ရောင်ဖြစ်၏ ။ ရဟန်းသံဃာတော်များ ကို စိတ်မချမ်းသာအောင်လုပ်သူတစ်ဦး ဘုရား တည်၊ ကျောင်းဆောက်သည်ဆိုသည်မှာ မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ စေတနာတရား မမှန်နိုင်ပေ။ နရသူ ဓမ္မရံဘုရားကြီးတည်ခြင်းမှာ သူကျူး လွန်ထားသောအပြစ်ကို ဖုံးဖိ လိုသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ အခြားဘုရားဒါယကာပုဂံမင်းများ ထက် ကျော်လွန် စေချင်သောကြောင့်လည်းကောင်း တည်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု တခြားသမိုင်းဆရာများ က ဆိုသည်။ ယင်းအဆိုမှာ မှန်လောက်သည်။ ဓမ္မရံကြီးစေတီသည် အခြားဘုရားများ ထက် ခိုင်ခံ့ကြီးမားနေသည်။

နရသူသည် ဓမ္မရံကြီးကိုတည်ရာ၌ အခြားစေတီပုထိုးများ ၏ ဗိသုကာလက်ရာ ထက်သာစေရန် စိတ်စောနေပုံရ၏ ။ ဓမ္မရံကြီးဘုရားတည်သည်ကို ကြည့်ရှုစစ်ဆေး နေသော နရသူသည် အုတ်နှစ်ချပ်၏ ကြားထဲတွင် အပ်ထိုး၍ ရသောကြောင့် ဗိသုကာ ကို ကွပ်မျက်ပစ်သည်ဟု အဆိုရှိသည်။ ယင်းအဆိုမှာ လည်း ယုတ္တိတန်သလောက် တန်ပုံရသည်။ အုတ်စီအုတ်ချပ်လုပ်ရာ၌ ဓမ္မရံကြီးကို တခြားမည်သည့်ဘုရားမှ မမီပေ။ ဘုရားဒါယကာ၏ ဘဝအမှာ င်ရိပ် ထိုးနေသောကြောင့်လား မသိ၊ ဓမ္မရံကြီးဘုရားကို ဖူးရသည်မှာ တခြားစေတီပုထိုးများ ကို ဖူးရသလောက် ကြည်ကြည်လင်လင် မရှိပေ။ အုံ့အုံ့ဆိုင်းဆိုင်း ထိုင်းထိုင်းမှိုင်းမှိုင်း ဖြစ်နေ၏ ။ နေရောင်၊ လရောင်အောက်က စေတီ ပုထိုးကို မြင်ရသလိုမဟုတ်ဘဲ မိုးသားတိမ်ရိပ်အောက်မှ ဘုရားကို ဖူးရသလို ဖြစ်နေ လေသည်။ တင်းမာခက်ထန်သော ဘုရားဒါယကာ၏ နှလုံးသားကို ဖော်ပြနေသလိုလို ဖြစ်နေသည်။

နရသူသည် ထီးနန်းစည်းစိမ်ကို ခိုင်မြဲအောင် မည်သို့ ပင် ဘုရားကု ကုကု၊ ပင်ကိုစရိုက် ခက်ထန်ကြမ်းကြုတ်သူဖြစ်၍ နန်းသက်သုံးနှစ်အကြာတွင် သူ့ဒေါသ ကပင် သူ့ကိုနိဂုံးချုပ်စေ၏ ။ မိမိအားဆက်သထားသော ပဋိက္ခယား၏ သမီးတော်ကို ဒေါသမထိန်းနိုင်ဘဲ ကွပ်မျက်ခဲ့သောကြောင့် ပဋိက္ခယားမင်းက လူသတ်သမား ရှစ်ယောက်ကို မွန်နှံရွတ်ဖတ်သရဏ္ဍာယ်သော ပုဏ္ဏားယောင်ဆောင်စေပြီး ကလဲ့စား ချေသောကြောင့်

နရသူသည် သမိုင်း၌ ကုလားကျမ်းအမည် ရရှိသွားခြင်းဖြစ်သည်။ နရသူ၏ ဘေးလောင်းတော်၊ ဘိုးလောင်းတော်လက်ထက်များ က မြင့်ရာသို့ တက်သွား သော ပုဂံသည် အမှောင်ထဲမှ ထွက်သည်ဟူ၍ မရှိသော နရသူလက်ထက်မှစ၍ အောက်သို့ တဖြည်းဖြည်းဆင်းလာသည်မှာ ပြိုကွဲပျက်စီးသွားသည်အထိ ဖြစ်၏ ။ . . . ဟူ၍ သမိုင်းပုဂံအဖြစ် ပုဂံခေတ် ကျဆုံးသွားပုံကို ရေးသားထားခဲ့ပါသည်။

ငါးထပ်ကြီးဘုရားလမ်းတွင် ရှိစဉ်က ကျွန်တော်တို့သည် အနည်းဆုံး တစ်ပတ်တစ်ကြိမ် လောက် ဆရာအိမ်သို့ ရောက်လေ့ရှိ၏ ။ စာပေသတင်းများ ၊ ဆရာ၏ သြဝါဒများ ကို ဆွေးနွေးပြောကြား လေ့ရှိ၏ ။ ရွှေပေါက်ကံသို့ ဆရာပြောင်းရွှေ့သွားပြီး ပါရဂူရန်တိန်ကတန်စာကြည့်တိုက်ကို ဖွင့်လှစ်ပြီး ဆရာနေထိုင်စဉ်ကတည်းက ကျွန်တော်တို့နှင့် ဝေးသွားခဲ့သည်။ စာပေပွဲများ နှင့် မြို့ ထဲလာ၍ ကြိုကြိုက်သည့်အခါမှသာ ဆုံကြရသည်။ ဆရာကလည်း သူ့ထံလာလည်ဖို့ ခေါ်လေ့ရှိ၏ ။ သို့သော် တစ်နှစ်တစ်ခေါက်ပင် သူ့ထံ မသွားနိုင်တော့ပါ။ ပုံမှန်ဆုံရသည်က ဇန်နဝါရီ၊ ၄-ရက်နေ့သာ ဖြစ်သည်။

ဇန်နဝါရီ မရောက်မီဆိုလျှင် ဆရာက တယ်လီဖုန်းဖြင့်ဖြစ်စေ အမြဲမှာ လေ့ရှိ၏ ။ ထိုညစာစားပွဲ ကို မဖြစ်မနေလုပ်ကြဖို့၊ သူ့ဘာသာ တက္ကစီငှား၍ လာမည်ဖြစ်ကောင်း ကျွန်တော်တို့ကို ပြောလေ့ရှိ ပါသည်။ ၂၀၁၀-ပြည့်နှစ်၊ ဒီဇင်ဘာ၊ ၂၅-ရက်နေ့က သူ့စာကြည့်တိုက် ငါးနှစ်ပြည့်အခမ်းအနားသို့ ကျွန်တော်တို့အားလုံး ရောက်ခဲ့ပါသည်။ ဆရာ၏ အလွန်ဝမ်းသာကြည်နူးနေပုံကို မျက်စိထဲမှ မထွက် တော့ပါ။ ၂၀၁၁-ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ၊ ၄-ရက်နေ့ ဆုံခဲ့စဉ်ကလည်း ကျွန်တော်တို့ သူ့ထံလာလည်ဖို့ အတန်တန်မှာ ခဲ့သေးသည်။ သူမကွယ်လွန်မီ တစ်ပတ်ကပင် ကျွန်တော်တို့မိတ်ဆွေတစ်စု ဆရာပါထံ သွားလည်ကြပါသည်။

ကျွန်တော်တို့သည် ဆရာပါရဂူ၏ စာဖတ်ပရိသတ်ဖြစ်ခဲ့၏ ။ သူ၏ ဗော်လီဂါမှ ဂင်္ဂါသို့ စာအုပ်နှင့် သီဟသေနာပတိ ကို အလွန်စွဲလမ်းခဲ့သည်။ သို့သော် ကျွန်တော်အကြိုက်ဆုံးကား ဒီဗျာ နှင့် အမွှပါလီ တို့ ဖြစ်ပါသည်။ စိတ္တရလေခါ ကိုလည်း သဘောကျပါသည်။

ဘာသာပြန်ညက်ညောပြီး အလွန်ဖတ်၍ မဝနိုင်သော စာအုပ်မှာ သိဒ္ဓတ္ထ ဖြစ်သည်။

အချိန်ကာလသည် တည်ရှိနေသလော၊ မတည်ရှိသလော ဟူ၍ လည်းကောင်း၊
ယင်းမြင်ကွင်းသည် တစ်မိနစ်မျှသာ ခံမည်လော သို့မဟုတ် နှစ်ပေါင်းများစွာ ခံမည်
လောဟူ၍ လည်းကောင်း၊ သူ့ရှေ့တွင် 'သိဒ္ဓတ္ထ' ရှိနေသလော သို့မဟုတ် 'ဂေါတမ'
ရှိနေသလောဟူ၍ သတိမရတော့ဘဲ လောကအပြင်ဘက်က ကောင်းကင်ဘုံ မြားချက်
သင့်သည်ဖြစ်၍ ထိုမြားချက်ကောင့် ပီတိဖြစ်နေသည်။ ဂေါရိန္ဒသည် သိဒ္ဓတ္ထ၏
ငြိမ်းချမ်းသောမျက်နှာအား ဦးညွှတ်အရိုအသေ ပြုနေလေသည်။ ထိုမျက်နှာကို သူသည်
နမ်းရှုပ်ခဲ့သည်။ ထိုမျက်နှာသည် ယခုပင် အားလုံးသောပစ္စုပ္ပန်နှင့် အနာဂတ် ပုံသဏ္ဌာန်တို့၏
အခြေအနေဖြစ်ခဲ့လေသည်။ အရာအထောင်ပြားသော ပုံသဏ္ဌာန် ကြေးမုံ
ပျောက်ကွယ်သွားသည့်နောက်၌ လည်း သူ့မျက်နှာသည် ပြောင်းလဲမသွားပေ။ သူသည်
ငြိမ်းအေးစွာ ၊ ညင်သာစွာ ပြုံးနေ၏ ။ သူ့အပြုံး သည် သရော်သည့်ဟန် ပေါ်နေ၏ ။ ဂေါတမ
ပြုံးသည့်အပြုံး မျိုးပင် ဖြစ်လေသည်။

ဂေါရိန္ဒသည် ဦးညွှတ်လိုက်၏ ။ ချပ်တည်း၍ မရသော မျက်ရည်တို့သည် သူ၏
ရင့်ရော်အိုမင်းနေသော မျက်နှာပေါ်မှ ကျဆင်းလာ၏ ။ သူသည် ချစ်ခြင်းနှင့် အလွန် တရာ
ရှိသလေးစားခြင်းမှာ လွှမ်းမိုးသွားသည်။ သူသည် ဦးခေါင်းကို ညွှတ်လိုက်၏ ။
မတုန်မလှုပ်ထိုင်နေသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ရှေ့တွင် မြေပြင်အထိ ဦးခေါင်းကို ညွှတ်လိုက် သည်။ ပြုံး
နေသော ထိုပုဂ္ဂိုလ်ရှေ့တွင် သူ့ချစ်ခဲ့သောအရာဝတ္ထုများ ကို ပြန်လည် သတိရစေလိုသည်။
သူ့ဘဝတွင် တန်ဖိုးရှိသည်၊ မြင့်မြတ်သည်ဟု သူထင်ခဲ့ဖူးသော အရာဝတ္ထုများ ကို
ပြန်လည်သတိရစေလေသည်။

...ဟု ရေးထားပါသည်။ အလွန်အတုခိုးစရာကောင်းသော ဘာသာပြန်ပုံဖြစ်၏
။ ဂျာမန်စာရေးဆရာ ဟာမန်ဟက်စ်၏ သိဒ္ဓတ္ထကို ဆရာ ဘာသာပြန်ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။
ထိုစာအုပ်သည် အတွေးအခေါ် ဆိုင်ရာ အဘိဓမ္မာစာအုပ်ဖြစ်၏ ။ ဗုဒ္ဓဘာသာအဘိဓမ္မာကို
ရေးထားခြင်းမဟုတ်ပေ။ သိဒ္ဓတ္ထဆိုသော လူငယ်တစ်ယောက်မှာ
သာမန်သိဒ္ဓတ္ထာသာဖြစ်သည်။ ဂေါတမဘုရား၏ ငယ်နာမည် မဟုတ်ပေ။

ဆရာပါရဂူသည် နောက်ဆုံးကာလများ ၌ သီချင်းအလွန်ဆိုချင်သည်ဟု ကြားရသည်။ ကိုကျော်ဝင်းတို့ သူ့ဆီရောက်စဉ်ကလည်း သီချင်းငါးပုဒ်ခန့် ဆိုပြခဲ့ရသည်ဟု ဆိုပါသည်။ သို့သော် ယခုနှစ်ဆန်းပိုင်း ဒီဇင်ဘာ၊ ၂၅-ရက်နေ့တွေ့စဉ်က ဆရာကျန်းမာရေးကို ကျွန်တော် အားမရတော့ပေ။ သူ စကားပြောသည့်အခါ လျှာကို မနည်းထိန်း၍ ပြောနေပုံရသည်။ စကားကို သွက်သွက်လက်လက် မပြောနိုင်တော့ပေ။ စကားပြောသံမှာ ဝါးလာသည်ဟု ထင်ရသည်။ သူ့မျက်နှာနှင့် သူ့မှတ်ဉာဏ် အားနည်းလာသည်ကိုလည်း ဘဝင်မကျလှပါ။ ထို့ကြောင့် ဆရာထံ မကြာခဏသွားသင့်သည်ဟု မိတ်ဆွေများ ကို ပြောဖြစ်သည်။ ဆရာသည် ယခုအထိ တစ်ကိုယ်တည်းသမားဖြစ်ပါသည်။ အိမ်ထောင်မရှိ လူပျိုကြီးအဖြစ် အရိုးထုတ်သွားခဲ့သည်။ လွန်ခဲ့သော ဆယ်စုနှစ် နှစ်ခုလောက်က ဆိုလျှင် ကိုတာ၊ ရာပြည့်ကိုစိုးညွန့်၊ ဆရာပါရဂူတို့သုံးယောက်မှာ အတွဲ များ ခဲ့သည်။ ကိုတာက တာတာ၊ ရာရာ၊ ပါပါဂိုဏ်းဟုပင် နောက်ပြောင်ရေးသားခဲ့သည်အထိ သူတို့ ချစ်ခင်ကြပါသည်။ သူ့ကို ချစ်ခင်သူများ ထဲတွင် ကွယ်လွန်သွားသော ဦးခင်မောင်အေး၊ မောင်သာမည၊ ကိုစိုးဝင်း၊ ဒေါက်တာ တင်စံဦးနှင့် ကျွန်တော်တို့လည်း ပါပါသည်။ ဆရာပါ၏ ပညာဉာဏ်နှင့် ရိုးသားမှု ၊ အလုပ်လုပ်နိုင်မှု တို့ကြောင့် အမြဲလေးစားခဲ့၏ ။ သူ့အပေါ် မကောင်းမြင် တစ်ခါမှ မရှိခဲ့ပေ။ ဆရာပါသည် လောက လူ့သဘာဝ နှင့်ပတ်သက်၍ စာဖတ်သူများ ကို အမြဲပညာပေးဆုံးမခဲ့သလို လမ်းညွှန်ချက်များ လည်း ပေးခဲ့သည်။ အတွေးအခေါ် ဒဿနကိုလည်း ချမှတ်ပေးပါသည်။ သူ၏ ဘဝဒဿနများ ၊ အများ အကျိုး ကို ဆောင်ရွက်သင့်ကြောင်း ဆုံးမချက်များ ၊ ကိုယ်ကျိုးစွန့် ဆောင်ရွက်သင့်ကြောင်းကို နည်းပေး လမ်းပြချက်များ ၊ သူကိုယ်တိုင် ပရဟိတလုပ်ငန်းများ ကို ဇောက်ချလုပ်ကိုင်ခြင်းက ကျွန်တော်တို့ကို နည်းပေးလမ်းပြခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

တူညီမျှတမှု နိုင်ငံရေးဝါဒသည် လူ့အဖွဲ့အစည်းက အစပြုသည်။ သို့သော် စိတ်အဓိက ထားသောဝါဒသည် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းကို ပြောင်းလဲစေသည်။ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းကို လူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့် လိုက်ဖက်အောင် ပြုလုပ်ပေးသည်။ ပုဂ္ဂို

လ်တစ်ဦးချင်းစီသည် လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် ကြားနေအဖြစ် သာမကဘဲ မိမိကိုယ်သာ လွတ်လပ်မှု သီးသန့်ရှိနေသည်။ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းစီသည် အဓိကနေရာက နေသူဖြစ်၏ ။ ပုဂ္ဂိုလ်အစုအဝေးသည် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းစီက ပေါ်ပေါက်လာခြင်းဖြစ်သည်။

အမှာ :အမှန်ကို ဝေဖန်ပိုင်းခြားတတ်သော အသိဉာဏ်၏ တန်ဖိုးသည် စာအုပ်ထဲက ရသော အသိဉာဏ်၏ တန်ဖိုးထက် ကြီးမားသည်။ ဥပဒေစည်းမျဉ်းများ သည် လူသား၏ အကျိုးအတွက် အနှောင့်အယှက် အဟန့်အတား ဖြစ်လာပါက ယင်းဥပဒေစည်းမျဉ်းများ ကို ပြင်ဆင်သင့်လျှင် ပြင်ဆင် ရမည်။ သို့ မဟုတ် လုံးဝဖယ်ရှားသင့်လျှင် လုံးဝဖယ်ရှားပစ်ရမည်။ ဥပဒေစည်းကမ်းသည် လူတို့ကို ချစ်ထားနိုင်ရန်၊ လှုပ်ရှားမှု မပြုရန်အတွက် မဟုတ်ပေ။ လူတို့၏ တိုးတက်ကြီးပွားမှု အတွက် ဖြစ်သည်။ သို့ သော် တစ်ခါတစ်ရံ တင်းကျပ်လွန်းသော ဥပဒေစည်းကမ်းသည် တိုးတက်ကြီးပွားဖို့အတွက် အဟန့်အတား ဖြစ်သွားနိုင်သည်။ ရေချိုးခြင်းသည် အကျိုးရှိသောအလုပ်ဖြစ်သော်လည်း အပြင်း ဖျားနေသောအချိန်မျိုး၌ ရေချိုးရန် တိုက်တွန်းခြင်းသည် လွဲမှားသော တိုက်တွန်းခြင်းမျိုး ဖြစ်သွား တတ်သည်။

အကျိုးရှိစွာ အသက်ရှင်နေသောဘဝသည် တာတိုချင် တာတိုသော်လည်း အချည်းနှီး အလဟဿ အကျိုးမဲ့ကြာရှည်စွာ အသက်ရှင်နေရသောကာလထက် မြင့်မြတ်ကောင်းမွန်းသည်။ ထိတ်လန့်စိုးရွံ့မှု များ ကို ဘေးဖယ်ထားပြီးလျှင် အားလုံးကို စိတ်ချလန်းချမ်းမြေ့စွာ နေနိုင်ရန် ပြုလုပ် သင့်သည်။ အားလုံးအတွက် အသက်ရှင်နေသောပုဂ္ဂိုလ်သည် သေသွားသော်လည်း မသေသူ ဖြစ်သည်။ တခြားသူများ ၏ သုခအတွက် မိမိဒုက္ခခံခြင်းသည် သုခစစ်၊ သုခမှန် ရရှိစေသော နည်းလမ်း ဖြစ်သည်။

ယခု ဆရာပါရဂူသည် ကျွန်တော်တို့အားလုံးကို စွန့်ခွာသွားခဲ့လေသည်။ သူ၏ ရုပ်ခန္ဓာကိုယ် ကြီး ကျွန်တော်တို့အား စွန့်ခွာသွားသော်လည်း သူ၏ သင်ကြားချက်၊ အမြင်သဘောတရား၊ သူ၏ စာ များ ကား ကျွန်တော်တို့ခေါင်းထဲ၊ အတွေးထဲတွင် ရှိနေပါသည်။ သူ၏ စာများ ၊ ကျမ်းများ ကား ကျွန်တော်တို့ကို လမ်းညွှန်လျက်ရှိပါသည်။ ၁၁-နှစ်ကြာအောင် ကျွန်တော်တို့အတူတွဲ ပြီး နှစ်သစ်ကို ကြိုဆိုမှု အား ဆရာက ၁၂-

နှစ်ကြာအောင်မစောင့်ဘဲ လက်တွဲ ဖြုတ် သွားပါပြီ။ သူ့အလွန်ကျေနပ်အားရ သော လွတ်လပ်ရေးနေ့ညစာစားပွဲ၊ နှစ်သစ်ကူးကြိုပွဲတွင် သူ မပါနိုင်တော့ပေ။ ကျန်ခဲ့သော ကျွန်တော်တို့တွင်လည်း ဘယ်သူက လက်တွဲ ဖြုတ်ဦးမလဲ။ ကျွန်တော်တို့ထဲတွင် အသက် ၉၀ ကျော်၊ ၈၀ ကျော်များ ပါဝင်ပြီး လွတ်လပ်မှု ၊ ငြိမ်းချမ်းမှု အတွက် နှစ်စဉ်တွေ့ဆုံကာ တစ်ဦးကိုတစ်ဦး အားပေး သလို ချစ်ကြည်စွာ စကားလက်ဆုံကျခဲ့ခြင်းဖြစ်၏ ။ နောက်နှစ် ၁၂-နှစ်မြောက် နှစ်သစ်ကူးအကြိုပွဲ တွင် ဆရာပါရဂူ မပါဝင်နိုင်တော့ပေ။ ထို့အတူ ကျွန်တော်တို့ ကျန်နေသူများ ထဲကရော အနိစ္စတရား အရ မည်သူက လက်တွဲ ဖြုတ်ဦးမည်မသိ။ ကျွန်တော်လား၊ သူလား၊ အနာဂတ်ကို ကြိုပြောဖို့ကား မလွယ်ပါ။

ဆရာတင်မိုး နှင့် ကျွန်တော်

မနက် ၄-နာရီတွင် လေထီးဗိုလ်အုန်းမောင်အိမ်တွင် ဆုံကြရန် ချိန်းဆိုထားကြသည်။ တောင်ဥက္ကလာပ၊ ၉-ရပ်ကွက်ရှိ လေထီးဗိုလ်အုန်းမောင်အိမ်တွင် စုရပ်လုပ်လိုက်ကြပါသည်။ ကျွန်တော်တို့သည် ၄-နာရီ မထိုးခင်ကတည်းက ဦးအုန်းမောင်အိမ်ရောက်ပြီး စောင့်နေ၏ ။ ခရီးစဉ်ကို လိုက်ပါမည့်သူများ တစ်ယောက်ပြီး တစ်ယောက် ရောက်လာကာ လူစုံသည်အထိ စောင့်နေကြ၏ ။ ၄-နာရီကျော်လောက်တွင် ဆရာတင်မိုးလည်း သမီးများ နှင့်အတူ ရောက်ရှိလာခဲ့လေသည်။ မကြာမီ အတောအတွင်း ခရီးသွားမည့် ကားနှစ်စီးလုံး ဦးအုန်းမောင်တို့အိမ် လမ်းထိပ်တွင် ရောက်လာကြ သည်။ နှစ်စီးစလုံးမှာ တောင်းအော်ကားများ ဖြစ်သည်။ ခရီးစဉ်မှာ အောင်ပန်းသို့ . . . ။

ဆရာဒဂုန်တာရာ၏ အသက် ၈၀-ပြည့်မွေးနေ့ကို အောင်ပန်းတွင် ကျင်းပမည်ဟု ဆရာတူမ-ဆရာမ သင်းမြစန္ဒီက အကြောင်းကြားပြီးနောက် ကျွန်တော်တို့လည်း ခရီးသွားဖို့ စီစဉ်ကြပါသည်။ ကားဖြင့်ပို့မည့်သူမှာ ရွှေပြည်တန်စာအုပ်တိုက်မှ ကိုကျော်အောင် ဖြစ်၏ ။ ကိုကျော်အောင်က ဆရာ တာရာမွေးနေ့ခရီးကို သူက အကုန်အကျခံပြီး ပို့ပေးပါမည်၊ သို့ သော် လူများများ စားစား မပို့နိုင်ပါ။ ကားနှစ်စီးဖြင့်သွားရာတွင် တစ်စီးမှာ သူမိသားစု၊ နောက်တစ်စီးမှာ ကျွန်တော်တို့ချည်းဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် လိုက်ပါမည့်သူများ ရွေးချယ်ရာတွင်

လေထီးဗိုလ်အုန်းမောင်နှင့်အတူ ဆရာတင်မိုး၊ ဆရာ ဖျာပုံနီလုံဦး၊ မဟေသီဦးခင်မောင်မြင့်၊ သင်္ဘောအရာရှိဦးစိုးမြင့်၊ ကျွန်တော်နှင့် ဒေါက်တာတင်စံဦးတို့ ဖြစ်ပါသည်။ မနက် ၄ - နာရီတွင် ဦးအုန်းမောင်အိမ်မှ စထွက်ကြသည်။ ဆရာတင်မိုးကို ကျွန်တော်တို့ နှင့် လိုက်ဖို့ခေါ်ရာတွင် သူက ခရီးသွားဖော်များ ကို သဘောကျသည်။ ထို့အတွက် သူလိုက်ပါမည်ဟု ပြောပြီး ထိုနေ့မနက် ကျွန်တော်တို့ဆီ ရောက်လာခြင်းဖြစ်၏ ။

ကျွန်တော်သည် ဆရာတင်မိုးနှင့် ယခင်က ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်ခြင်း မရှိခဲ့ပါ။ ထင်ရှားသောကဗျာ ဆရာကြီးအဖြစ် သိခဲ့သည်။ သူ့စာဖတ်ပရိသတ်လည်း ဖြစ်သည်။ သူက ကဗျာဆရာ၊ ကျောင်းဆရာ၊ ပညာရေးဌာနမှ အမှု ထမ်း၊ ကျွန်တော်က ထောင်ထဲ ဝင်လိုက်၊ ထွက်လိုက်နှင့် စာရေးဆရာဖြစ်ပြီး စာကို အဆက်မပြတ် မရေးနိုင်ခဲ့ပေ။ ပေဖူးလွှာမဂ္ဂဇင်းကို ဆရာတင်မိုးက ပြန်ပြီး ထုတ်ဝေမည် ဆိုသောအခါ ကွယ်လွန်သူဆရာတင်သိန်းမောင်က ကျွန်တော့်ကို ရေးဖို့ကမ်းလှမ်းရာ ကျွန်တော်က လက်ခံလိုက်၏ ။ ကိုတင်မိုးကိုင်၍ လည်း ရေးချင်သည်။ ပေဖူးလွှာဖြစ်၍ လည်း ရေးချင်လေသည်။ သို့သော် မဂ္ဂဇင်း သိပ်မထုတ်လိုက်ရပါ။ တစ်လလား၊ နှစ်လလားမသိ။ ဆရာတင်မိုး အဖမ်းခံလိုက်ရပြီး မဂ္ဂဇင်းလည်း မထုတ်နိုင်တော့ပေ။ အဖမ်းခံလိုက်ရသည့်အတွက် ဆရာတင်မိုးကို ကျွန်တော် ပိုလေးစားသွားသည်။ ၈၈ ဒီမိုကရေစီတိုက်ပွဲကြီးတုန်းက သူ၏ ကဗျာမှာ ကျွန်တော့်ရင်ထဲစွဲလမ်းခဲ့ သဖြင့် သူ့ကို အလွန်ရင်းနှီးခင်မင် ချင်ခဲ့ပါသည်။ သူကဗျာက အိမ်လည်ကြိုး တဲ့သား ဆိုသော ကဗျာ ဖြစ်ပါသည်။ ၈၈ တိုက်ပွဲကာလက ပစ်သတ်ခံရသော ကျောင်းသားလူငယ်တစ်ယောက်အကြောင်း ရင်နှင့်စရာကောင်းအောင် ရေးဖွဲ့ထားသော ကဗျာဖြစ်လေသည်။

'အိမ်လည်ကြိုး တဲ့သား'

ကာရန်ချို့မြဲ သွေးစွန်းနေတယ်
တယောကြိုး လည်း တီးတိုးငိုကြွေးတယ်
ဂီတာတလက် အုတ်ခုံထက်မှာ
အသက်မရှိရာတော့ဘူး။

အမေအိမ်နား ဒီညများ မှာ

စစ်သားဖိနပ် တခွပ်ခွပ်နဲ့

ရပ်လို့စောင့်နေတယ်။

အိမ်လည်ကြိုး တဲ့သား

မိုးစက်တွေကြားမှာ

ငှက်ဖျားမိနေရောသလား။

အမေနားမှာ

'သား' ခေါ်သံများ တိုးတိုးကြားလျှင်

နားကိုလှည့်စား ဒီညများ

ဘယ်သွားနေလည်း လူလေးရယ်။

သားတို့ကျောင်းက ခွပ်ဒေါင်းလံကလေး

ရေမြောင်းဘေးမှာ သွေးတွေစွန်းလျက်

ညနေဘက်က

ရပ်ကွက်ထဲကလူတွေ တွေ့ခဲ့သတဲ့။

အမေသား စကားတိုးတိုးပြောလှည့်ပါ။

ကျွန်တော်တို့ ဆရာတာရာမွေးနေ့ပွဲခရီးစဉ်မှာ သူနှင့် ပထမဆုံး

စတင်ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်ခဲ့သော ခရီးစဉ်ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ မနက် ၄-နာရီ ချိန်းထားသော်လည်း ၅-

နာရီကျော်လောက်မှ လူစုံပြီး ၆-နာရီမှ ခရီးစဉ်လေသည်။ ကားများ က

အချိန်မီရောက်လာသော်လည်း လူများ ကို စောင့်နေရ၍ ကြာနေရခြင်း ဖြစ်သည်။

ကျွန်တော်တို့အဖွဲ့တွင် ကိုတင်မိုးက အဝဆုံးဖြစ်သောကြောင့် ဒရိုင်ဘာဘေးရှိ

ရှေ့တစ်ယောက်ခုံတွင် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ထားလိုက်၏ ။ အလယ်ခုံတွင် ကျွန်တော်နှင့်

လေထီး ဦးအုန်းမောင် ထိုင်သည်။ နောက်ဆုံးခုံတန်းတွင် ဖျာပုံနီလုံဦး၊ မဟေသီခင်မောင်မြင့်၊

ဒေါက်တာ တင်စံဦးတို့ ထိုင်ကြလေသည်။ ဆရာတာရာမွေးနေ့ပွဲများ ကို ရန်ကုန်ရှိ

ဆရာနာမည်ပေးထားသော မှော် ဘီရို မဲဇာတွင်ကျင်းပစဉ်က ကျွန်တော် တစ်ခါမှ

မတက်ခဲ့ဘူးပါ။ ကျွန်တော် ထောင်ထဲအဝင်များ သဖြင့် ဆရာပွဲများ ကို မတက်ခဲ့ရပါ။ ယခု ရှမ်းပြည်တွင် မွေးနေ့လုပ်မှသာ စိတ်တူကိုယ်တူများ စု၍ သွားရောက်ခဲ့ကြခြင်းဖြစ်လေသည်။

ထိုခရီးမှာ အားလုံးအတွက် မှတ်မှတ်ရရ ဖြစ်ခဲ့သလို၊ ဆရာတင်မိုးနှင့် တရင်းတနီး နေထိုင် ပြောဆိုခဲ့ရသလို၊ မြန်မာပြည်တွင် သူနောက်ဆုံးသွားခဲ့သောခရီး ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်နှင့်လည်း ပထမဆုံးနှင့် နောက်ဆုံး တွေ့ခဲ့သောကာလ ဖြစ်လေသည်။ ကားပေါ်တွင် ထွေရာလေးပါးပြောဆိုပြီး ယခင်က သာမန်သာ သိရှိခဲ့သူများ မှာ ယခုအခါ ပို၍ ရင်းနှီးလာသည်။ ကညွတ်ကွင်းအရောက်တွင် လေထီးဗိုလ်အုန်းမောင်က အိန္ဒိယသို့ အသွား၊ လမ်းခရီးတွင် အင်္ဂလိပ်စစ်လေယာဉ်များ စက်သေနတ် ဖြင့် လိုက်ပစ်၍ ခိုနေရသော ကုက္ကို ပင်ကြီးများ ကို အမှတ်တရ ဓာတ်ပုံရိုက်လေသည်။ သူ၏ ဂျပန် တော်လှန်ရေးသမားဘဝ၊ တောခိုသည့်အကြောင်းများ ကို ဦးအုန်းမောင်က လမ်းခရီးတွင် ပြောပြခဲ့ သလို အားလုံး စိတ်ဝင်တစား တိုးဝှေ့နားထောင်ရသောအကြောင်းမှာ ကိုကိုးကျွန်းအကြောင်း ဖြစ်လေ သည်။

ဦးအုန်းမောင်က ပထမ ကိုကိုးကျွန်းအပိုဒ်ရသည့်အကြောင်း ပြောပြီး ကျွန်တော်က ဒုတိယ ကိုကိုးကျွန်းစပို့သောအကြောင်း ပြောဖြစ်၏ ။ နောက် ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက်မှာ ကိုကိုးကျွန်း အစာငတ်ခံတိုက်ပွဲအကြောင်း ပြောဖြစ်ကြလေသည်။ ဆရာတင်မိုးမှာ တစ်လမ်းလုံး ရှေ့ခန်းမှနေ နောက်ခန်းသို့ ခေါင်းလှည့်ကာ သူမသိသည်များ ကို မေးသည်။ ပြောသည်များ ကို ခေါင်းညိတ်ကာ နားထောင်လေသည်။ ၅၈-ကိုကိုးကျွန်းမှ လူများ က အတွေ့အကြုံကို စာအုပ်များ ရေး၏ ။ ပြပွဲများ ပြုလုပ်လေသည်။ ထိုအချိန်က ပါလီမန်ခေတ်ဖြစ်၍ လွတ်လပ်မှု တစ်စုံတစ်ရာရှိပြီး လွတ်လပ်စွာ ရေးသားခွင့်ကြောင့် လူများ သိခွင့်ရလေသည်။ အိမ်သို့ လည်း အကြောင်းကြားလိုရသည်။ ၁၉၆၉-ခု ကိုကိုးကျွန်းပို့ခြင်းမှာ မူ လျှို့ဝှက်ပို့ခြင်းဖြစ်သည်။ မည်သူမှ မသိကြပေ။ ထောင်အမှု ထမ်းမိသားစုများ ပင် မသိ။ အကျဉ်းသားများ ဆိုလျှင် ဝေလာဝေးပါသည်။ ကျွန်တော်တို့အားလုံး ထောင်မှ လွတ်ပြီး သောအခါ၌ ကိုကိုးကျွန်းရောက်ခဲ့သည်ကို တစ်ဆင့်စကား တစ်ဆင့်ကြားသိရသည်။ စာအုပ်ထုတ်ဝေ ဖို့

မပြောနှင့်၊ မဂ္ဂဇင်း၊ ဂျာနယ်များ တွင်ပင် ရေးခွင့်မရှိ။ ထို့ကြောင့် ကောလာဟလလိုလို၊ ဒဏ္ဍာရီလိုလို ဖြစ်နေသည်။ နိုင်ငံရေးသမားများ မှာ ကိုယ်တိုင်ရောက်ပြီး ကိုယ်တိုင်ပြန်လာသည့်လူများ ထံမှသာ သိရှိခွင့်ရတော့သည်။

ကိုကိုးကျွန်း၌ အစာငတ်ခံတိုက်ပွဲများ အကြောင်းမှာ အလွန် စိတ်ဝင်စားစရာ ကောင်းလေ သည်။ တချို့ အစာငတ်ခံပြီးသေဆုံးသည်အထိ ဆန္ဒပြတိုက်ပွဲဝင်သည်ကို ကြားရသောအခါ အားလုံး မှာ ပါးစပ်အဟောင်းသားဖြင့် နားထောင်နေကြလေသည်။ ထိုအချိန်ကစပြီး ကိုတင်မိုးနှင့် ကျွန်တော် တို့ ပိုပြီး ရင်းနှီးသွားကြပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ကားမှာ တောင်ငူရောက်သောအခါ ဖောက်စပြုလာ၏ ။ ကားဆရာက ဝပ်ရှော့တွင် ကားသွားပြင်နေချိန်၌ ကျွန်တော်တို့ နေ့လယ်စာစားကြသည်။ တချို့ ကလည်း ဘီယာသောက်ကြသည်။ အားလုံး၏ တောင်းဆိုချက်နှင့် တိုက်တွန်းချက်များ အရ ကိုတင်မိုး လည်း ဘီယာသောက်ပါသည်။ အမှန်မှာ သူသည် အရက်ကိုမကြိုက်ဘဲ လက်ဖက်ရည်ကိုသာ အလွန် ကြိုက်၏ ။ သူသည် ဆေးလိပ်နှင့် လက်ဖက်ရည်ကို အလွန်ကြိုက်သည်။

တောင်ငူတွင် ဘီယာသောက်ရင်း သူက-

'ကျွန်တော်က ... အရက်လည်း မကြိုက်သလို အရက်သမားလည်း မဟုတ် ဘူး။ ဘီယာရော၊ အရက်ရော တကယ်သောက်နိုင်တာက မောင်စွမ်းရည်ပါ။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော့်ကို အထင်ကြီးကြတယ်။ ကျွန်တော့်ရုပ်ကိုကြည့်ပြီး အရက်သမားလို့ ထင်လားတော့မသိဘူး။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ ကျွန်တော် မန္တလေးရောက်တော့ ဒေါ်ဒေါ် (လူထုဒေါ်အမာ) ကို သွားကန်တော့တယ်။ ဒေါ်ဒေါ်က "မောင်ဘဂ္ဂမ်း ... မင်းလည်း ငယ်တော့တာမဟုတ်ဘူး။ သောက်ရင် လျော့သောက်။ မသောက်ရင်တော့ အကောင်း ဆုံးပဲပေါ့ကွာ" လို့ ပြောတယ်။ ကျွန်တော်က အရက်လည်းမသောက်တော့ ပါးစပ် အဟောင်းသား ဖြစ်သွားတယ်။ ဘယ်သူက ကျွန်တော့်ကို အဆင်းတွန်းလိုက်လဲ မသိဘူး။ မောင်စွမ်းရည် တကယ် သောက်နိုင်တာကိုတော့ ဒေါ်ဒေါ်က သိပုံမရဘူး'

... ဟု ပြောကာ တဟားဟားရယ်နေပါတော့သည်။ ကိုစွမ်းရည် တကယ်သောက်နိုင်၊ မသောက်နိုင် ကား ကျွန်တော် မသိပါ။ သို့ သော် ကိုတင်မိုး

တကယ်မသောက်နိုင်၊ သောက်လည်း မသောက်တတ် သည်ကိုကား ကျွန်တော် ဆရာတာရာမွေးနေ့ခရီး၌ သိလိုက်ရပါသည်။ တောင်ငူတွင် တစ်ယောက် တစ်ခွက်စီ သောက်ရင်းက ကျွန်တော်တို့အဖို့ အမူးအရသာကို သိရှိခံစားခဲ့ရသော်လည်း တကယ်ကား မမူးခဲ့သေးပေ။

ကားမှာ အသေအချာပြင်ထားသည်ဆိုသော်လည်း ကြာကြာမောင်းလာလေ ဖောက်လာလေ ဖြစ်သည်။ သာစည်မှနေ တောင်ပေါ်သို့ အတက်၌ ကားစက်မှာ အလွန်ပူလာ၏ ။ ခဏနားပြီး ကားစက် အေးမှ ဆက်တက်ရလေသည်။ ရှေ့ကားက ကျွန်တော်တို့ကို မစောင့်ဘဲ ဆက်တက်သွား၏ ။ မိုးကလည်း တဖြည်းဖြည်းချုပ်လာသည်။ တောင်ပေါ်သို့ တစ်စထက်တစ်စ ဆက်တက်သွားရင်း သံဆန်ကာကွေအရောက်၌ ည ၈-နာရီလောက်ရှိပြီး ကားလည်း ရုတ်တရက်ထိုးရပ် သွားပါသည်။ ကားကို လမ်းအကွေ့ တောင်နံရံရောက်သည်အထိ တွန်းသွားကြသည်။ ၉-နာရီထိုးသော်လည်း ကားကို ပြင်မရ။ တောင်ဆင်းတောင်တက် ကားတစ်စီးပြီးတစ်စီး ဆင်းတက်သွားကြသည်။ နောက်နေ့ ဆိုလျှင် ဆရာတာရာ၏ မွေးနေ့ ဖြစ်သည်။ နောက်နေ့အမီ ကျွန်တော်တို့ ရောက်မှဖြစ်ပါမည်။ ကားမှာ လည်း မည်သို့မှလုပ်မရတော့ပေ။ နောက်ဆုံး လူများ ကို ကြိုရာကားများ ဖြင့် တင်ပို့ကြရပါတော့သည်။ ကျွန်တော်နှင့် ဒေါက်တာတင်စံဦးမှာ ကားစောင့်အဖြစ် ကျန်ရစ်ခဲ့၏ ။ နောက်နေ့မနက်မှ ကျွန်တော်တို့ နှင့်အတူလာသောကားမှာ သာစည်မှပျက်နေသောကားကို ဆွဲယူသွားပြီး ဝပ်ရှော့တွင် ပြင်ရလေ သည်။ တစ်နေ့ကုန်ကားပြင်ရသည်။ ကျွန်တော်တို့ပလည်း မွေးနေ့ပွဲ မမီတော့ပါ။ ညနေ၊ နေစောင်းမှ ကားပြင်ပြီး၏ ။ ည ၁၂-နာရီထိုးမှ အောင်ပန်းသို့ ရောက်ကြပါတော့သည်။ ကျွန်တော်တို့လည်း မွေးနေ့ ပွဲအပြီး အားလုံးအိပ်ပျော်နေပြီဖြစ်၍ ခဏတစ်ဖြုတ်နားကာ အိပ်ရာဝင်ခဲ့လေတော့သည်။

အစီအစဉ်အရ နောက်တစ်နေ့မနက်တွင် ဆရာတာရာနှင့် တစ်မနက်ခင်းလုံး စကားပြောပြီး နောက် မနက်စာစားပြီးချိန်တွင် အစီအစဉ်အရ ပင်းတယသို့ ဘုရားဖူးထွက်လာခဲ့ကြ၏ ။ ပင်းတယ အရောက်တွင် ဆရာတင်မိုးက လိုဏ်ဂူထဲထိ မဝင်တော့ဘဲ အောက်မှဆိုင်တစ်ဆိုင်တွင် ထိုင်ပြီး စောင့်နေခဲ့သည်။ သူသည်

ဆိုငွေထိုင်စကားပြောနေခဲ့ပြီး ကျွန်တော်တို့ ပြန်ဆင်းလာသောအခါ သူနှင့် ဆိုင်မှကလေးများ မှာ အပေါင်းအသင်းဖြစ်နေလေသည်။ လူတိုင်းနှင့် ရင်းနှီးစွာ နေတတ်သော ကြောင့် ဆိုင်ရှင်နှင့် ဆိုင်မှကလေးမလေးများ က သူ့ကို ခင်မင်နေ၏ ။ ကျွန်တော်တို့မှာ လက်ဖက်ခြောက် စသည်တို့ကို ဝယ်ယူကာ ကလောသို့ ခရီးဆက်ခဲ့လေသည်။ ကလောတွင် နိုင်ငံ့အောင်သွင် ရှိသည်။ သူက စာအုပ်အငှားဆိုင်နှင့် ကက်ဆက်ခွေအငှားဆိုင်ကို တွဲ ဖွင့်ထား၏ ။ သူ့ဆိုင်တွင် ဦးတင်မိုးထိုင်ပြီး နားကျန်ရစ်ခဲ့သည်။ ကျွန်တော်တို့က အနီးရှိ တောင်ပေါ်ဘုရားသို့ တက်ပြီး ဓာတ်ပုံ ရိုက်ကြပါသည်။ ညနေပိုင်း ရောက်သည့်အခါတွင် အောင်ပန်းသို့ ပြန်လာခဲ့ကြ၏ ။

ဆရာတာရာအိမ်တွင် အားလုံးတည်းကြသော်လည်း ကျွန်တော်တို့ စားသောက်ဆိုင်သို့ အရင် ဝင်ကြပါသည်။ ထိုဆိုင်မှာ ပင် ကျွန်တော်နှင့် ဆရာတင်မိုးတို့ ချ ခိုတိုက်ခိုက်ခံရတော့သည်။ သူရော ကျွန်တော်ပါ ယခုခရီးမှ ဘီယာသောက်ခြင်းဖြစ်သလို အရက်အပြင်းကိုလည်း တစ်ခါမှမသောက်ခဲ့ဘူး ကြပေ။ တောင်တန်းဒေသ၏ အအေးကို ခုခံရန်အတွက် အလေ့အထရှိသူများ က ရမ် (Rum) မှာ ဤ သောက်လေသည်။ ကျွန်တော်တို့ကမူ ဘီယာမှာ ဤ သောက်လေသည်။ ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက် နောက်ဘက်သို့ ဆီးထသွားချိန်တွင် ကျွန်တော်တို့ဖန်ခွက်များ ထဲသို့ ကိုစိုးမြင့်နှင့် ဖျာပုံနီလုံဦးတို့က ရမ် (Rum) အနည်းငယ် ရောထည့်လိုက်သည်ကို ကျွန်တော်တို့ မသိခဲ့ပါ။ ညနေဘက် မိုးလေး တစ်စုံစီမံဖြင့် အပြန်တွင် ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက်မှာ အတော်ပင် ရီဝေနေကြ၏ ။ ကျွန်တော်က 'ကိုတင်မိုး - ခင်ဗျားတော့ ဘယ်လိုနေသလဲမသိဘူး။ ကျွန်တော်တော့ အတော်လေးထွေနေပြီ။ တောင်ငူတုန်းက သောက်ရတာ ဒီလောက် မမူးပါဘူးဗျာ။ ဒီမှာ ရောင်းတာကက ပိုပြီးမူးသလား မသိဘူး' ဟု ပြောလိုက်ရာ သူကလည်း 'ကျွန်တော်လည်း မဟန်ဘူးဗျာ။ တောင်ငူမှာ ထက် ပိုပြီး မူးတယ်လို့ ထင်တယ်' ဟု ပြန်ပြောပါသည်။

ထိုနေ့ည ထမင်းစားသောက်ပြီးချိန်၌ အပေါ်ထပ်တွင် ကျွန်တော်တို့အားလုံး ပိုင်းထိုင်ပြီး စကားပြောဖြစ်လေသည်။ ကျွန်တော်တို့အိပ်ဖို့ အိပ်ရာများ ခင်းထား၏ ။ ဦးအုန်းမောင်နှင့် ဆရာတာရာ တို့က လက်ရှိနိုင်ငံရေးအခြေအနေကို ဆွေးနွေးလေသည်။

အတိုက်အခံနှင့် အစိုးရတို့ တစ်ဖက်နှင့် တစ်ဖက် လျှော့ရမည်ဟု ဆရာတာရာက ပြောသည်။ အဆင်ချောအောင် န.ဝ.တကရော NLD ကပါ လျှော့ပေးလျှင် အဆင်ပြေနိုင်မည်ဟု ဆရာတာရာက ဆိုသည်။ ဦးအုန်းမောင်က ကျွန်တော်တို့ အတိုက်အခံတွေ့ဘက်က လျှော့ပေးခဲ့တာ ကမ်းကုန်ပြီ၊ လျှော့ပေးစရာတောင် မရှိတော့ဘူးဟု ပြန်ပြော၏ ။ ကျွန်တော်နှင့် ကိုတင်မိုးမှာ ဆိုင်မှာ ကတည်းက နိုင်ငံရေးအခြေအနေကို သုံးသပ်ဆွေးနွေး တိုင်ပင်ခဲ့ကြသည်။ အထူးသဖြင့် ဆရာတာရာ၏ သဘောကို သိရှိရန် လိုအပ်သည်။ သူ့သဘောထား ကို နိုင်ငံရေးလောကတွင် ဆွေးနွေးရန်လည်း တိုင်ပင်ထားကြ၏ ။ သို့သော် ဆိုင်ထဲ၌ ချုံခိုအတိုက်ခံရ သောကြောင့် ည ၁၀-နာရီခွဲခန့်တွင် ကိုတင်မိုးမှာ ကျွန်တော်တို့ဘေး ခွေခွေလေး အိပ်ပျော်နေလေ သည်။ ဆွေးနွေးမည်ဟု အားတင်းထားသော ကျွန်တော်မှာ လည်း မျက်လုံးစင်းပြီး စကားပြောချင်စိတ် လည်းမရှိဘဲ စကားပိုင်းမှနေ အောက်ထပ်သို့ အသာလေးဆင်းကာ အိပ်ရာတစ်ခုပေါ်တွင် အိပ်ချလိုက် ပါတော့သည်။

သာစည်တွင် ကားကိုပြင်ခဲ့သောကြောင့် ကျွန်တော်တို့ကားမှာ လုံးဝအခြေအနေကောင်းမည် ဟု ထင်ခဲ့သော်လည်း အောင်ပန်းမြို့ အပြင် သာမိုင်းခမ်းထင်းရှူး တောစပ်အရောက်တွင် ကားက ထိုးရပ်သွားလေသည်။ ကားဆရာက ကားကို အမျိုးမျိုးစမ်းသပ်ကြည့်သော်လည်း ကားက စက်မနိုး လာပေ။ ရှေ့ကားကလည်း ပြန်လှည့်လာ၏ ။ အင်ဂျင်က လုံးဝအလုပ်လုပ်ပုံ မရတော့ပေ။ ထို့ကြောင့် ရှေ့ကားဖြင့် ကျွန်တော်တို့ကားကို ဆွဲကာ ဝပ်ရှော့ရှိရာသို့ ဆွဲသွား၏ ။ အလာကအတိုင်းပင်စီးလာ၍ ကျွန်တော်တို့ သာမိုင်းခမ်းထင်းရှူး တောထဲ ပိုင်းထိုင်ကြပါတော့သည်။

မဟေသီကိုခင်မောင်မြင့်က ကားပြင်ပြီးသည်အထိ မစောင့်နိုင်ဘဲ ရန်ကုန်ပြန်ရမည်။ နောက် တစ်နေ့ ဖောင်ပိတ်ရမည်ဖြစ်သဖြင့် ပြန်ရမည်ဟု ကျွန်တော်တို့ကို တောင်းတောင်းပန်ပန်ဖြင့်ပြောကာ ကားဂိတ်သို့ ထွက် သွားပါတော့သည်။ လေထီးဗိုလ်အုန်းမောင်ကိုလည်း ကိုကျော်အောင်တို့ကားဖြင့် ထည့်လိုက်ကာ တောင်ကြီးသို့ ပို့လိုက်သည်။ ကားပြင်ပြီးမှ ကျွန်တော်တို့ လိုက်ခဲ့ပါမည်ဟုလည်း အချိန်အချက် ပြုလိုက်၏ ။ သာမိုင်းခမ်းထင်းရှူး တောစပ်တွင် ကျွန်တော်တို့ပိုင်းထိုင်ပြီး စကားပြော ဖြစ်ကြပါသည်။

အမှတ်အရဆုံးမှာ ဆရာတင်မိုး၏ မန္တလေးတက္ကသိုလ်တွင် သူ့ဘဝဖြတ်သန်းမှု အကြောင်း ဖြစ်လေသည်။ ယခုဆိုလျှင် ၁၂-နှစ်ကြာခဲ့ပြီဖြစ်၍ တချို့အချက်အလက်များ ကို ကျွန်တော် အတိအကျ မမှတ်မိသော်လည်း ကြည့်နူးစရာကောင်းသည့် သာမိုင်းခမ်းမြင်ကွင်းနှင့် သာမိုင်းခမ်း စကားဝိုင်းကို ယခုတိုင်မြင်ယောင်နေပြီး မန္တလေးတက္ကသိုလ်ရောက်စ ကိုတင်မိုး၏ အဖြစ်အပျက်ကို လည်း မှတ်မိနေပါတော့သည်။

'တကယ်တော့ ကျွန်တော့်ရွာ ကန်မြဲဆိုတာက ပခုက္ကူနယ်ထဲကဗျ။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်က မြင်းခြံမှာ ကျောင်းသွားတက်တော့ မြင်းခြံသားလိုဖြစ်သွားပြီး ကျွန်တော့် ကို မြင်းခြံသားလို့ ပြောနေကြတာပေါ့ဗျာ။ မြင်းခြံမှာ ကျောင်းသွားတက်တယ်။ အထက်တန်းကျောင်းသားဘဝကတည်းက ကျွန်တော်က ကဗျာရေးတာ ဝါသနာပါ တယ်။ ကဗျာအတိုလေးတွေကိုလည်း ရေးဖြစ်တယ်။ ကျောင်းစာစောင်တွေလည်း ထုတ်ဖူးတာပေါ့။ ကျွန်တော့်နာမည်အရင်းက ဘဂျမ်းပါ။ ဒီလိုနဲ့ ၁၀-တန်းအောင်တော့ မန္တလေးတက္ကသိုလ်ကို တက်တယ်။ ခင်ဗျားတို့လည်း ကြုံဖူးတာပဲ။ တက္ကသိုလ် ရောက်စက အထက်တန်းကျောင်းသားနဲ့ ဘယ်တူမှာ လဲ။ ကျောင်းသားကြီးတွေရဲ့ ဝတ်စားပုံကို ငေးကြည့်နေရတာ ပေါ့။ ဒါပေမဲ့ ငါလည်း တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားပဲဆိုပြီး တက္ကသိုလ်အဆောင်ဝင်းတွေကို လိုက်ကြည့်တယ်။ အဲဒီ မှာ ဝါသနာတူတဲ့သူတွေနဲ့ တွေ့ရတာ ပေါ့။

မောင်သာနိုးတို့၊ မောင်စွမ်းရည်တို့နဲ့ တွေ့ခဲ့ရတယ်။ သူတို့နဲ့က စာပေဝါသနာ တူတဲ့ သူတွေချင်းဆိုတော့ ပေါင်းမိကြတယ်။ အဲဒီ မှာ ရယ်စရာပဲပြောရမလား။ ကျွန်တော့်ရဲ့ အလှည့်အပြောင်းလိုပဲ ပြောရမလားပဲ။ ကျွန်တော်တို့ပခုက္ကူကပဲ သူငယ်ချင်းတစ်ယောက်က မန္တလေးတက္ကသိုလ်မှာ ရှိတယ်။ သူက ကျွန်တော့်ထက် တော့ အတန်းကြီးတာပေါ့။ သူက အလံနီဗျ။ ပခုက္ကူမှာ ရှိတဲ့ နိုင်ငံရေးသမားအများ စုက အလံနီတွေများ တယ်။ ဆရာမြသန်းတင့်တို့၊ ဆရာကျော်အောင်တို့သာ အလံဖြူတွေ ဖြစ်ကြတာ။ ကိုအောင်လင်းဆိုရင် အလံနီပဲမဟုတ်လား။ တစ်နေ့တော့ ကျွန်တော့်ကို သူက သူ့အခန်းထဲခေါ်တွေ့တယ်။ "မင်းလည်း အခုမှ ကျောင်းရောက်တာဆိုတော့

တက္ကသိုလ်အကြောင်း၊ တက္ကသိုလ်မှာ ရှိတဲ့ ကျောင်းသားတွေအကြောင်း မင်းကို ပြောပြရမယ်။ မင်းက အခုဝင်းဖေတို့နဲ့ တွဲ နေတယ်ဆိုတော့ အခုလို မင်းကို ငါခေါ်ပြော ရတာပဲ။ ငါ မင်းကို တစ်ခုမေးမယ်။ မင်း . . . ဒဂုန်တာရာနဲ့ ဒေါင်းနွယ်ဆွေ ဘယ်သူ့ကို ပိုကြိုက်လဲ" လို့ ကျွန်တော့်ကိုမေးတော့ ကျွန်တော်လည်း အူကြောင်ကြောင်ဖြစ်တာ ပေါ့။

အဲဒီ တုန်းက ကျွန်တော်က အလံနီတွေ၊ အလံဖြူတွေ သိပ်မသိသေးဘူးဗျ။ ဒဂုန်တာရာရော၊ ဒေါင်းနွယ်ဆွေရော ကဗျာဆရာတွေ ကျွန်တော်သိတာပေါ့။ ဒဂုန်တာရာကဗျာတွေ ကျွန်တော် ပိုကြိုက်ပြီး ပိုဖတ်ဖြစ်တယ်။ သူ့ရဲ့ ဝတ္ထုတွေဖြစ်တဲ့ မေတို့၊ ကြာပန်းရေစင်တို့၊ မြိုင်တို့၊ မတ်လတော်လှန်ရေးတို့၊ တဟီတီသွားရအောင်တို့ ကိုလည်း သဘောကျတယ်။ ဒီတော့ ကျွန်တော်က ချက်ချင်းပဲ "ဒဂုန်တာရာကို ပိုကြိုက်တာပေါ့ဗျ" လို့ ဖြေလိုက်တော့ သူက ကျွန်တော့်ကို ဒေါသတကြီးနဲ့ "မင်းက ဖောက်ပြန်သွားပြီ။ အဲဒီ အချောင့်သမားတွေကို သဘောကျတယ်ဆိုကတည်းက မင်းအယူအဆက မမှန်တော့ဘူး" လို့ ပြောတော့ ကျွန်တော် အံ့သြသွားတယ်။ ငါ ဘာတွေ ဖောက်ပြန်လို့လဲလို့ စဉ်းစားမိတယ်။ သူက ကျွန်တော့်ကို အချိန်အတော်ကြာ ဆွေးနွေးတယ်။ သူက ဒေါင်းနွယ်ဆွေတို့၊ အောင်လင်းတို့ကို ကြိုက်ရမယ်လို့ ပြောတယ်။ ကျွန်တော်ကတော့ ဘာမှ ပြန်မပြောဖြစ်တော့ပါဘူး။

ကျွန်တော် မှတ်မှတ်ရရ ပြောပြချင်တဲ့ လူတစ်ယောက်က ရွှေပြည်ဦးဘတင်ပါ။ ဦးဘတင်ဆိုတာက ခုကိုဝင်းဖေရဲ့ အဖေပေါ့။ ကျောင်းမှာ သူက မြန်မာစာသင်တဲ့ ဆရာပါ။ အလွန်တော်ပြီး အလွန်အာဝဇ္ဇန်းရွှင်တဲ့ ဆရာတစ်ယောက်ပဲ။ ကျွန်တော်တို့ ဟာ ကျွန်တော်တို့သင်တဲ့ ဘာသာရပ်ထဲက အရေးကြီးတဲ့အတန်းကိုပဲ တက်ပြီး အရေးမကြီးတဲ့ အတန်းမတက်တော့ဘဲ ဆရာဦးဘတင်သင်တဲ့ဆီ လိုက်ကြတယ်။ ဆရာဦးဘတင်ဟောပြောတဲ့နေရာတွေကို တပ်တပ်မက်မက် လိုက်နားထောင်ကြ တယ်။ ဆရာက စေ့စေ့ပေါက်ပေါက် ပြောတတ်တယ်။ ရတုတွေ၊ ရကန်တွေ ရွတ်ပြ ရင်လည်း ကျွန်တော်တို့က ဒေါင်းတွေမော့ပြီး ဆရာရွတ်ပြတာ ဆုံးသွားမှာ စိုးကြ တယ်။ ဆရာရွတ်ပြတာ အလွန်နားထောင်လို့ ကောင်းတာကိုး။ ဆရာ ရွှေပြည် ဦးဘတင်က

စာသင်တဲ့အခါ၊ ဟောပြောတဲ့အခါမှာ စကားလိုမပြောဘူး။ စာအတိုင်း ပြောတာပဲ။ 'တယ်' တို့၊ 'နဲ့' တို့နဲ့ ပြောတာမဟုတ်ဘူး။ 'သည်' တို့၊ '၏' တို့နဲ့ စာစကားပြောသလို ပြောတာပေါ့။ ရေးထားတဲ့စာကို ဖတ်ပြသလို အလွတ်ပြောနေ တာ။ အဲဒီလိုသူပြောနေတာက ကျွန်တော်တို့လည်း အရမ်းကောင်းပါတယ်။ ကျွန်တော့် ဘဝမှာ ဆရာဦးဘတင်ပြောတာ ဗဟုသုတလည်းအကြွယ်ဆုံး၊ နားထောင်လို့လည်း အကောင်းဆုံးလို့ ထင်ပါတယ်။ ဆရာက ဘာသာရပ်တိုင်းကို နှံ့စပ်တယ်။ စာပေ တင်မကဘူး၊ ပန်းချီတို့၊ ပန်းပုတို့၊ ဂီတအကြောင်းကိုလည်း ပြောပြနိုင်တဲ့ စွယ်စုံရဆရာ တစ်ယောက်ပါပဲ'

အချိန်မှာ နေလည်းစောင်းလာပြီ။ ကျွန်တော်တို့ကားမှာ လည်း ယခုတိုင် ရောက်မလာသေး ပေ။ အတန်ကြာတွင် ကားအခြေအနေ သွားကြည့်သော သင်္ဘောအရာရှိကိုစိုးမြင့် ရောက်လာကာ ကားမှာ ပြင်လို့မရသေးကြောင်း၊ တစ်ရက် နှစ်ရက်နှင့်လည်း ပြင်လို့မရသေးကြောင်းပြောရာ ကျွန်တော်တို့ ဆရာတာရားအိမ်ပြန်ကာ အိပ်ကြရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်ကြလေသည်။ ကြိုရာကားတစ်စီးဖြင့် အောင်ပန်းမြို့ ထဲ ဝင်လာ၏ ။ ချယ်ရီကားဂိတ်မှာ ပင် အားလုံးဆင်းလိုက်သည်။ ထိုအချိန် မိုးလေးမှာ လည်း တဖွဲဖွဲရွာလာသည်။ ကျွန်တော်တို့ထဲမှ ယမကာလုလင်များ မှာ လက်ဖက်ရည်မသောက်ချင်ကြ တော့ပေ။ ကျွန်တော်နှင့် ကိုတင်မိုးမှာ ထမင်းစားချင်နေ၏ ။ သို့ သော် အားလုံး၏ ဆန္ဒအရ ပျက်စီးစပြုနေပြီဖြစ်သော ကျွန်တော်နှင့် ကိုတင်မိုးမှာ ဘီယာတစ်ခွက်စီ သောက်ကြသည်။ ယခုအခါ၌ သတိ ကြီးစွာ ထား၍ ဖန်ခွက်ထဲ ချုံခိုအတိုက်မခံရအောင် ဂရုစိုက်နေရ၏ ။ ကိုတင်မိုးက -

'ကျွန်တော့်ပုံက ခင်ဗျားတို့ တွေ့တဲ့အတိုင်း ဆေးလိပ်လည်း ကြိုက်၊ လက်ဖက် ရည်လည်းကြိုက်တော့ အရက်သမားပုံပေါက်နေတာပဲ။ တကယ်တော့ ဘီယာဆိုတာ လည်း တစ်ခါတလေမှ သောက်ရတာ ။ အရက်ပြင်းဆို ဝေလာဝေးပဲ။ ကြိုက်လည်း မကြိုက်တော့ မသောက်ဖြစ်ဘူး။ အခု ခင်ဗျားတို့နဲ့အတူလာ၊ ပျော်လည်းပျော်တော့ သောက်ရတာ ပေါ့။ ဒါပေမဲ့ မောင်စွမ်းရည်က ကျွန်တော် နဲ့တခြားစီပဲ။ သူက အရမ်း သောက်တယ်။ ကျွန်တော့်လို သူ့ရုပ်က အရက်သမားပုံမပေါက်ဘူး။ မန္တလေးရောက် လို့ ဒေါ်ဒေါ်ဆီဝင်ရင် ဒေါ်ဒေါ်က -

"မောင်ဘုန်း... မင်းလျှော့သောက်လို့" အမြဲ ပြောတယ်။ ကျွန်တော်ကပြောရင်လည်း
ဒေါ်ဒေါ်က ယုံချင်မှယုံမှာ ။ ဒေါ်ဒေါ်က အဲဒီ လိုဆုံးမရင် ဘေးက မောင်စွမ်းရည်တို့က ပြုံးစိပြုံး
စိနဲ့ မျက်နှာကိုလွှဲပြီး ရယ်တတ် တယ်'

...ဟု မှတ်မှတ်ရရ ပြောပြတတ်ပါတယ်။

အောင်ပန်းမြို့ မှာ ကျွန်တော်တို့အတွက် မျက်နှာစိမ်းဖြစ်၏ ။ ယခုမှ
စရောက်ဖူးသလို မြို့ ၏ အခင်းအကျင်းကိုလည်း မသိသေးပေ။ ညလည်းဖြစ်သဖြင့် မြို့ ခံများ
ခေါ်ဆောင်ရာသို့ ကျွန်တော်တို့ အုပ်စု လိုက်သွားခဲ့သည်။ လမ်းတစ်လျှောက်လုံး ကိုတင်မိုးမှာ
စကားပြောလာသည်။ ဆေးလိပ်ကို လည်း ရှိုက်လာ၏ ။ သူ့ဂျာကင်ဖားဖားကြီးမှာ
ရှမ်းတောင်တန်းပေါ်၌ အလွန် အသုံးဝင်လေသည်။ ဂျာကင်ကြီးမှာ အလွန်ထူ၏ ။
တင်ပါးတစ်ဝက်ကို အုပ်ထားသည်။ ဘေးအိတ်ကပ် ၂-ခုမှာ အကြီးကြီး ဖြစ်ကာ
ဆေးပေါ့လိပ်များ ထည့်ထားသည်။ ဆေးပေါ့လိပ်ပါသော်လည်း မီးခြစ်မှာ
တစ်ခါတစ်ရံကျန်နေ၊ ပျောက်နေတတ်သောကြောင့် သူတစ်ပါးထံမှ မီးခြစ်ငှားရသည်။
လက်ဖက်ရည် အလွန်ကြိုက်ကာ ထမင်းမစားရရင်နေ၊ လက်ဖက်ရည်သောက်ရလျှင်
အဆာပြေသည်ဆိုသော လူစားမျိုးဖြစ်သည်။ လက်ဖက်ရည်ဆိုင် ထိုင်ရသည်ကို
အလွန်သဘောကျကာ လက်ဖက်ရည်လေးသောက်၊ စာအကြောင်း ပေအကြောင်းပြောနှင့်
ကြည့်နူးစရာ အကောင်းဆုံးအချိန်တစ်ခုဟု မှတ်ယူထားလေ သည်။
လက်ဖက်ရည်သောက်ပြီးချိန်တွင် လက်ဖက်ရည်ဆိုင်အပေါ်ထပ်မှ သီချင်းဆိုသံများ ကြားရ၍
ဓာတ်ပုံဆရာအားမေးကြည့်ရာ အပေါ်တွင် ကာရာအိုကေဆိုင်ရှိသည်ဟု ပြောသည်။ ထိုအခါ
ကိုတင်မိုးက ကာရာအိုကေဆိုချင်သည်ဟု ပြောလာလေသည်။ ထို့ကြောင့်
ကျွန်တော်တို့အားလုံး ကာရာအိုကေဆိုင်အပေါ်ထပ်သို့ တက်လာလေသည်။

'အင်္ဂလိပ်သီချင်းရော ရှိလားကွ'

'ရှိပါတယ် ... ရှိပါတယ်၊ ဘာဆိုချင်လို့လဲ'

'ငါက ဘွန်ဂျီဘီသီချင်းကို ဆိုချင်တယ်'

'ဗျာ . . . ဘွန်ဂျီဘီတော့ မရှိဘူး။ တခြားသီချင်းတွေတော့ ရှိတယ်'

'ငါက ဘွန်ဂျီဘီပဲဆိုချင်တာ။ တခြားသီချင်းတွေတော့ မဆိုချင်ဘူးကွာ'

ကာရာအိုကေဆိုင်က ဘွန်ဂျီဘီကို ကြားတောင်မကြားဘူးပါဟု ဆိုသည်။

သူတို့တွင် ခေတ်ပေါ်သီချင်းများ သာ ရှိ၏ ။ အထူးသဖြင့် ရော့ခ်သီချင်း အများ အပြားသာရှိသည်။ သူကလည်း ဘွန်ဂျီဘီမှ ဘွန်ဂျီဘီဖြစ်နေ၍ ထိုညက ကျွန်တော်တို့ သီချင်းမဆိုဖြစ်တော့ပေ။ ဆိုချင်သူမှာ သူတစ်ဦးတည်းသာရှိ၍ ထိုညက အောင်ပန်းကာရာအိုကေဆိုင်မှ ည ၁၂-နာရီလောက်၌ ပြန်လာခဲ့ကြလေသည်။

နောက်တစ်နေ့ နေ့လယ် ၂-နာရီခွဲလောက်တွင် တောင်ကြီးမှ ဆင်းလာသော တောင်ကြီး-ရန်ကုန် အဝေးပြေးကားကြီးဖြင့် ကျွန်တော်တို့ လိုက်ပါလာကြ၏ ။ တောင်ကြီးကားဂိတ်ကို လက်မှတ် ကြိုမှား ထားသဖြင့် ထိုသို့ အဆင်ပြေပြေလိုက်ပါလာနိုင်ခြင်း ဖြစ်၏ ။ ခရီးသွားရာတွင် နားထောင်လေ့ရှိ သောနားကြပ်နှင့် ကက်ဆက်တစ်လုံး ဒေါက်တာတင်စံဦးတွင် ပါလာသည်။ ထိုကက်ဆက်လေးကို ကျွန်တော်ကလည်း တစ်လှည့်ယူ၍ နားထောင်တတ်၏ ။ အခွေထဲတွင် မာမာအေးသီချင်းများ လည်း ပါ၏ ။ ကိုတင်မိုးကလည်း မာမာအေးသီချင်း နားထောင်ချင်သည်ဟုဆိုကာ နားတွင် နားကြပ်တပ်၍ အေးအေးဆေးဆေး လိုက်ပါလာပါသည်။ သို့သော် မကြာမီအချိန်တွင် 'မေ့ကွက်ကိုရှာ . . . ရှာသူ မောင်ရေ . . . ' ဆိုသော မာမာအေး၏ မေ့ကွက်ကိုရှာသီချင်းကို အကျယ်ကြီး အော်ဆိုလိုက်သံကြား ရသဖြင့် ကျွန်တော်တို့နောက်ဘက်သို့ လှည့်ကြည့်လိုက်ပါသည်။ ထိုအခါ ကိုတင်မိုးမှာ မျက်လုံးမှိတ် ကာ စိတ်လိုလက်ရဖြင့် အကျယ်ကြီးအော်ဆိုနေလေသည်။ ခရီးသည်များ မှာ ပြုံး စိစိဖြင့် လှည့်ကြည့် ကြသည်။ သူကတော့ ဘာမှသိပုံမရ၊ မျက်လုံးမှိတ်ကာ တစ်ခါတစ်ရံ အော်ဆိုသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ အသံတိုးတိုးဆိုကာ၊ တစ်ခါတစ်ရံ ဘာသံမှမကြားရပေ။ ဤသို့ ဖြင့် ကျွန်တော်တို့ ရန်ကုန်သို့ ငြီးငွေ့ စရာမရှိဘဲ ကားနားသည်အခါ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်ထိုင်လိုက်နှင့် ခရီးဆက်ခဲ့ကြသည်။ နောက်တစ်နေ့ မနက်တွင် ကျွန်တော်တို့ ရန်ကုန်သို့ ရောက်ခဲ့ကြပါသည်။

ရန်ကုန်တွင် ကျွန်တော်တို့မှာ ကိစ္စကြီးငယ်၊ သာရေးနာရေးရှိမှ ဆုံတတ်၏ ။ တစ်ခါတစ်ရံ သူက မြို့၊ ထဲထွက်၊ ကျွန်တော်ကလည်း မြို့၊ ထဲထွက်မှ ဆုံတတ်သည်။ ထိုမှမဟုတ်လျှင် သတ်သတ် မှတ်မှတ် ချိန်းမှသာ တွေ့တတ်လေသည်။ သူ့ကိုတွေ့ချင်လျှင် အင်းစိန်စနေပိုင်းကိုသွားမှ တွေ့တတ် သည်။ စနေပိုင်းဆိုသည်မှာ ကိုတင်မိုးဦးဆောင်သော စာပေသမားများ ၊ အင်းစိန်ရိလက်ဖက်ရည်ဆိုင် တစ်ဆိုင်တွင် စနေနေ့၌ ပိုင်းကြခြင်းဖြစ်သည်။ ၃၃-လမ်း၊ လေထန်ကုန်းစာပေပိုင်းမှာ စနေပိုင်းမှ ဆင်းသက်လာခြင်း ဖြစ်သည်။ ယခင် ရွှေကြည်အေးလက်ဖက်ရည်ဆိုင်တွင် ဆုံတတ်သော ရွှေကြည် အေးပိုင်းလေးများ လည်း ရှိပါသည်။

စာရေးဆရာ၊ ကဗျာဆရာများ ဆုံတတ်သောကြောင့် တွေ့ချင်မြင်ချင်လျှင် ထိုနေရာသို့ လာကြ ရလေသည်။ ဤသို့ ဖြင့် ကိုတင်မိုးနှင့် ကျွန်တော်တို့၏ နောက်ဆုံးရက်များ မှာ နီးကပ်လာပါသည်။ သူနှင့် ကျွန်တော်တို့ နောက်ဆုံးတွေ့သည့်နေ့မှာ ဗိသုကာဦးကျော်မင်းကွယ်လွန်သည့် အမှတ်တရ ဆွမ်းကျွေးသည့်နေ့ဖြစ်သည်။ ရေကျော်ရှိ ဦးကျော်မင်းအိမ်တွင် မိသားစုများ က ကွယ်လွန်သည့် နှစ်ပတ်လည်ဆွမ်း ကျွမ်းလေ့ရှိ၏ ။ ဗိသုကာဦးကျော်မင်းမှာ အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် (NLD) ၏ တတ်သိပညာရှင်ဖြစ်ပြီး ဗဟိုဦးစီးအဖွဲ့တွင် ပါဝင်လေသည်။ ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းဂူဗိမာန်ကို သူကိုယ်တိုင် ဒီဇိုင်းရေးဆွဲကာ တည်ဆောက်ပေးခဲ့၏ ။ အမေရိကန်တက္ကသိုလ်မှ ဗိသုကာဘွဲ့ရကာ အစဉ်အလာရှိသော နိုင်ငံရေးသမားကြီးဖြစ်ကာ တက်ကြွလှုပ်ရှားသူ ဖြစ်လေသည်။ ထိုအချိန်က ထောင်ထဲတွင် ပညာရှင်တော်တော်များများ ၊ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်ပညာတတ်များ ၊ ကျောင်းသား ခေါင်းဆောင်များ ထောင်ထဲရောက်ရှိခဲ့ပြီး အများ အပြားမှာ ထောင်ထဲတွင်ပင် သေဆုံးခဲ့ကြရသည်။ NLD မှ ဦးမောင်ကို၊ တကသခေါင်းဆောင် ကိုတင်မောင်ဝင်း၊ ဗိုလ်ဇေယျ၏ ညီ ဦးစိုးဝင်း၊ ဗကပ ခေါင်းဆောင် ကိုစိန်ဝင်း၊ တကသခေါင်းဆောင် ကိုညိုဝင်း၊ ပြည်သူ့တိုးတက်ရေးပါတီဥက္ကဋ္ဌ ဦးခင်မောင်မြင့်၊ NLD မှ မြို့၊ နယ်ခေါင်းဆောင် စာရေးဆရာတင်သိန်းမောင် ခေါ် ကိုသိန်းတင်၊ ကိုအောင်မေသူ စသည့် လူတော်အများ အပြားမှာ ထောင်ထဲ၌

ကျဆုံးသွားခဲ့ကြသည်။ ဦးကျော်မင်းမှာ ထောင်ထဲ၌ ရောဂါသည်းထန်၍
နောက်ဆုံးအခြေအနေ ရောက်နေသောကြောင့် အပြင်သို့ လွှတ်ပေး လိုက်၏ ။ အပြင်တွင်
ဆေးကုသရင်း သေဆုံးသွားခြင်းဖြစ်သည်။

ဦးကျော်မင်းနှစ်ပတ်လည်ဆွမ်းကျွေးသို့ လာမည်ဟု သူက ကျွန်တော်တို့ကို ကြို
ပြောထားပါ သည်။ ရောက်မည့်အချိန်ကိုလည်း ချိန်းထားလိုက်သည်။ ဆွမ်းကျွေးတွင်
လူအတော်များ ၏ ။ တစ်အိမ် လုံးပြည့်ကျပ်နေပါသည်။ ကျွန်တော်၊ ဒေါက်တာတင်စံဦးနှင့်
ကိုတင်မိုးတို့ ၁၀-နာရီလောက်၌ ဦးကျော်မင်းအိမ်မှ ထွက်လာပါသည်။ သူနှင့်အတူ
သူ့ကားမောင်းဆရာလည်း ပါသည်။ ကဗျာဆရာ ကိုစစ်တင်လည်း ပါ၏ ။
ကားပေါ်ရောက်သည်နှင့် ပထမဆုံး ကီလီမှ စိတ်တိုင်းကျလက်ဖက်ရည်ဆိုင် သို့ အရင်သွား၏
။ ဒေါက်တာတင်စံဦးသည် ဆွမ်းကျွေးတွင် ဖိနပ်မှာ သွားသောကြောင့် ခြေဗလာနှင့်
လိုက်လာသည်။ ကီလီစိတ်တိုင်းကျလက်ဖက်ရည်ဆိုင်တွင် ထိုင်ပြီး သူက -

'ခင်ဗျားတို့ အိမ်လိုက်ခဲ့ကြ၊ အိမ်မှာ ထမင်းစားရအောင် ပြင်ထားတယ်'

...ဟု ပြောပါသည်။ ဘာကြောင့်ကျွေးသည်ကို မသိပါ။ ကျွေးချင်သောကြောင့်
အိမ်တွင် ချက်ပြုတ် ထားပြီး ခေါ်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆို၏ ။ သူ့အိမ်မှာ အင်းစိန်၊
မင်းကြီးလမ်းတွင် ရှိပါသည်။ အပေါ်ထပ်တွင် ကျွန်တော်တို့ ထိုင်စကားပြောကြ၏ ။ ၁၂-နာရီ
ကျော်ကျော်လောက်တွင် နေ့လယ်စာစားချိန် ရောက်လာပြီဖြစ်၍ သူက အောက်ထပ်တွင်
စားစရာအစုံရှိသည်၊ ဆိုင်ကမှာ ခြင်းမဟုတ်၊ သူခိုင်းသည့် အတိုင်း သူ့သမီးများ က
ချက်ထားခြင်းဖြစ်၏ ။ ဒေါက်ဆွေကြော်၊ ကြာဆံကြော်၊ မန္တလေးမုန့်တီ၊ နန်းကြီး သုပ် ...
အစရှိသဖြင့် စုံလင်လှသည်။ ကျွန်တော်တို့ အံ့သြ သွားပါသည်။ သူက 'ကဲ ... ခင်ဗျားတို့ ကြို
က်သလိုစားကြပါဗျာ' ဟု ပြောလေသည်။ ကျွန်တော်တို့လည်း ကိုယ်ကြိုက်ရာကို ယူ၍
စားပါသည်။ သူလည်းစားသည်။ ထမင်းစားချိန်ဖြစ်သဖြင့် အားပါးတရ
စားသောက်ကြလေသည်။

ထိုနေ့မှာ အမှတ်တရနေ့ဖြစ်၏ ။ ကျွန်တော်တို့ ဘာမှမရိပ်မိပါ။ သူကလည်း
ဘာမှမပြောပါ။ စကားတွေက ပြောမကုန်ပေ။ တခြားသူများ ထံလည်း

သွားရောက်လည်ပတ်ခြင်းမရှိ၊ ကျွန်တော်တို့ ၄-ယောက်သာ ထိုင်စကားပြောရင်း အချိန်ကုန်ကာ ညနေလောက်တွင် သူက ကျွန်တော်တို့ကို သူ့ကား ဖြင့် လိုက်ပို့လေသည်။ ကားနှင့်လိုက်ပို့သည်ထက် တာမွေရှိ မော်ဒန်လက်ဖက်ရည်ဆိုင်တွင် ဝင်ထိုင်ပြီး စကားပြောသည်က အချိန်ပိုကုန် သွားပါသည်။

ဗိသုကာဦးကျော်မင်း နှစ်ပတ်လည်အခမ်းအနားမှအပြန် တစ်နေ့ကုန် ကျွန်တော်တို့ စားသောက်လည်ပတ်ပြီး မော်ဒန်လက်ဖက်ရည်ဆိုင်မှ လမ်းခွဲပြီး အပြန်အထိ ကျွန်တော်တို့စိတ်ထဲ တွင် ဘယ်လိုခံစားချက်မျိုးမှ မရှိခဲ့ပါ။ သို့သော် နောက် ၂-ရက်၊ ၃-ရက်ခန့်အကြာတွင် ဆရာတင်မိုး နိုင်ငံခြားသို့ ခရီးထွက်သွားသည်ဟု ကြားရပါတော့သည်။ သမီးဖြစ်သူရှိရာသို့ ထွက်သွားခြင်းဖြစ်၏ ။ ထိုအချိန်ထိလည်း ကျွန်တော်တို့ ထူးထူးခြားခြား မခံစားရသေးပေ။ ထိုသို့ ထွက်သွားပြီး မကြာခင်တွင် (VOA လား၊ ဗီစီဇီ လားမသိ) အသံလွှင့်ဌာနတစ်ခုက သူကိုယ်တိုင်ကဗျာရွတ်သံ ကြားရ၏ ။ ထိုကဗျာ လေးမှာ တစ်နေရာစီဝေးနေသော်လည်း ယုံကြည်ချက်ချင်းတူလျှင် အတူနေရသလိုဖြစ်သည်။ အမြဲ သတိရနေလျှင် နီးကပ်လျက်ရှိသည်။ အနေဝေးသော်လည်း စိတ်များ က အမြဲနီးစပ်နေပါသည်ဆို သော အဓိပ္ပာယ်ရသည့်ကဗျာဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်တို့ရင်ထဲ ထိခိုက်ရလေသည်။

နောက် ရေဒီယိုမှ သူ့အသံ၊ သူ့အကြောင်းများ ကြားရပါသည်။ မြန်မာပြည်သို့ ပြန်လာချင် ကြောင်း သတင်းများ ဖြစ်ပါသည်။ သူ့သမီးများ ထံ သွားရောက်သတင်းမေးလျှင် ထိုင်းနိုင်ငံအထိ သူ ရောက်လာတတ်ကြောင်း၊ ထိုင်းနယ်စပ်မှ မြန်မာနိုင်ငံဘက် ကြည့်နေတတ်ကြောင်း၊ ဖြစ်ချင်ရာဖြစ် သူပြန်မည်ဆိုသော်လည်း သမီးများ က အဖမ်းခံရမည်စိုးသောကြောင့် မပြန်ခိုင်းပေ။ သူသည် မြန်မာ နိုင်ငံကို ချစ်သလို မြန်မာပြည်မှ ဆေးပေါ့လိပ်နှင့် လက်ဖက်ရည်ကို စွဲလမ်းသူဖြစ်သည်။ ရဲဘော် ရဲဘက်များ ကိုလည်း ချစ်ခင်သူဖြစ်လေသည်။ သူရေးဖွဲ့ခဲ့သော 'ဆေးလိပ်လည်း တို၊ နေလည်း ညို၊ ငါ့ကို ပြန်ပို့ကြပါလေ' ဆိုသည့်ကဗျာလေးကို သတိရတိုင်း သူပြန်လာရမည့်ကာလကို ကျွန်တော်တို့ စောင့်မျှော်နေရချိန်တွင် သူကွယ်လွန်ကြောင်းသတင်းကိုသာ ကြားရလေသည်။ နေညို

လာသော် လည်း သူ့ကို ပြန်ပို့မည့်သူမရှိ၊ သူလည်း ပြန်လာခွင့် မရခဲ့ရှာပေ။
ကျွန်တော်တို့ချစ်လှစွာ သော ကဗျာ ဆရာကြီးကား တစ်နယ်တစ်ကျေးတွင်
ကွယ်လွန်ခဲ့ရှာလေပြီ။